

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szobotica, VASARNAP 1925 augusztus 23.

224. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. * Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 135 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lsbach-palota)

A munka ünnepén

Büszke elégedettséggel, a jól végzett munka önértékes nyugalmával tárja ki széles kapuit a szuboticei kiállítás. Jöhetnek a látogatók tizezrei, jöhetnek az ipari és mezőgazdasági kultúra hívatott vezetői: mindenki gazdagabban fog távozni, mint ahogy jött, sulyos tanulságokkal, irányító gondolatokkal gazdagabban.

Ime, Subotica, az ország legészakibb városa, nemzetiségi mozgalmak fészke, ahova türelmetlenebbül tekintett minden elfogultság és követelőbb minden igényesség, ime, Subotica, a határ város, ahol tömegesen laknak még magyarok s ahol külön politikai s külön kulturprogramot akart megvalósítani a mohó nacionalizmus: Subotica most megmutatja, hogy termő békéjét, munkás kedvét, esztergapad fölé boruló lelkesedését nem zavarhatta és nem béníthatta meg sem határváros volta, sem azok a félelmek, melyeket a geográfiai helyzet elgondolása sokkal inkább táplált, mint tény és bizonyíték. Tegnap ezen a helyen még arról beszélünk, hogy a román és magyar pásztor egy dalnak primitív, de a lélek mélyéből fölzengő dallamát dudoják. S ime azt látjuk, ez a kiállítás azt mutatja, hogy milyen békében, termékeny testvériségben, kincses zavartalanságban dolgoznak egymás mellett a szerb, a magyar, a német munkások s fáradozik, küzdök, próbálkozik és — teremt a szláv lelkesültség, a német szívósság s a magyar invenció. Ez a kiállítás *kategzochin* gazdasági, de ma minden *politikum*. A munka testvériségének ünnepe, gyönyörű bizonyossága ez a kiállítás. Azt dokumentálja, hogy nincs ok tovább türelmetlenségre s nincs már forrása az elfogultságnak. Mert akik golgoznak és teremtenek, azoknak csak a munkára, csak az eredményekre lehet gondolniok. Ha harcra és védekezésre szorítanak őket érdekeik, érzéseik, vagy titkos gondolataik, nem tudnának ilyen gyönyörű eredményeket elérni.

*

A kalapácsnak nincs nemzeti sége. Az üllő egyformán cseng, akár szláv, akár magyar kéz ejtette rá a kalapácsot. Az eke egyformán hasítja a földet, akár szlávul, akár magyarul ösztökélik a munkára az igavonó barmot. A föld egyformán szól minden munkásához, sem a szélnek, sem a napsugárnak, sem az esőnek nincs külön vallása és nincs külön nemzetisége. Az ember munkáját sem zavarhatják meg olyan különbsé-

gek, amelyeket ő maga teremtett. Békében élnek egymás mellett az emberi alkotások, a verejtékes emberi munka eredményei. É-jenek hát békében egymás mellett az emberek is, kik egyformán verejtékeznek, idegeiknek és izmaiknak egészségét egyformán áldozzák fel a munka harcterén: műhelyben és irodában.

Alig van városa és községe a Vajdaságnak, ahol nem tiltakoztak a pénzügyi és gazdasági politika mai kurzusa ellen. Hogy ezeknek a tiltakozásoknak nem a békétlenség volt a forrása, hanem véres sérelmek kiáltottak bennük segítségért, azt már a kormány és a törvényhozás is elismerte. A Vajdaság népét az egyenlőtlen elbánás terhe nyomja. A Vajdaság nemcsak külön jogterület, nemcsak külön adókat fizet, hanem a gazdasági élet összes vonatkozásában viseli a *belső jóvátétel* enormis terheit. A Vajdaság az ország igazi devizaközpontja, a bácskai buza és kukorica emelődaruja a zürichi kurzusnak. Az egész ország gazdasági életét virágzóvá teszi a bácskai föld termése s az ország ezért nem háttas a Vajdaságnak. Mintha kimeríthetetlen forrása lenne a közterhek fedezetének, mintha pénzügyileg passzív vidékké akarnak lebontani virágzó gazdasági kulturáját.

S a Vajdaság népe mintha csak a *sub pondere crescit palma* igazságát akarná demonstrálni. Minél több terhet gördítenek rá, annál kitartóbban, annál hűségesebben, annál teljesebb odaadással szoritja meg az eke szarvát és a kalapácsot. Amikor a szuboticei kiállítás terméin és pavillonjain végigsétálnak azok, akik felelősek a gazdasági politikai jelenéért és jövőjéért, ne felejtsek el, hogy milyen termelési feltételek, milyen adóterhek, milyen vámtarifális akadályok között jött létre mindez s mi mindent alkothatnának még s milyen magasra emelhetnék még a gazdasági kultúra szintjét, ha *mesterséges akadályok* nem bénítanák az emberi értelem és izomerő összefogásának nagyszerű hatékonyságát.

Akármiilyen csodálatos is ez az eredmény, annak a találmányának, erőnek és szívósságnak a teljesítő képessége, amelyik a mesterséges akadályokat is legyőzte, mégsem szabad azt hinni, hogy ez a kiállítás a vajdasági ipari, gazdasági termelésnek maximális termelő képességét mutatja. A decimal mérleg egy dekagram suly egy kilogram terhet mutat. Ez a kiállítás a vajdasági terme-

lésnek decimal mérlege. Akármiilyen szédítőek is az eredmények, akármennyi jogos önbizalmat és elégedettséget keltenek is, ne felejtjük el és ne felejtsek el, százszor annyi lehetőség szunnyad még a Vajdaság földjében, iparban, munkáskezében. Csak le kell bontani a mesterséges akadályokat, el kell háritani a fejlődés utjából azokat a bénító, azokat a lesújtó terheket, melyek az értelemnek, találmányoknak, tudásnak, áldozatkészségnek s a termelésnek istenáldotta erejének csudatermő összehozását megbontják. Mit tudna teremni ez a föld, milyen lovakat, milyen jószágokat, milyen nemes terményeket tudna nevelni a tudás és szeretet, ha nem tördelték volna szét a földet s nem kótyavetyelődött volna el a generációk szorgalmával és szerelmével megteremtett instruktus. Mit tudna produkálni az ipari termelés, ha vámtarifa, adótörvény s a termelés több más intézményes akadályai nem szegne szárnyat bátor lendületének.

Még egyszer mondjuk: ez a kiállítás százados-mérleg. Csak századrészt mutatja a lehetőségeknek, de — évszázados programját a tennivalóknak

*

Gyönyörködve járunk végig a terméken és csarnokokon. Amit látunk, azzal nemcsak a lokalpatriotizmus szűk horizontja dicsekedhetik. Európai nivó mindenütt; amikor Közép Európa elbalkanizálása miatt jajognak, itt, a Balkán kapujában egy darab Európát mutatunk be az ámuló nézőknek. Nézzék meg ezeket a jószágokat, nézzék meg az ipari produktumokat, joggal és göggel dicsekedhetnének vele mindenütt. *Ehhez a kiállításához s ahhoz a nivóhoz, amit ezen a kiállításon a Vajdaság ipari és mezőgazdasági termelése mutat, kell szabni a gazdasági politika irányát is. Ez a kiállítás a legszélesebb perspektívájú s a legkisebb részletéig igazolt gazdasági programja kell hogy legyen minden kormányzatnak.* Ime, mit tud a vajdasági gazda birtoka megmaradt töredékén, mit tud a vajdasági ipari termelés, amikor a vámtarifa elzárja a nyersanyagtól, a hitelpolitika elzárja a pénztől, az adópolitika megfosztja forgótőkétől s még az elmunkásokat is kiutasítják. S mindez akkor, amikor a termelés válsága kontinentális jelenség. A hivatalos gazdasági politikának csak egy feladata lehet: segíteni, könnyíteni, támogatni azt a munkát, aminek életrevalóságát, termelékenységét, eredményességét és korszerűségét ilyen messzecsengően igazolja a

suboticei kiállítás és mintavásár.

*

A határon túlról is jönnek nagyszámban bámulói ennek a kiállításnak, akik nemcsak arról fognak meggyőződni, hogy a mezőgazdasági és ipari termelés meg tudta tartani a termelés európai válságának idején is a régi büszke nivót, hanem arról is, hogy az új helyzet milyen hatalmas mértékben fokozta fel a termelő munka kereteit s hogy a viszonyokhoz hozzászólt munka az új feladatoknak minőségben és mennyiségben megnőtt igényeit is ki tudja elégíteni. Hatósági kedvezések teszik lehetővé azt, hogy az országhatár ne álljon az érdeklődés útjába. Ahány látogató jön ide, annyi új vásárlója lesz a vajdasági iparnak, annyi új barátja az SHS. királyságnak, amit végre nemcsak könnyelműen bujtogató jelszavakon keresztül fognak látni s annyi új harcosa a jugoszláv-magyar közeledésnek. Azok a szempontok s azok a megfontolások, melyek e hatósági kedvezéseket megadják, nem vesztik el aktualitásukat a kiállítás bezárásával. Ez az érdekek megmarad továbbra is, talán még inkább sulyosodik jelentőségben s kell, hogy nemcsak incidentálisan, de átfogóan és tervszerűen vezesse tovább is a cselekedeteket. A gazdasági elzárkózás kora letűnőben van, az egymásra utaltság parancsait jelszavakkal nem lehet sokáig megtörni. Egyformán van szükség piacra és nyersanyagra s egyforma érdek a gazdasági béke s az őszinte közeledés.

*

De nemcsak másoknak adunk tanulságot és mutatunk példát, hanem magunknak is. A példa arra buzeit, a tanulság arra lelkesít: *dolgozzunk*. Ne nézzük egymásban a nyelv, nemzetiség, a vallás és születés elválasztottjait. Testvérei vagyunk, hát testvérei is legyünk egymásnak a munkában, a feladatokban, a mozgalmokban és kitartásban. Legyen programunk ez a föld, amit végzetes és halálos szerelemmel szeretünk. Üssük a vasat, de üssük egymást. A békesség csiráját vessük el, ne a gyűlölködés beléndekét. Ime, mit tudunk, ha összefogunk, ha találkozunk „az eszmék barrikádjain”, a műhelyben és a mezőn. És ne felejtjük el, csak a markos kéznek, csak az eredményeket teremtő értelemnek van becsülete. Ez a kiállítás legyen messzehangzó bizonyossága a Vajdaság békéjének, a Vajdaság jogainak és a Vajdaság munka, béke és jólét gyümölcseit érlelő jövődjének.

MEGNYILT A SZUBOTICAI KIÁLLITÁS

Szombaton délelőtt mutatták be a sajtó képviselőinek — Vasárnap délelőtt a kereskedelmi miniszter jelenlétében lesz az ünnepélyes megnyitás — Rendkívüli sikert jósolnak a kiállításnak és mintavásárnak — A vajdasági mezőgazdasági és ipari termelés nagyszerűen van képviselve a kiállításon — Az egész ország érdeklődéssel tekint Subotica felé — A külföldről is tömegesen érkeznek látogatók

A kiállítók száma meghaladja a hatszázat

Szubotica város ünnepe. A vasárnapok pihenést, nyugalmat, csendet parancsoló ünnepe helyett azonban ezuttal a munka zajos, lázas napjait jelentik ezek az ünnepek, amelyeknek napjai nemcsak ennek a városnak, nemcsak a Vajdaságnak, hanem az egész országnak szereznek komoly elismerést és fölbecsülhetetlen sikert.

Augusztus 22-től augusztus 31-ig tart az első szubotikai általános nagyvásár és kiállítás.

Ez alatt a tíz nap alatt a munka tartja lármás, rohanó lázas ünnepe, amely új löketést hoz az uccákra és népvándorlást csodít a fellobogóztatott pavillonok felé, melyek az emberi szorgalomnak, munkának, leleményességnek eredményeit, a Vajdaság dus földjének gazdag terményeit fogadják tíz napra magukba s mindenkit bámulatra kényszerítenek a kultúra vívmányaival, a munka eredményeivel.

Öt hónap alatt valósult meg gondolatból tette ez a kiállítás. Öt hónappal ezelőtt vetődött fel a kiállítás és mintavásár eszméje és azoknak, akik fölvetették a gondolatot, akik vállalták a terv megvalósítását, e rövid idő alatt sikerült az egész ország és a külföld figyelmét felhívni a kiállításra. Azok, akik belátták ennek a kiállításnak szükségességét, április óta tufeszített igyekezettel, minden rendelkezésükre álló eszközzel a lehetetlennel dacolva törekedtek arra, hogy a terv megvalósuljon és az emberi teremtő erő pompás, színes apoteózisát emeljék. Azok a lobogók, amelyek a kiállítás épületei fölött lengnek, ezuttal nem a fegyverek diadalát, hanem a munka nemes harcának sikerét, az emberi szorgalom győzelmét hirdetik.

Csak, akik figyelemmel kísérték a gondolat fejlődését a terv embriójától a megvalósulás mai napjáig, — azok tudhatják, hogy mennyi energia, erő és az ügy iránti önzetlen szertelt kellett ehhez a nagyszerű országra szóló sikerhez.

A szubotikai Gyárosok és Kereskedők Egyesületének, a Gyáriparosok Szövetségének, a Bácsmegyei Gazdasági Egyesület és a noviszadi Kereskedelmi- és Iparkamara vezetésének együttműködése hozta létre a szubotikai kiállítást.

Miroszavljevics Koszta iparkamarai elnök — a kiállítás diszelnöke, Manojlovics Vladisláv dr. a Loyd elnöke, Rottmann Imre, a Gyáriparosok Szövetségének és a kiállítási főbizottság elnöke, Imhol József, a Bácsmegyei Gazdasági Egyesület igazgatója, kiállítási igazgató, Manojlovics Dusan, Komor Géza, Zvekanov Antal alelnökök tekintélye és munkája nyújtott előre biztosítékot arra, hogy a presztízsiük alatt megindult akciónak sikerülnie kell. Rieger Imre, a szubotikai Kereskedők és Gyárosok Egyesületének főtitkára a munka oroszlánrészét, a kiállítás berendezését vállalta magára és nyugodt, tervszerű munkájával sikerült a berendezés, felosztás, elhelyezés gyorsaságát, pontosságát és zavartalanságát biztosítani. Fáradságot nem ismerő szorgalommal

és lelkesedéssel vezették a technikai munkálatokat Petrovics Koszta szubotikai városi főmérnök és Fröhlich Ferenc városi mérnök. Lepedát Illés, a szubotikai Városi Takarékpénztár igazgatója a pénzügyek felelősségteljes vezetését látta el, Eisler Zsigmond fakereskedő a tömegesen érkező idegenek elhelyezésének biztosítása végett a lakástyűgyek bonyolult ügyét intézi. A munkában buzgó munkatársak voltak Zvekanov Antal, a kisipari osztály vezetője, Resch Ignác és Radisin Milos tanárok, Mladenovics Mladen állatorvos, Littmann Zsigmond dr., a Zorka műtrágyagyár igazgatója és még számosan, akik önként és önzetlenül vállalták a nehéz feladatot és akinek megértő, szoros együttműködése eredményezte a nem várt sikert. Az egész munka és irányítás legterhebb része azonban Damjanovics Milánnak, a szubotikai Gyárosok és Kereskedők Egyesülete, valamint a Gyáriparosok Szövetsége titkáranak jutott, aki hetek óta éjjel-nappal fáradozott a kiállítás sikere érdekében, a kiállítás irodáját, annak kiterjedt és bonyolult üzleti részét vezette.

A siker eléréséhez nagy mértékben hozzájárult a szubotikai hatóságok támogatása is. Gyorgyevics Dragoszláv főispán megértő szeretettel pártfogolta a kiállítás eszméjét és személye súlyát is latbavetette a kormánynál, hogy a kiállítás megfelelő támogatásban részesüljön. Malagurszki Albe polgármester és az egész városi tanács szintén minden rendelkezésükre álló eszközzel elősegítették a kiállítás munkáját.

A kézműipari kiállítás, — mely a városháza csarnokában nyer elhelyezést, — Gyorgyevics Dragoszlávné lelkes és hozzáértő fáradozásának eredménye.

Subotica külső képe

Szubotica város külső képén is már több, mint egy hét óta meglátszik a kiállítás rendkívüli eseménye. A kiállítás területéhez vezető Palicsi-uton, a megjavított járdán személy- és teherautók, teherkocsik sűrűn szakadatlanul és szállítják a kiállítási tárgyakat, építőanyagokat. Gépek dübörögnek, traktorok zakatolnak, kiállítók és munkások sietnek sűrűn. A kiállítás-hoz vivő autóbuszok és ötpercenként közlekedő külön villamosok zsufoltan szállítják az érdeklődőket és mindazokat, akiknek a kiállításban dolguk akad. A Palicsi-uton lovasrendőrök ügyelnek az uccai forgalom zavartalanságára, az uccák mentén táblák jelzik a kiállítás-hoz vezető utat. Szállodák, vendéglők frissen festett táblákkal hívják fel önmagukra az idegenek figyelmét. Az üzletek kirakatredőnyei csaknem mindenütt le vannak eresztve, mert a számottevő cégek kirakataikat most rendezik be a vasárnapi kirakatversenyre, — hogy a leeresztett redőnyök helyett vasárnap annál pompásabban ékesítsék a várost.

A hivatalos megnyitás még nem történt meg, de a város máris tele

van idegenekkel, — kiállítókkal és érdeklődőkkel, akiknek száma azonban a következő napokban ezrével fog emelkedni. Az érdeklődésnek legjobb bizonyítéka, hogy a kiállítás első napjáig már nyolcszáz vidéki és külföldi érdeklődő kerte a kiállítási irodától lakás kintalását, akik valamennyien kaptak is megfelelő szobákat. Szombaton, a hivatalos megnyitás előtt már ötezer-nyolcszáz látogatója volt a kiállításnak.

A hatóságok fellüggerestették a kiállítás időtartamára az üzletzárásra vonatkozó rendelkezéseket. A kereskedelmi minisztérium engedélyt adott, hogy a közbeeső két ünnepnapon, augusztus 23-ikán és 30-ikán nyitva lehessen tartani az üzleteket. Az esti zárási időre vonatkozó rendelkezéseket is fellüggerestették, úgyhogy az üzletek éjszaka és a déli órákban is nyitva maradhatnak.

A kiállítás megnyitása

Szombaton délelőtt folyt le programszerűen a kiállítás bemutatása a sajtó képviselői számára. A berendezés munkája még nem ért véget, egyes pavillonok még nem ké-

szültek el teljesen, mindamellott ki-rajzoidott már az egész kiállítás pompás és impozáns képe, úgyhogy annak megtekintése már zavartalan impressziót ad.

Tizenegy órakor érkeztek meg a kiállításra az újságírók, a külföldi, helyi és sajtó képviselői, majd csakhamar megérkezett Miroszavljevics Koszta iparkamarai elnök, a kiállítás diszelnöke, Gyorgyevics Dragoszláv főispán társaságában. Az újságírókat a kiállítás vezetősége részéről Rottmann Imre, a Gyáriparosok Szövetségének s a kiállítási főbizottság elnöke, dr. Manojlovics Vladisláv, a Szubotikai Kereskedők és Gyárosok egyesületének elnöke, Rieger Imre főtitkár, Damjanovics Milán titkár, Petrovics Koszta városi főmérnök és a kiállítás vezetőségének több más tagja fogadta. Miroszavljevics Koszta szívélyes szavakkal üdvözölte a sajtó képviselőit és rámutatott arra a fontos misszióra, amelyet a sajtó a gazdasági élet fejlődésének előmozdításában betölt. Ezután az egész csoport együttesen tekintette meg az egész kiállítást.

Autók és traktorok

A kiállítás hatalmas területét balról az autógyárak pavillonjai szegélyezik. Több száz méter területen különböző autógyárak legszebb gyártmányai sorakoznak. Mintegy negyven gépkocsit hoztak a kiállításra, köztük több olyan típusot, amilyen még nincs is Szubotican forgalomban.

A kiállítás látogatóit mindjárt az első lépés után meglepetés éri: Klein Géza és fia Ford-pavillonjában maga a világhírű gyár tulajdonosa, Henry Ford üdvözlő angol nyelven az érdeklődőket. Az olvasóval szembeni kötelességünk azonban elárulni, hogy Amerika autókirálya csak azért, hogy ő is résztvegyen a szubotikai kiállítás megnyitásán, nem személyesen jött át az ó-hazába, csak egy gramofon-lemezt küldött maga helyett. És az könnyebben is győzi a szót, amiről egyébként Komor Gyula, szubotikai helytartója, gondoskodik. A csillogó fekete kocsik mellett terpeszkednek a Fordson-traktorok, a jövő szántóvetői. A Ford-kocsik szomszédságában vannak a szubotikai Automobilia Fiat-kocsijai. Különösen az 510-es legújabb típusú gépkocsi érdemli meg a figyelmet. Hatalmas, kényelmes autó, disze a kiállításnak. A Fiat-kocsik után megint Fordok következnek, a Weigand & Co képviselőiben. Rendkívül csinos, finom kocsik képviselik a sombori Magomobil-garázst, a Vulkan-garázs autóbuszai is méltán megérdemlik a figyelmet. Motoros kerékpároknak is nagy a választék, amiről az S. Ad. Engli figyelmet. Hatalmas, kényelmes autó, pavillon itt derékszögben fordul, hogy helyet adjon a francia gyártmányú gépkocsinak. A legtekintélyesebb köztük egy hat ülésű Peugeot-kocsi. Legalább fél órát kell szentelni az autópark figyelmes megtekintésére. Szerencsére a végén, ha elfáradt az ember, kényelmesen megpihenhet Gerber Nándor sörpavillonjában. Nem lehet szó nélkül elhaladni a cserép és téglagyártmányok előtt, ámbar a kiállításnak ez a része kevésbé nyújt szórakozást, vagy látványosságot. Különösen a Bácskai Cementipar s a velük közeli Bohn-tégla-

gyár termékei mutatják a jugoszláviai tégl- és cserépgyártás fejlődését.

Séta a sátrak között

Utunk most egy palack-monstrum mellett vezet el. Bor helyett azonban Kurtes Milos elárulató-helyét foglalja magában ez a karsu nyaku «fa-üveg». Ugyancsak a szabadban találhatók Kátes Lajos regatái, motoros csónakjai, mindegyik darab egy-egy remeke a vajdasági csónakgyártásnak. Különösen a motorosnak akad sok bámolója. Kár, hogy Palicson nem lehet használni, mert — zavarja a halakat. A közelben van Neukamm Bálint fiai verségi cég gép és rézárugyárának a produktumai, valamint a Sebestyén J. szubotikai mérleggyár hatalmas mérlegei, mind figyelmet érdemlő darabjai a kiállításnak. A sok látnivaló között szinte észre se vesz a szubotikai pékmester óriáskiflije, amelyet a naptól egy ernyő, a tolakodó kiváncsiságtól pedig egy néni óv — feltő gonddal. Ezen az útvonalon egyébként egymást érik a cukorkaárusok, pékek, likörgyárosok óriási pavillonjai, a melyek közül a Fruskagora pezsgőgyár palack-gulája emelkedik ki. Szép látnivalót nyújt a kocsigyártók kiállítása is: Erdélyán Nikola noviszadi és Erdélyi Bálint szubotikai kocsigyártók remekbe készült hintói, vadászkocsijai állnak sorban, egymás mellett.

A kiállítási területet jobb felől a mezőgazdasági gépkiallítás határolja. A gazdáknak különösen vonzó hatással lesz a kiállításnak ez a része, ahol cséplőgépek, cséplőkazánok és egyéb gazdasági felszerelések óriási tömege van felhalmozva. Itt kiemelkedik a John Nicholson mezőgazdasági gépgyár pavillonja, ahol többek között egy egész cséplő-gépgarnitúra látható. A mezőgazdasági gépkiallítás érdeklődői ezen a részen Dungsverszki-sörpavillonjában pihenhetik ki fáradaimaikat. Állandóan frissen csapolt sör... az van a bejárat fölé írva. És biztosan úgy is van.

Mielőtt a kereskedelmi cikkek pavillonjába bemennénk, a hatalmas épület tőszomszédságában szembetűnik Wci-

zsenfeld és Társa nagy satora. Zsákok tömege, ponyvák, kárpitoscikkek óriási raktára, csönyvegek a színek minden pompájában, linoleumok, a kötél- és zsinnyártás minden produktuma rendkívüli választékban igazolja ennek a régi néznek hírnevét.

Déli harangzó a kiállításon...

Déli tizenkét óra van. Künn a kiállítás szabad területén a fellobogóztott pavilonok és virágdiszben uszó sátrak között nagy tömeg hullámzik. A szomszédos vendéglőben cigányzene szól és a muzsika dallamába lassan harangszó vegyül. Előbb egy harang szólal meg ünnepélyesen, aztán még egy mély csengéssel és mindig több és több hahol még serény munkáskezek kalapács-cerbtbe. A *Ferrum-gyár*, *Jovanovics P.* noviszdai és a *Zvonoglas* maribori haranggyárak kiállított harangjai vegyülnek ünnepélyes hangjátékba, mintha a salzburgi dóm harangjai szólalának meg. Cseng-bug a sok harang, hirdetve a kiállítás első napján a munka diadalát...

Az ipari pavillon

Az ipari pavillon páratlan meglepetéseket okoz a látogatóknak. A kiállításnak ez a része mindennél meggyőzőbben hirdeti, hogy a mezőgazdaságról és állattenyésztéséről híres Vajdaság ipara nagyon sokat fejlődött az utolsó években és ma olyan gyáripára van a Vajdaságnak és magának Szubotícának, amely méltán felveszi a versenyt az ipari országok produkcióival. A hatalmas pavillonban már a megnyitás délelőttjén nagy volt a forgalom és bár né-rang giling-galangia szól bele a konfiteési jeleztek a nagy munka befejezetlenségét, már nagy számmal voltak komoly érdeklődők, akik alkudtak egy-egy árucikkre.

A pavillon elején a szubotícai *Kőfaragó és Márványipar R.-T.* készítményei vonják magukra a figyelmet. Művészi siremlékek, kandallók, szobrok és íróasztal-készletek sorakoznak izléses elrendezésben. Szomszédságában *Erdős* Henrik noviszdai cég gépei, a *Sever* villamossági felszerelési vállalat elektromotorjai, a *Mema* épület- és butorvasalási cikkei, a *Piukovics és Társa* cég hatalmas meteor-kályhái, a szombori *Alfa-separator* sátra változatos elrendezésben. Rengeteg nézője van állandóan a beogradi *Orion*-cég sátrának, ahol egészen újszerű biztonsági zárok, fali páncélszekrények, mosógépek és benzín-lámpák vannak kiállítva. *Bernold* Szilveszter noviszdai rolló- és lakatosárui, *Engl* S. Adolf, valamint a *Viktória* cég varrógépei, kerékpárjai és motorjai, a *Barzel*-cég hatalmas vasáru-raktára, szerszámai és permetezői. *Füzi és Weiner* edény-kiállítása hosszú sort foglalnak el a pavillonban.

Látványosságzámba megy *Tenner* Béla optikus orvosi műtőszobája, amely fehér interieurjével és modern berendezésével egy klinikai műtőterem benyomását kelti. Mellette a *Rottmann*-gyár vasbutorai tűnnek fel. Tovább haladva a *Bartek és Rém* rézműves cég sátrának egyik legérdekesebb darabja az az újszerű szodavizes-tartály, amely a cég szabadalma. A *Goldner Testvérek* jég-szekrénygyárának sátra egyik legzavagabb és legváltozatosabb részlete a teremnek és a sok modern jég-szekrény, konyhabutor és más cikk között feltűnik Alekszandar király pompásan sikerült rézből öntött portréja. A *Vasbutorgyár* által kiállított hálószoza izléses és értékes és bevezet a lakásberendezési osztályra.

A butorkiállítás

A műbutorok kiállítása a pavillonnak kétségkívül legszebb és legértékesebb részlete. Feltűnést kelt itt *Cziegler*, *Kates* és *Tárta* butorkiállítása. Egy rózsafa empir-hálószoza, egy kis és nagy francia palisander ebédlő renaissance-stílusban, intarziás japán virágkörisfából készült hálószoza kápráztatja itt el a szemlélőt, aki még magához sem tért a meglepetésből már *Senti és Virág* afrikai rózsafából készült hálószozáját, izléses sakkasztalát és hatalmas könyvszekrényét csodálja. Mellette *Erdélyi* Antal rózsafa-hálószozája és diófa őrisszozája, odébb *Fiszter* Gusztáv izléses fehér hálószozája vonja magára a figyelmet. A kispénzü látogatók irigykedve állnak a butorkiállítás értékes darabjai előtt, amelyekre csak gazdag emberek alkudnak. És hogy a kiállításnak sok jómódu látogatója volt már az első napon, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a legszebb butordarabokra máris akadnak vevők. *Haupt* és

szédos vendéglőben cigányzene szól és a muzsika dallamába lassan harangszó vegyül. Előbb egy harang szólal meg ünnepélyesen, aztán még egy mély csengéssel és mindig több és több hahol még serény munkáskezek kalapács-cerbtbe. A *Ferrum-gyár*, *Jovanovics P.* noviszdai és a *Zvonoglas* maribori haranggyárak kiállított harangjai vegyülnek ünnepélyes hangjátékba, mintha a salzburgi dóm harangjai szólalának meg. Cseng-bug a sok harang, hirdetve a kiállítás első napján a munka diadalát...

Klesz, valamint *Hirsch* izléses kárpitoscikkekét méltó keretet adnak a butorkiállításnak.

Ahol szemet sorsolnak ki

A pavillon másik oldalán hat izmos szállítómunkás vesződik egy hatalmas széntömb elhelyezésével. A *Felsőszilézsi Lengyel Állami Bányák* kiállítása hoz itt új szintet a hatalmas terembe. A kontinens leghatalmasabb bányatelepének reprezentatív kiállítása e bányák minden termékét bemutatja. Rengeteg bámulója van annak az embernagyságu, hatalmas köszöntőmbnek, amelyet most helyeznek el izzadva a munkások. Ebben a pavillonban öt értékes díjat — nagyrészt szemet és kokszt — fognak kiosztani azok között, akik megközelelték pontossággal meg tudják állapítani, hogy mennyi ennek a szén-tömbnek a

Az állatkiállítás

A vajdasági állattenyésztés magas szintjét bizonyítja a kiállítás állattenyésztési osztálya. Három hatalmas pavillonban többszáz lovat és szarvasmarhát állítottak ki. A legimpozánsabb tömegben természetesen a *Leibach*-istálló vonult föl, amelynek körülbelül harmincöt lova van az első pavillonban. Szakembernek pompás látvány a szebbnél-szebb ló, köztük a versenyekről ismert *Gyöngyharmat*, *Ciprus*, *Szökevény*. A nagyközönség, mely eddig inkább csak hírből ismerte az ország-szerte híres ménest, most gyönyörködhetik gyönyörű, nemes, hibátlan állatokban. A *Leibach*-istállón kívül a *Lederer*-uradalom szerepel a legtöbb lóval. Sok nézője akad az uradalom fajbelga tenyészcsovéreinek, amely hatalmas értéket képvisel. Feltűnést keltettek a *Vujkovic* testvérek loval is, amelyek egytől-egyik elsőrangú fajlovak. A *Karagyorgye* méntelep kiállított lovairól is nagy elismeréssel nyilatkoznak a szakértők, ugyszintén öv. Kálmáné istálló lovairól is, amelyek a pavillon értékes lovai közt is kiválnak.

A sertéscsütlyt a *Lederer*-uradalom dominálja. A legkülönbébb fajta sertésekből ritka diszpéldányokat csodálhat meg a kíváncsi látogató. A diszoklevelet feltétlenül megérdemli *Osgyán* Sándor

A kereskedelmi csarnok

Sorban most következik a kiállítás legváltozatosabb pavillonja: a kereskedelmi csarnok. Mint a világvárosok nagy áruházai, úgy itt is félóra alatt pompás eleganciájú dámát vagy gavaléért lehetne varázsolni a legrongyosabb csavargóból vagy ruhátlan rongyokba burkolt némből. A pazar selyem fehérneműktől kezdve, estélyi toillettekig, szörmekabátokig és párisi modellkapokig minden kapható itt és hogy teljes legyen az elegancia, csak pénz kell hozzá és drága ékszerek is kaphatók. Lehetetlen felsorolni azt a sok céget, amelyek hozzájárulnak ennek a pavillonnak gazdag, dus felszereléséhez. Bizonyára ez lesz a hölgyek legkedvesebb pavillonja, mert a toillet-cikkek minden fajtája képviselve van itt.

A rengeteg szabó- és kalapos-műhely divatkiállítása, a rövidárúk és kelmék dus választéka kápráztatja el a szemlélőt, majd a szücsök kiállítása mutat fantasztikus értékeket. Legnagyobb feltűnést *Spitzer* Lajos szörmedivat-modell-

sulya. A felsőszilézsi bányatelepeknek nagy sikere volt ezzel az ötlettel már a budapesti árumintavásáron is és bizonyos, hogy itt is sokan fognak törekedni arra, hogy elvigyék a jutalomdíjakat, hiszen fűtőanyagot lehet nyermésijesztő gyorsasággal közeledik atél.

Az elektromosság csodái

A szénbányák kiállítása után — mintha csak a villanyáram előállításának a módját akarták volna ezzel jelezni — azonnal a szubotícai villanytelep gazdag satora következik. Ez a teremnek legszellősebb része, mert a magasban egy hatalmas ventilátor — amely nagyságára nézve kisebbfajta propellerszárnynak is megjelene — működik. Mellette villamoszírén csinál hatalmas lármát, éles bugaszával megrettentve a terem látogatóit. Az elektromosság minden csodája képviselve van itt izléses elrendezésben, dinamók, elektromos akkumulátorok, villanyos-gépek, csengők, telefonfelszerelések. A magasban pompás csillárok csillognak és inceskedőn játszik egy villamos szoba-szökőkút tarka színekben.

Mielőtt a terem elhagynók, feltűnnek még *Stantics* és *Luszner* koporsó-gyárának készítményei kemor szépségükkel, a *becskerek* *Malomépitő r.-t.* teljes malomberendezése és a kiállítónál *Rotmüller* Marko »Rudol 333« elnevezésű vízmentes ragasztó-készítménye és a *Rádió*-híreltűdősítő iroda, amely három nap alatt bárkiről, az ország bármely részéből információt ad.

szubotícai gazda, aki egy hatalmas és értékes anyadisznóval és nyolc kis apró malaccal vesz részt a kiállításon. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest) pár tucat sertést mutat be, a melyek egytől-egyik pompás állatok.

A tenyészmárhák kiállítási pavillonjában feltűnést keltenek *Jurics* Márkó, *Vidkovic* Bózsó Antal, *Beslies* Lázár, *Vojnics* Simon, *Piukovics* József és *Wamoscher* Dezső bajsai gazdaságának tenyészmárhái. Az utóbbi angol fajbikák közt láttunk egy kilenc métermázsá sulyu példányt is. Szép tenyészmárhákat állított ki *Szabó* Béla Szubotica és az *Első Mezőgazdasági Szövetkezet* Budapest is.

A birka-kiállításon *Törley* Bálint gazdasága és a *Karancsi Gazdasági R.-T.* tűnnek ki, a juh-kiállításon *Szubotica város*, a *Karancsi Gazdasági R.-T.*, *Törley* Bálint és *Halbrohr* László uradalma szerepelnek.

A baromfi kiállítás is értékes anyagot foglal magában. A tyúk-kiállításon *Bohusch* András, *Macák* Mihály (Békéscsaba), *Hausner* Béla (Rákesszentmihály), *Jorgovics* Milán és *Schreiber* Dávid állították ki a legszebb példányokat.

A baromfiosztályon a staribecsei *Lomonán* László kapja biztosan a díjat. Neki vannak a legszebb tyúkjai.

munkák, *Slitka* és *Makk* érdekes játékarúai, *Heumann* Mór izléses tapéta-kiállítása és rengeteg apróság.

Hangszerek, könyvek, nyomdaipar

Külön látványosság *Kain* Lajos hangszerész kiállítása. Egy hatalmas terem töltenek meg az értékesnél értékesebb zongorák, mintegy huszonöt darab, hegedők, vonók száza és mindenfajta hangszer tömege. Micsoda hangversenyt lehetne itt rendezni egy gigászi zenekarral... Mellette *Brandl* maribori orgonagyárának hatalmas orgonái sorakoznak impozánsan.

A szomszédos helyiségekben *Vig* Zsigmond Sándor könyvkereskedése egy egész gazdasági könyvtárt halmozott össze a kiállításra. A vajdasági mezőgazdák sok értékes anyagot találhatnak itt. A *Wilhelm*-féle papírkereskedés gazdag iroda-berendezést és írógépeket állít ki és felhívja a figyelmet *Fischer* Ernő nyomdaipari kiállítása, amely a nyomdaipar fellettségéről és izléséről tesz tanúságot.

Szem-szájnak ingere...

Színes összevisszaságban következnek ezután szőnyvegek, háztartási cikkek, vegyi készítmények, konzervek, müvirágok, escesbecsék tömege. Feltűnik a *Mekka* szubotícai szőnyegyár sok izléses és értékes készítménye, mellette a *Moravija* és az *Orient*-szőnyeglerakatok drága perzsa szőnyegét. A *Batu Sin* cég hatalmas terem foglal el sport- és vadászati cikkeivel és kitömött állataival, amelyek muzeumi jellegűt adnak a teremnek. A *Szubotícai műtőszobák* bámulatosan hü és az élővirágokat ötletesen kopírozó müvirágokkal szerepel, a *Weisz-kalapgyár* témérdek árú állított ki. A deris sátrak mellett a *Jugoprotezia* ortopédiai gyár műtőszobája és müvegtagjai adnak komolyabb keretet a pavillonnak.

A folyosó közepfalán megállítják a látogatót dr. *Gábor* Artur müvészi intarziás munkái. Müvész kezére valló, izléses munkák ezek.

Ugyanúgy, ahogy müvészi kezek kielégítik a szépre vágyó szemet, gondoskodik ez a gazdag pavillon arról is, hogy ne hiányozzék semmi, ami a szájnak és a gyomornak kedves. A *Nizza-szappangyár* finom készítményei után a noviszdai *Kulpin-gyár* egész pirámist állított fel a konzervekből. A *Ruff*-féle cukorka- és csokoládégyár kiállná a versenyt bármely világkiállításra is és gazdag raktárral szerepel a *Szuda* beogradi csokoládégyár is. A *Ruff*-gyár ügyes plakátjai *Lukács* Gyula szombori festőművész alkotásai maguk is feltűnést keltenek. Az edességek szomszédságában találjuk a *Dégé* szubotícai likörgyár izléses sátrát, amelyben cognacok, cointreauk és likörök állnak jégbehűtve a szeszes italok kedvelőinek rendelkezésére.

Rengeteg élelmicikk van itt felhalmozva mindenütt és az árukkal megrakott hosszú folyosón barátságosan fér meg egymás mellett a finom orosz teák sátra a szép piros horgosi paprika tözsomszédságával.

Nagy hallgatóság a rádió előtt

A legtöbb közönsége bizonyára *Kourod* D. D. rádió-sátrának lesz. Már az első napon is a kíváncsiak tömege hallgatta a kiállításban felszerelt rádiót, amely délbén tisztán adta le a budapesti Magyar Távirati Iroda jelentéscsüti és így a vásár látogatói déiben értesültek már arról, hogy mi történt reggel a forrongó Kinában és hogy milyen a zürichi tözsdezárlat. Este pedig milanoi hangscsenyben gyönyörködtek a kiállítás látogatói, akik boldogok, ha egy percre a fülkéhez vehetik a rádió hallgatóját. A palicsi-uti kaszárnya szürke épületébe a kiállítás diszén kívül beköltözött néhány napra az elektromos hullámokon száguldó hang: Berlin, Páris, Róma, London minden eseménye...

A mezőgazdasági pavillon

A kiállítás legértékesebb anyaga, a mezőgazdasági pavillonban van összegyűjtve. Inhof József, a csoport vezetője kalauzot bennünket és szakszerű magyarázatok kíséretében mutatja be a gazdag látványosságokból álló kollekciókat. Az első terem, mely csupa üveg, akár egy patika. *Jemenar* osztrák cégé, mely vetőmagmésítő telpeinek mintaprodukciónál állította ki. A hatás kedvéért úgy vannak csoportosítva a különféle gabona és veteményfajták, hogy a kövér, jóltáplált, nemesített faj mellett elretentő példának nyomban bemutatják a sovány, gírhos, nemesítést nem látott testvérét, hogy a laikus nyomban észrevegye: melyik a nemesített, melyik a közönséges vetőmag. Izléses üvegekben óriási kukorica és babszemek ott bálmulatba a látogatót, aki alig győzi szemmel a sok érdekes látványt: itt nemesített muhar, amott óriási levelű kelkáposzta, a sarokban pedig fotográfiák, a nemesítő állomás laboratóriumáról. A szomszéd teremben megismétlődik az egész: ebben helyezkedik el a híres *csókai magnemestítő állomás*, amely a tudományos mezőgazdasági csodálatos eredményeivel dicsekedhetik. A falon szépen elrendezve búzakalászcok, kétszer akkora fejjel, mint amit a közönséges búzaszál hord, pompás vetőmagok, amiket a magnemestítő állomás igazgatója *Schwarzbrunner* Leó hosszú kutatás és kísérlet után nemesített ki. A csókai telep főleg arra fekteti a fősúlyt, hogy kiadás, jóllízű búzafajtát találjon, clyat, mely a betegségekkel szemben a legellenállóbb. A szomszéd szobában büszkélkedik gyönyörű nemesített kukoricáival *Schaffer* Gyula kutaspusztai gazda és *Pukovics* József, aki mintagazdaságáról pazar illusztrációkat mutat be, fotográfiákat híres pincéjéről, amelyben üveggel bélelt cementhordók sorakoznak föl. Inhof József maga is elragadtatással nézi a pincéről készült fényképeket és megjegyzi, hogy szakszerűség dolgában a mintagazdaság hatalmas pincéje egyedül áll az országban. A szoba sarkában a *Zorka* szubotical műtrágyagyár termékei: különféle műtrágyák, rézgálicok, mellette a bajmoki *Pleiffer és fia* malomcég, amely bemutat egy primitív malommodellt, úkapját a jelenleg modern és hatalmas malomnak. Az ember nem győzi jegyezni: itt állít ki a szent *Reinhold és társa* malomcég, a *Pátria* szérungyár, mely az összes állati olíószerekkel kirukkolt. A falon *Mladenovics* Ljubomir állategészségügyi felügyelő saját színes akvarel-rajzai, amelyek az állatbetegségek hatásait mutatják be szembeviláson és hatásosan. Külön szobája van *Puskás* Sándor tornyospusztai birtokosnak, aki — negyven holdon! — vetőmagokat nemesít csodálatos eredménnyel. Sok nézője van *Vojnics* Simon és *Béla* féle mintagazdaság kollekciójának, amelyben főleg a nagyhirű podolai tenyészmárhák fotográfiái keltenek felhívást. Most egymásután vagy négy vajdasági nagybirtok következik, közülük az adolfmajori *Helbrohr*-birtok és *Vojnics*-gazdaság. Látványban a leggazdagabb *Leibach* Gyula-szoba, a mely valóságos muzeuma a régi európai híri zoológiai mintagazdaságnak. A falon fényképfelvételek a *Leibach-istálló* híres versenylovairól, a zobnaticai ménésről, az asztalon a paripák anyakönyvi kivonatai, pedigri, értékes troféák, amelyeket a zistálló lovai nyertek össze, köztük pompás, művészi kivitelű királyserleg, amely a múlt évben került *Leibach* Gyula tulajdonába. Az izlésesen elrendezett szoba mind-ézen kívül tömve van egyéb érdekességgel, díszlevelekkel, a versenyistálló értékes relikviáival, amelyek a mintagazdaság bálmulatos sikereiről számolnak be. Az egyik sarokban egy kifeszített bőr — annak a néhai nemes telivérnek a bőre, amelyen *Aleksander*

király belovagolt *Szubotićára*. A következő teremben az orosz tejszövetkezet, *Tóth* János cseszteleki sajtómester, méhészek: *Kiss* Lajos földbirtokos, *Mudroch* András noviszedi műmehész, a szubotical *Lencz* Géza, a topolai *Üveges* Péter, a feketési *Bartha* Gábor és *Biro* Ferenc topolai tanító, *Petri* Gyula (*Palics*), *Matuska* Ádám (*Senta*) csupa méz a szoba, direkt rossz otthagyni. De Inhof ur már türelmetlen, visz a másik terembe, amelyben dinnyenagyságu paradicsomok, sárgarépák virítanak és bodros káposztafejek zöldelnek és egyéb kertj vetemények, amiket ebből a dus bácska földből hozott ki a munka és vereiték. Itt szerénykedik az egyik megvakított pulnál *Vágó* György szubotical műkertész, aki ötletesen királyi koronát rakott ki a paradicsomokból. A melléte levő asztalon *Bednars* Károly sztarikanizsai gazda és *Kiss* Béla szubotical kertész remekei sorakoznak: paprikák, káposztafejek, dinnyék és jól megtermett uborkák. A szubotical lovasezred kertész-százada is kirukkolt és le kell szögeznünk: nem hozott szegyet az ezredre. A rekordot ebben a teremben a *Schwarz*-testvérek konvhakertészete tartja, amely igazán megérdemli a nagy érdeklődést. *Pertics* Ernőnek már előre megmegszavazzuk az aranyérmét: olyan hatalmas paradicsomokat állított ki, hogy a kofákat biztosan ellepi a sárga irigység, ha meglátják. A Bácsmegeyi Gazdasági Egyesület négy fiókja is ebbe a terembe szorult: a *breštováci*, az *odszaci*, a *marionosi*, a *pansevói*. Külön szenzációja a pavillonnak a szombori *Goezer* Antal virágkertetész kollekciója. Százféle színben gyönyörű nemesített rózsák és krizantémok. A terem jobbsarkába gyümölcs-kirakat: *Komor* József kamarási gazdát. Közvetlen mellette horospalackokban horgosi, kelebiai, dalmáciai, bánáti és vrsaci borok — a legjobb minőségben.

Posta, sörcsarnokok, étkezők és üzletek a kiállításon

A kiállítás tágas uccán a közönség kényelmére új üzletek épültek. Kétségtelen, hogy a kiállításon felhalmozott nagy és értékes anyag megtekintése legalább egy teljes napot vesz igénybe, ezért gondoskodás történt arról, hogy a közönség ez idő alatt minden kényelmet megtaláljon. A térségeken az *Apatini* Sörgyár, a *sztaribecseji* Gerber-Sörgyár és a *pansevói* Weifert-sörgyár fedett pavilonokat építettek, ahol sört, frissítőket, hideg és meleg ételeket árultanak. Délben és délután cigányzene szól a pavillonban. Az uccán cukorkabódék, cukrászda, dohánytőzsdék, csokoládé-üzletek, képeslap-árusítóhelyek épültek, úgy, hogy mindenki hozzájuthat a kiállításon frissítőhöz, ételhez és mindennemű más cikkeihez. uccai cukrászok járnak fel-afel fagyaltos kocsiikkal, szendvics-árusítók, pékek sietnek pavilonról-pavillonra.

A kiállítók és látogatók kényelmére posta- és távirtdahivatalt rendeztek be a kiállítás területén, nyilvános telefonállomással, amely a bejáratnál levő épületben, a kiállítási iroda mellett van elhelyezve.

A vasárnapi program

A kiállítás hivatalos megnyitása a kormány képviselőinek jelenlétében program szerint vasárnap délelőtt fog lefolyni, amelyre szombaton este féltizenkettőkor *Krajacs* kereskedelmi miniszter megérkezett *Beogradból*. Ugyancsak képviseltetik magukat a megnyitáson magasrangú tisztviselők utján a közlekedésügyi, földművelésügyi miniszteriumok, a külügyminisztérium és belügyminisztérium. A kereskedelmi minisztert és a kormány többi képviselőit *Gyorgyevics* Dragoszláv főispán, *Miroslavlevics* Koszta kiállítási díszelnök és a kiállítás elnökségének több tagja fogadta. A kiállítás megnyitási ünnepségére megérkezett szombaton *Oken-szki* *Zvonimir beogradi tenygel követ*, valamint a beogradi követségek és konzulátusok több tagja is.

Délelőtt tíz órakor lesz a kiállítás hivatalos megnyitása a kormány képviselőinek és a hatóságoknak a részvételével, meghívott vendégek jelenlétében.

Ezt megelőzően reggel 9 órakor tartják a vajdasági vadászkongresszust a városháza nagy tanácstermében és ugyanekkor nyitják meg a *Gyorgyevics* Dragoszlávné főispánné védnöksége alatt álló házilpari kiállítást, amely a városháza főcsarnokában van elhelyezve.

Délután fél kettőkor ünnepi bankett lesz a Lloydban a kormány képviselői-

nek tiszteletére és három órakor tartják a löversenyt.

Este félnyolckor tekinti meg a zsüri a kirakatversenyben részvevő cégek kirakatait és ugyanekkor történik a díjazás is. Este 9 órakor hangverseny *Palics*on a *Vigadóban*.

Hétlőn, augusztus 28-ikán reggel 8 órakor műkatorék-verseny élő rókákra, tíz órakor egyággalamb-lövő verseny, mely egész napon át tart a kiállítás keleti oldalán levő térségen. Ugyanekkor folyik le a sikeresnek ígérkező vadászkutyá-verseny is.

Öt perces csók a bűn és bűnhődés közt

A Lederer-házaspár találkozás

Budapestről jelentik: Hivatalos helyről még mindig nem cáfolták meg a bécsi *Die Stunde* híret, amely szerint Lederer Gusztáv kormányzóit kegyelmet kapott. Egyes lapok magánértesülése szerint a döntés még nem történt meg, kétségtelen azonban, hogy Lederer előtt még nem o vasták fel a megkegyelmezésére vonatkozó legfőbb leiratot és így a megkegyelmezés kétséges.

Pénteken reggel egyébként megtörtént Lederer Gusztáv és felesége közt a már régebben engedélyezett találkozás. Az örök reggel tíz órakor mentek Lederernéért cellájába. Utasításukhoz híven nem mondták meg, hogy hova fogják vinni. Ledererné rendkívül nyugtalan volt, amikor látta, hogy az örök a fogház kijárata felé irányítják. Kinn a Koháry-uccában azonban, mikor a vörös-keresztes rabszállító autót megátta, boldogan csapta össze kezét:

— Gusztit is ebben vitték.

Mikor Lederernét felkísérték a katonai törvényszék első emeletére, örömben már oly hangosan visé kedett, nevetett, tapsolt, majd zokogott, hogy az örök többször intettek csendre és figyelmeztették, hogy egy szót se szóljon, mert akkor nem beszélhet az urával. Ez hatott. *Apáthy* Jenő ezredes-hadbíró az asszony megérkezése után utasítást

küldött a fogházba, hogy vezessék le Lederer Gusztávot. *Kodéka* Ferenc gyilkosa megrázkódott, mikor az örök érte jötték. Lehorgaszott fejjel, komoran lépdelt a folyosón végig és szomorú hangulata csak akkor ért véget, mikor az e redes szobájába belépett.

Két elfojtott kiáltás:

— Mici!

— Gusztit! — és már egymás karjában voltak.

Mután a házaspár öröme lehiggadt, az alezredes figyelmeztette őket, hogy csak öt perc beszélgetésre szól az engedély. A két ember pedig, megelégedve közös bűnről, közös bűnhődésről, szűn-elenül csókolták egymást. Alig tudtak egyebet kérdezni, mint „hogyan vagy? hogy vagy?” Mikor az öt perc letelt, rémületen vették észre, hogy semmiről sem beszéltek.

— Az öt perc letelt — mondotta az ezredes.

Lederer egy szót sem szólt, még egyszer megcsókoltá feleségét. *Schwarz* Mici pedig zokogott utjában végig a lépcsőkön, még az autóban is. Öt vezető le először és csak mire a rabszállítóautó már indult, vitték le Lederer Gusztávot.

A gyilkos házastársak elbucsztak egymástól...

Meggyilkolták a leggazdagabb temesvári kereskedőt

A tettes levétköztette áldozatát, de százezreket hagyott a nyitott pénzeszekrényben

Temesvárról jelentik: Évek óta nem volt Temesvárnak olyan szenzációja, mint az a gyilkosság, amelynek áldozata a város leggazdagabb kereskedője, *Westfried* Adolf. A gyilkosság körülményei oly rejtelmese, hogy a város detektívjeinek többnapos munkája után tulajdoképen még mindig sötétben tapogatózik a rendőrség.

A meggyilkolt *Westfried*nek a *Józsefvárosban*, a *Kossuth* Lajos-uccában van ragyogó divatárüzlete. A *Westfried*-család nyaralni készült és éppen ezekben a napokban kellett volna hosszabb időre *Herkulesfürdőre* költözniök. Már kitűzték az elutazás pontos idejét, szerda este akartak vonatra ülni. Miatt a család megtette az utielőkészíteteket, *Westfried* lement még egyszer az üzletbe, hogy rendbehozza üzleti könyveit és számadásait. Azzal köszönt el családjától, hogy tizenegy óra visszatér és ő maga is becsomagol.

Mínt hogy reggel hélig nem jelentkezett, keresni kezdték. Fia, a szomszédos vaskereskedő cég főnökével feltörte az üzletük kirakatát és behatoltak a belső helyiségbe, ahol azonban senkit sem találtak. Hosszas kutatás után a pincében rábukkantak *Westfried* holtestére. Arccal lefelé feküdt a földön, összegémberedett véres ujjai görcsösen markolták a lépcső alatt lévő láda fedőlapját. Csak vértől átázott fehérneműbe volt burkolva teste, ami annál feltűnőbb volt, miután teljesen felöltözve távozott el hazulról.

A felidézésről azonnal értesítették a rendőrséget. Nagyobb rendőri bizottság szállt ki a helyszínére és az orvos meg-

állapította, hogy a gyilkos tizenegy sebet ejtett áldozatán, melyek közül nyolc feltétlenül halálos volt. Minden jel arra vallott, hogy a gyilkosságot a hezettel nem ismerős ember követthette el.

volt a gyanuja, hogy a *Kossuth* Lajos-uccai pincében beteges hajlamu ember követte el a gyilkosságot. *Westfried* ugyanis annak ellenére, hogy családos ember volt, összeköttetést tartott fenn Temesvár beteges hajlamu embereivel és gyakran látták őt ilyen társaságban. Emellett a feltevés mellett szól a hulla helyzete is és az a körülmény, hogy a szerencsétlen embert ruha nélkül találták meg a pincében. A gyanu *Westfried* egy volt fiatal segédje ellen irányult, akit le is tartóztattak, azonban szabadlábra kellett helyezni, mert alibit igazolt.

A gyilkos kézrekerítésére a rendőrség általános razziát tartott, amelynek során egy németországi fiatalembert letartóztattak, mert szalmakalapján vérfoltok látszóttak. A gyanúsított azzal védekezett, hogy néhány nappal ezelőtt megvágta egyik ujját és attól lett kálapja véres. Már-már szabadlábra helyezték, amikor jelentkezett egy tanu, aki azt vallotta, hogy a gyilkosságot megelőző nap délelőttjén egy szalmakalapos fiatalembert látott *Westfried*del beszélni. A tanut szembesítették a szalmakalapos némettel, akiben felismerni vélte a meggyilkolt kereskedő özvegy napj látogatóját.

A temesvári rendőrség teljes eréllyel és minden siker nélkül folytatja a nyomozást a gyilkos kézrekerítésére.

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

Kinos jelenet játszódott le Nagyvárad közigazgatási bizottságának ülésén, amelyen Regman Miklós dr. az újonnan kinevezett prefektus elnökölt. Moskovits József bizottsági tag a prefektus felszólalása után magyar nyelven a következő kijelentést tette:

— A magam és a kisebbségek nevében üdvözlöm a prefektus urat és bücsüt veszek a távozó Popovici Miklós prefektusunktól.

Moskovits alig fejezte be a mondatot, amikor felállt Regman prefektus és román nyelven a következőket mondotta:

— Én meg vagyok győződve Moskovits bizottsági tag ur teljes jóakaratóiról és lojalitásáról, de arra kell kérnem, hogy beszéljen román nyelven, mert én nem engedhetem meg, hogy a bizottságban más nyelven, mint az állam nyelvén beszéljenek.

Moskovits erre a következőket válaszolta:

— Én eddig a bizottság ülésein mindig magyarul beszéltem, mert a decet lege és az új közigazgatási törvény erre nekem jogot biztosít. Nagyon sajnálom, de még nem sajátíthattam el annyira az állam nyelvét, hogy azon beszédet tarthassanak. Ha a prefektus ur ragaszkodik álláspontjához, kijelentem, hogy nem vehetek részt a bizottság ülésén.

Regman prefektus újból szólásra jelentkezett.

— Kijelentem, — mondotta — hogy én a kisebbségek jogait respektálom, megbecsülöm. Azt akarom, hogy mindenki a maga nyelvét szabadon használhassa a törvény keretein belül, azonban a közigazgatási bizottság ülésein, ahol sok olyan tag vesz részt, akik magyar nyelven nem értenek, kérem, hogy csak az állam nyelvét használják. Az új közigazgatási törvény életbeléptetése után annak minden betűjét tiszteltetben fogom tartani. Nagyon sajnálom, hogy köztem és Moskovits bizottsági tag ur között már az első ülésen nézeteltérés keletkezett, mert ismerem eddigi értékes működését, azonban kérem, hogy ő is legyen tekintettel az én álláspontomra.

A prefektus beszéde után Moskovits elhagyta az üléstermet.

*

A kisebbségekkel való együttműködés kérdése Csehszlovákiában is aktuális politikai probléma a csehszlovák pártok számára. Erről a kérdéssel érdekes és figyelemreméltó vezércikket írt a Narodni Ozvobozeni. »Az együttműködés egyik legfontosabb követelménye — írta — hogy a kisebbségek mentesítsék magukat azoktól az előítéletektől, melyek szerint a csehek nem akarnak velük közös munkát végezni. Mindenekelőtt azonban a kisebbségeknek feltétlenül el kell ismerniük az államot, minden kivétel és mellékgondolat nélkül és minden titkos reménykedés nélkül a jövőre vonatkozóan. A mai nemzetiségi viszonyok legkevésbé sem kedvezőek, ezért felette kívánatos az orvoslás.«

*

A csikszeredai székelyek a napokban négyülést tartottak, amely az iskolakérdésben fontos határozatot fogadott el. A határozatban kimondotta a négyülés, hogy

1. Kívánja a patrikuláris iskolai törvényjavaslat visszavonását és egy olyan törvény megalkotását, amely gyulafehérvári határozatok és békeszerződés értelmében, valamint az emberi jogok alapján jogcímet ad a kisebbségeknek saját autonóm iskoláik létesítésére, fenntartására és igazgatására és azokban az anyanyelv és a vallás szabadság használatára és fejleszté-

sére. Teljes mértékben magáévá teszi a romániai egyházak legfőbb gyűléseinek 1925. május hó 14-én hozott e tárgyú határozatait s azokat a követelményeket, melyeket a jelen kongresszuson előadott népoktatási törvénytervezet magában foglal.

2. Mély elkeseredéssel és megdöbbenéssel látva az érettségi vizsgatörvény

ifjuságunkra nézve méltatlan és végzetes következményeit, kívánja a törvény oly revízióját, amely a kongresszuson előadott tervezet szerint saját iskoláinknak is jogot ad érettségi vizsgálatok tartására, a vizsgálat írásbeli és szóbeli részébe az anyanyelv használatára és saját tanárainknak az ifjak minősítésében való részvételére.

Az angol matrózok sztrájkba léptek az ausztráliai kikötőkben

A bérleszállítás visszavonását követelik

Londonból jelentik: A Daily Mail megbízható forrásra hivatkozva közli, hogy kommunista ügynökök világszerte megszervezték agitációjukat a brit hajózás megbénítására és hogy az összeküvés fészke Londonban van. A tervezett bűntudatnak egyik fő mozgatója Tomm Wells, az ausztráliai tengerészek kommunista tiltkára, akinek agitációja következtében az ausztráliai kikötőkben az angol matrózok sztrájkba léptek, rohamosan terjed és eddig 1500 angol tengerész hagyta abba a munkát. Az angol matrózok elhatározták, hogy addig nem hagyják abba a sztrájkot, míg az e hónap elején történt bérleszállítást vissza nem vonják a hajóstársaságok.

A brit tengerészek szövetségének végrehajtó bizottsága kábeltáviratot intézett az ausztráliai miniszterelnökhöz és tudatja benne, hogy a hazafias érzésű tengerészek tiltakozás nélkül fogadták el a bérleszállítást, a mostani mozgalmat bolsevista ügynökök szították politikai okokból. A végrehajtó bizottság támogatást kér az ausztráliai kormánytól és meghazudtolja azt a hirt, hogy újabb bérleszállítás készül. Egyidejűleg a brit hajótulajdonosok is táviratoztak az ausztráliai miniszterelnökhöz, akinek figyelmét felhívják a hajósvállalatok nehéz helyzetére és kérik a kormányt, hogy lépjen fel szigorúan az ausztráliai hajósszervezet kommunista vezetői ellen.

Rif-kabil győzelem a spanyol fronton

A francia fronton nyugalom van

Madridból jelentik, hogy a rifkabilok csütörtökön éjjel másodszor ágyúzták Alhucemas szigetét és a tüzelés öt óra hosszat tartott. A spanyolok veszteségeiről nincs részletes jelentés, csak annyit lehet tudni, hogy a spanyol helyőrségi parancsnok, Monasteri ezredes, Alhucemasban életveszélyesen megsebesült. A Canalia spanyol ágyúszád vette föl az alhucemasi kikötőben a vár helyőrségét és biztosabb helyre szállította.

A francia marokkói harctéri jelentés közli, hogy az egész fronton nyugalom van. A nyolc kilométer távolságra előre küldött francia földérítő őrzőerők nem

találkoztak ellenséggel. Tauna közelében a francia tüzérség sikeresen ágyúzza a rifkabilok megerősített hadállásait. A benszüllött Brones-törzs hajlandóságot mutat arra, hogy visszapártol a franciákhoz.

Pétain tábornagy és Primo de Rivera tanácskozásairól azt mondja a hivatalos jelentés, hogy a konferencián a spanyol és a francia haderő együttes hadműveleteiről volt szó és megállapították annak módját szükség esetére, mint ahogy Madridban elhatározták. Primo de Rivera vasárnap visszatér Madridba, mert a direktórium ülést tart.

Nyilvánosságra hozzák a neptuni egyezményeket Pasics e héten utazik Franciaországba

A fővárosban ismét teljesen elcsendesedett a politikai élet, miután Radics István visszautazott Zagrebba és a miniszterek nagy része is távol van Beogradból. Gyurisics Márkó helyettes miniszterelnök Szlovéniában nyaral, a mi szintén hozzájárul ahhoz, hogy Beogradban a politikai aktivitás a minimumra csökkent.

A miniszterelnökséghez érkezett jelentések szerint Pasics valószínűleg a jövő héten utazik el Karlsbadból a franciaországi Evian les Bains-be. Makszimovics Bozsó belügyminisztert, aki most Karlsbadban van Pasicsnál, hétfőre várják vissza Beogradba.

Nincsićs Momcsilló dr. külügyminiszter Beogradban tartózkodik és ott is marad a genfi konferencia időpontjáig. A külügyminiszter szombat délelőtt a lengyel követ látogatását fogadta, majd Ribarzs Ottokárral, a nemzetközi szerződések osztályának vezetőjével tárgyalt hosszasan a neptuni egyezmények nyilvánosságra hozataláról. Az egyezmények szövegét most fordítják Ribars felügyelete alatt franciából szerbre és mielőtt a hiteles fordítás elkészül, az egyezményeket könyvalakban

nyilvánosságra hozzák.

Ribarzs azonkívül referált Nincsićsnek a jugoszláv-csehszlovák kereskedelmi tárgyalások előkészületeiről. A tárgyalások célja végleges kereskedelmi és forgalmi szerződéseket kötni a két állam között. Rövidesen már meg is kezdődnek a tárgyalások, amelyek helyét és idejét azonban még nem állapították meg.

Hétfőn foglalják el hivatalukat az új államtitkárok

Az újonnan kinevezett államtitkárok még nem foglalták el állásukat és valószínűleg hétfőn lépnek hivatalba, de az esküt csak Gyurisics Márkó visszaérkezése után teszik le. Krnyevics dr. szociálpolitikai államtitkár, aki pénteken elutazott Beogradból, már nem is tér vissza a genfi konferencia befejezéséig, amelyen tudvalevőleg mint szakértő fog részt venni.

Az ellenzéki klubok közül csak a demokrata klubnak volt szombaton konferenciája, amelyen Dividovics Ljuba, Grol Milán, Mihajlovics Ljuba és Anghelinovics Grga is megjelentek. A konferencián a demokrata párt őszi kongresszusának előkészületeiről

és a pártprogram kidolgozásáról tanácskoztak.

A sajtókisantant delegátusai a Népszövetség ülésén

A kisantant sinajai sajtókonferenciájának határozatához képest a Népszövetség ülésén a sajtókisantant három delegátusa is résztvesz, akik ott állandó kontaktusban lesznek a kisantantállamok delegátusaival és direktívákkal fogják ellátni a kisantantállamok sajtótudósítóit. A sajtódelegátusoknak az lesz a feladatuk, hogy a kisantantállamok sajtószolgálatát összhangba hozzák.

A bolgár király szegény,

azért nem nősülhet meg

Szófiából jelentik: Egyik nagy francia lapnak a Balkánra küldött munkatársa Szófiában kihallgatást kért Boris bolgár királytól. A király azzal a feltétellel volt hajlandó nyilatkozni, hogy sem a politikára, sem a bombamerényletekre még csak célzást sem tett az újságíró. A hírlapíró első kérdése abszolút politikai és merénylet-mentes volt. Azt kérdezte, hogy igaz-e, hogy Boris király még ebben az évben feleségül veszi a román királyi pár legfiatalabb lányát?

A bolgár uralkodó az indiszkrét kérdésre így felelt:

— Szó sem igaz az egészsből. Még nem foglalkoztam a nősülés gondolatával. Szegény vagyok s országom is zürzavaros állapotban van. Sajnos, nem nősülhetek. A mai idők különben is olyanok, amikor a királyik számára nem sürgős a nősülés.

A bolgár király, miután a saját jelenét és jövő helyzetét ilyen sötét színekkel vázolta, Európa jövőjéről nyilatkozott.

Kellog leleplezése

a belga megegyezés kulisszatitkairól

A belga delegátusok a tárgyalások abbahagyásával fenyegetőznek

Washingtonból jelentik: Kellog külügyminiszter nyilatkozatot tett, amelyben leleplezte, hogy milyen körülmények indították az Egyesült Államokat arra, hogy tekintettel Wilson néhai elnöknek a béketárgyalások válságos idejében tett ígéretére, eltérjenek politikájuktól és elismerjék Belgium külön státusát. A nyilatkozat szerint Hoover államtitkár, aki tagja volt a versaillesi értekezletnek, valamint a belga-amerikai adósság-bizottságnak is, az adósság kérdésének multheti megvitatása során igazolta, hogy Wilson ígéretének döntő befolyása volt a tárgyalások megszakításának megakadályozására. Hoover emlékeztetett arra, hogy a belgák képviselői fel voltak háborodva, amikor Versaillesben cihatározták, hogy visszatessék a belgák amaz igényét, amely szerint a németek kárpótlással tartoznak a megszállás idején Belgiumra erőszakolt hadi- és valuta átvételének költségeiért és nem engedik meg Belgiumnak, hogy Németországgal megfizetessék azoknak a gépeknek és üzemi anyagoknak költségét, amelyeket Belgiumból elvittek. A belga delegátusok már azon a ponton voltak, hogy visszavonulnak, amikor megegyezés jött létre olyan értelemben, hogy ezeket a követeléseket a belga adósság ügyében a szövetség és társult hatalmakkal folytatandó tárgyalások útján egyeltik ki.

Kellog most közli, hogy ez a körülmény Coolidge elnöknel nagy sullyal esett a latba és hozzáteszi, hogy a belga fizetőképesség megítélésénél, valamint a németek részéről Belgium számára teljesítendő fizetések mérlegelésénél figyelemmel voltak a valutapiac technikai feltételeire is.

Ki a Duna-Dráva közti árterület?

Eltiltották a kopácsiakat a halásztól

Szomborból jelentik: A Dráva mentén fekvő baranyai Kopács község magyar lakói panasszal fordultak a szombori alispáni hivatalhoz, hogy az apatini állami halászati felügyelőség eltiltotta őket a halásztól a Duna és a Dráva szögletében fekvő árterületen. A kopácsiakra nézve ez az eltiltó rendelkezés annál súlyosabb, mert a kopácsiak egyetlen megélhetési forrása eddig a halászat volt. A kopácsiak idáig abban a meggyőződésben voltak, hogy ennek az árterületnek tulajdonjoga Kopács község urbéri közösségéé volt és amikor az urbéri elkülönülés megtörtént, a tulajdonjog Kopács községre szállt át.

Az árterület a volt Frigyes főhercegféle birtokon fekszik és egyziben a kopácsiak már pereskedtek is a tulajdonjogért. Frigyes főherceg magának követelte az árterületet, mire a kopácsiak annak idején *Eötvös* Károlyhoz fordultak. A kuria 1896-ban tényleg a kopácsiaknak ítélte az árterületet és azon a halászati és vadászati jogot. A peresztés után Frigyes főherceg uradalmába bérbe vette az árterületet kétszer hat évre. Mikor a tizenkét év elmúlt, a község ismét birtokába vette az árterületet és mindezideig háborítatlanul birtokolta.

Most, hogy a Frigyes főhercegi birtokból állami birtok lett, az apatini halászati felügyelőség a kopácsiakat elűzte az árterületről arra való hivatkozással, hogy az árterületen *telekkönyvi tulajdonosként Frigyes főherceg van megje öve*. A kopácsiak előtt ez annál inkább érthetetlen, mert a kuriai ítélet alapján annak idején Kopács községet vezették be telekkönyvi tulajdonosnak.

A kopácsiak panaszukban arra kéri az alispánt, hogy függesse fel az apatini halászati felügyelőség eltiltó rendelkezését. Minthogy azonban a tulajdonjog kérdése vitás, ezért a kopácsiaknak ismét a bírósághoz kell fordulniok. A bírói eljárás során fog tisztázódni az, hogy mint jutott Frigyes főherceg örökösödés és vétel címén az árterületen tulajdonjoghoz, mert a *dárdai* járásbírói telekkönyvében a tulajdonlapon Frigyes főherceg neve van feltüntetve, de a tulajdonjog bejegyzés alapjául szolgáló okiratok hiányoznak.

Nem ismeri a bácskai jegyzőket a bácskai jegyzőegyesület elnöke

Miért nem lehetett a jegyzőgyűlést összehívni?

A bácsmegeyi községi jegyzők egyesülete szombaton délelőtt a vármegyeháza közgyűlési termében rendkívül népes közgyűlést tartott. A közgyűlésen, amelyen *Ráics* Szvetiszláv alispán is jelen volt, *Stefanovics* Zsófia srbobrani jegyző, az egyesület elnöke, elnököt.

A jegyzők már régen szeretik, hogy az egyesület közgyűlését hívják össze, *Stefanovics* elnök megnyitó beszédében kitért arra, hogy miért nem lehetett a közgyűlést eddig megtartani.

— Lehetetlen a jegyzők egyesületében tevékenykedni, a testületi szellemet lentartani, amikor szinte *hétrő-hétre változnak az egyesület tagjai*. Azok nagyrésze, akik a legutóbbi jegyzőgyűlésen itt voltak, már nem jegyzők s a teremben jelenlevők *ötvenszázalékát én magam sem ismerem*.

— A mai helyzetben, amikor ide-oda dobálják a jegyzőket, szinte illuzórius, hogy jegyzőegyesület van.

— A vezetőség mindent megtesz a jegyzők védelmére.

A mai ülés leglényegesebb tárgya az új községi törvény megalkotásával kapcsolatban a jegyzők érdekeinek megvédése volt. A gyűlés elhatározta, hogy négytagú deputációt küld Beogradba, hogy szerezzék meg a községi törvény tervezetét s memorandumot készítsen a belügyminisztérium számára a jegyzők védelmében.

A gyűlésen felszólt *Ráics* Szvetiszláv alispán is, aki figyelmeztette a jegyzőket, hogy igyekezzenek a közigazgatásban felharmozott restanciákat elintézni s a közigazgatás színvonalát emelni.

Zavartalanul folyik a cionista kongresszus

Seipel volt kancellár vezeti a jobboldali keresztényszocialisták kormányellenes akcióját

Bécsből jelentik: Az osztrák nemzeti tanács szünete alatt kevés képviselő tartózkodik Bécsben, de politikai körökben nagy izgalmat keletkezik a legutóbbi napok eseményei. Tovább nem maradhatott titokban a kormány és *Schober* rendőrfőnök konfliktusa *Seipel* volt kancellárral, aki a keresztényszocialisták jobboldali, részben monarchista frakcióját vezeti.

A keresztényszocialisták nyilatkozata és dr. *Seipel* s néhány keresztényszocialista képviselő különös lépése, akik tudvalevőleg tiltakozó követségben jártak *Schober* rendőrfőnöknel, a legutóbbi napok eseményeivel kapcsolatban mind azt bizonyítják, hogy *Seipel* és a párt jobbszárnya *Schober* rendőrfőnök visszalépését követeli.

Ugy látszik erre nem az antiszemita tüntetésekkel szemben elfoglalt álláspontja adott okot, hanem a párt jobbszárnyát azok a házkutatások idegesítik, amelyeket a rendőrség a konzervatív néppárt vezetőinek lakásán foganatosított. Nem lehetetlen, hogy a lefoglalt

okmányokból még több fog kiderülni, mint legitímista próbálkozások, amelyeket *Károly* király volt kabinetirodai főnökének, *Schager-Eckartsau* osztályfőnök vezetésével angol és német legitímistákkal folytat az osztrák konzervatív monarchista párt. Egyes keresztényszocialistapárti vezetőembereket, akik közelebbi összeköttetésben állnak a monarchista párttal, nyugtalanít ez a leleplezés, mert maguk is leleplezési félnak.

A *Schager-Eckartsau* osztályfőnöknel folytatott házkutatás első nap nyolc és másnap négy óra hosszat tartott. *Schager* osztályfőnök nyilatkozott a *Wiener Allgemeine Zeitungban* és kijelentette, hogy a rendőrközgek eljárása ellen tiltakozott, mert ezek magánleveleit és felesége levelezését is átövesték.

A rendőrség legfoglalta az osztályfőnök bankfőnyomozásának kivonatát is, valamint a monarchista párt pénztárkönyvét, kezdve az 1923. évi kimutatásokon. A rendőrség reméli, hogy ezekből sikerül a monarchista párt pénzforrásainak

titkát leleplezni. *Schager-Eckartsau* kijelentette, hogy a monarchisták nem olyan ügyfelek, hogy terhelő okmányokat, ha ilyenek egyáltalában volna, iradahe yiségükben őrizzenek.

Schager-Eckartsau azután kifejtette, hogy a párt levelezése egyáltalában nem titok és nagyon természetes, hogy a párt német és magyar emberaitól kapcsolatokat tart fenn. Azt sem tagadja az osztályfőnök, hogy az elmúlt napokban folytatott Balatonföldvárán tanácskozások.

A cionista kongresszus egyébként teljes rendben folyik és a vasárnapi ülésen valószínűleg sor kerül már a záróbeszédre.

Beniczky Ödön kiszabadult a fogházból

A tömeg tüntetést rendezett Beniczky mellett

Budapestről jelentik: A budapesti ítélőtábla, mint jelentették, pénteken 300 millió korona óvadék mellett elrendelte *Beniczky* Ödön szabadlábra helyezését. *Beniczky* védője, dr. *Vajda* Ödön a Postatakarékpénztár épületében szombaton reggel lefizette a háromszáz millió korona óvadékot s tizenegy órakor visszatért a törvényszéki épületbe, hogy elintézzék a védenccé kiszabadulásához szükséges formalitásokat.

Már délelőtt kilenc órakor az érdeklődők nagy tömege gyűlt egybe a fogház *Koháry* uccai főbejárata előtt, hogy tanuja legyen *Beniczky* Ödön szabadulásának. Délfelé a tömeg egyre jobban növekedett.

A *Beniczky*re várakozó autók között a törvényszéki palota *Markó* uccai főbejárata elé állította a sofőr. Amikor a tömeg ezt látta, az autó után tódult és ott várakozott. Elállták az egész uttestet, a törvényszéki palota lépcsőházát és a lörediskola előtti teret.

Tizenkét óra lett, mire a fogház irodában végeztek az elbocsátási aktussal.

Tíz perccel múlt el tizenkét óra, amikor *Beniczky* Ödön alakja dr. *Vajda* Ödön kíséretében feltűnt a büntetőjárásbírósg földszinti fo-

Visszhang

Iria: *Hellai Jenő*

A költő a hegyen sétált. Nem volt már fiatal, egészséges sem volt, nem is a maga jószántából vágott neki a magasba kanyarodó ösvénynek, orvos parancsolta meg, kettő is. Így került idegen országba, idegen hegyre és amikor lenézett a völgybe, ismeretlen világot látott a lába alatt. Azonban nem igen nézett le, inkább föl, a sötét hegyek orma fölé, abba a másík ismeretlen világba, amellyel talán hamarosan meg fog ismerkedni. Öregesen, lassan ballagott, tompán zugó vén fák között, melyeknek a levelei már őszbe piroslottak a nyári alkonyatban és szelid lendüléssel lejtettek alá hamar fakuló avarrá. Helyvel-közzel megállt és hallgatósított: láthatatlan madarak csipogtak és füttyengettek az erdő mélyén, elbujtatott zenekara a levelek nagy őszi balettjának.

Egy barátságos, széles zöld pad pihenővel kínálta. Leült, megtörölte a homlokát, cigarettára gyújtott. Az elhajított gyufa, mint óriási gerenda zuhant egy hangyakaravánra, amely szákmánnyal megrakodva vonult a mohában rablóvára felé. A hangyák szétzaladtak, majd nyomban visszajöttek, megtapogatták az értéktelen fadarabot és megvetően otthagyták. És folytatták izgatott futkosásukat és munkájukat, mer mindeannál erősebben élt bennük az évezredek mese tanítása: dolgozni, gyűjteni, takarékoskodni, gondolni a jövővel is! A költő, szegény destruktív

vén tücsök, félig szánakozó, félig gunyos mosollyal nézte őket... ő bezeg egész életében csak cirpegett, mint társai itt a bokor tövében, akik a mesén nem okulva, haláluk percéig konokul hiszik, hogy az élet: örök nyár, örök napsugár, örök melegség, virág, szépség, muzsika, álmódzás, tánc és játék csak. Jövő? Erdemes azzal az arasznyi jövővel törődni, melyre az igazi, a végtelen következik? Ő sohasem törődött vele: majd csak lesz valahogyan, ha nem kecsin, gyalog, bevont vitorlával, ha a szél nem kedvez. Így jutott el az idén erre az olcsó kis fürdőhelyre, gyér pénzrel, kövér kispolgárok, zsvajos gyerekek, szögescipőjű árturisták harsogó szomszédságába. Az idén még... jövőre talán már... mindegy!

Föflált, tovább sétált. Pontosan, szigoruan ugyanazt az utat tette meg mindennap, a hegy lábától a visszahangig. Mert a hegynek visszhangja is volt, kipróbált, hiteles visszhangja, amelyre külön föllrás figyelmeztette az idegent, nagy, fekete betűk, fehér táblán. »Echo« — ez volt a visszhang hivatalos neve. Az uttest egy kicsit kiszélesedett a visszhang táján és a fürdő érdemes igazgatósága a hegyoldalba félkör-alaku nagy kőpadot faragott azok számára, akik a visszhangot élvezni akarják. A költő mindennap elment a visszhang mellett és lesütötte a szemét, hogy ne lássa a fiukat, lányokat, nevelőnőket, ügyvédeket, turistákat és egyéb szörnyetegeket, akik a visszhanggal incselkedtek. Szerette volna a füleit is betömni, hogy éktelen lármájukat

és a visszhang vad feleselését se hallja. Ezen az estén azonban a visszhangnak nem volt dolga. A kőpadon egy lélek sem ült, néma és elhagyott volt a hegyoldal. A költő meglepődve állt meg. Először volt egyedül a völgy titokzatos tündérével. És elgondolkodott: mióta tanyázik itt és mikor, ki fedezte föl, hogy itt bujkál? Ki volt az első, akivel szóbaállt? Talán akkor is itt játszadozott már, amikor mamuth-falkák talpa alatt recsegték az erdő ki-döntött fái. Vagy ugyanakkor született, amikor a kurtaksa? Szegény kis tündér, alázatos, engedelmes, fáradhatatlan kis szolgálólány, aki a világ minden nyelvén beszél! Hol tanulta, hol járt iskolába? Hol van? A völgyben? A tulsó hegy ormán? Vagy azon a bihorvörös kis felhő-foszlányon lovago? A költő kitérte két karját, mintha az egész világot meg akarná ölelni, pedig csak a visszhangot szeretete volna két ölelő karjába befogadni és homlokra csókolni, mint egy szegény kis gyereket. Szólni szeretett volna hozzá, beszélni vele... öreg ember volt a költő és sohasem beszélt még a visszhanggal, sohasem kiáltott oda neki se butaságot, se bölcsességet, se olyan szép szót, amelyet szeretők mondogatnak egymásnak csókolózás közben. Már nyílt is az ajka... de aztán elröstellte magát és tovább ment.

A harmadik lépés után azonban megállt. Nem tudott ellentálni a csábításnak. Megpróbálta... odakiált valamit a visszhangnak. Valami szépet, nagyon szépet... amit előtte soha senki még és utána sem fog soha, ami ket-

tejük örök titka marad... a visszhangé, meg az övé. Óvatosan körülnézett és amikor meggyőződött arról, hogy fordult, nagyot lélekzett és teli tüdővel még mindig egyedül van, a völgy felé elkiáltotta magát:

— Ha!

Maga is megijedt tőle, akkorát kiáltott. Igaz ugyan, hogy nem ezt akarta kiáltani... de mást is hiába kiáltott volna. Hiába, mert a kiáltás után rettenetes csönd támadt... a visszhang nem felelt. A visszhang csak hivatalos helyiségében felelt, ott ahol ki volt írva: »Echo.«

A költő lechorgasztotta a fejét és rogyanó térddel, megtörten hazafelé indult. Eszébe jutott egész élete, életének sok millió kudarca és tévedése. Egyszerre megértette, miért áll itt kopotlan, öreg, szegényen, beteg, olcsó kis fürdőhelyen, alacsony hegyen, ügyvédek, nevelők és szögescipőjű árturisták világában, messze a ragyogó élettől, a pénztől, a dicsőségtől: fontoskodó volt, amikor játékosnak kellett volna lennie, szobrt mimelt, amikor embernek kellett volna lennie, mindig erős akart lenni és sohasem tudott ellentálni a csábításnak, sohasem azt tette, amit kellett volna és mindig megbánta azt, amit nem tett, mindig más mondott, mint amit akart, sohasem ott szólt, ahol kellett volna, mindig tovább ment, mint ameddig kellett volna, mindig ott kiabált, ahol senki sem hallotta és mindig ott kereste a visszhangot, ahol senki sem felelt neki.

lyosóján. Amikor Beniczkynek sápadt, a betegségtől erősen megviselt arcát a lent várakozó, ezrekre menő tömeg megpillantotta, egyszerűre hatalmas éljen-rivalgás tört ki.

— *Éljen Beniczky!* — hallatszott mindenfelé, majd Beniczky életése után

— *Éljen Ottó!* — kiáltások hallatszottak a tömegből.

Beniczky a köréje seregülő újságíróknak kijelentette, hogy nem hajlandó semmiféle nyilatkozatot tenni.

Kitépte a beleit a villamos-fűrészt

Egy szombori vendéglős halálos szerencsétlensége

Somborból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt péntek délután Somborban a Csonoplyai-uccában.

Krónics István vendéglős villamos kör-fűrészt rendelt házához, hogy azzal fát aprítson. Az uccai áramba bekapcsolt fűrésszel munkához látva, Krónics nem vette észre, hogy az erős villamos árammal működő fűrészt nincs kellő szilárdsággal aláátmasztva, aminek következtében a gép elvesztette stabilitását. A fűrészt alól a két hasáb fa kicsuszamlott és a fűrészt hajló Krónics hasával a fűrészt fogaiba esett. A sebes mozgásban levő fűrészt borzalmas roncsolásokat vitt végbe a szerencsétlen emberen, akinek beleit négy helyen kitépte.

Krónics segélykiáltására elősiető házbéliek már csak annyit tudtak segíteni a rémes helyzetben levő emberen, hogy az uccai vezetékkel összekötött körfűrészt az áramból kikapcsolták és Krónicsot véres sebeivel a fűrészt fogaiból kiemelték.

A halálra roncsolt Krónicsot a mentők a szombori városi kórházba szállították.

A szombori rendőrség a szerencsétlenség után azonnal a helyszínre sietett és megállapította, hogy Krónics szerencsétlenségét saját gondatlansága okozta, mert nem ügyelt arra, hogy az erős villamára berendezett fűrészelőgépet kellő stabilitással legyen beállítva.

Krónics szombat délután két óraker belehalt sérüléseibe.

Száz dinárral olcsóbb a buza, mint egy évvel ezelőtt

Lemorzsolódnak az árak a nemzetközi konkurenciában — Oroszország újól exportál — Teljesen lanyha a belföldi piac

Torontálmegeye központi hatóságaihoz beérkezett jelentés szerint az aggodalmasan esős július után következő szép, száraz augusztusi hetek lehetővé tették, hogy a cséplési munkálatoakat az egész Bánátban befejezzék. A termés mennyiségben és minőségben egyaránt kitűnő, a holdankénti átlagos termésmennyiség buzában felülmúlja a kilenc métermázsát, minősége pedig 77—78 kilogramm.

A múlt évben a jugoszláviai termés jobb volt, mint a többi európai államé, mert mindenütt kiváló volt a termés és így a külföld nem siet érdeklődni a jugoszláv gabona iránt. A múlt évben 300 dináron kezdődött az üzlet közvetlenül az aratás után, de olyan élénk érdeklődés mutatkozott, hogy hamarosan 430-ig szökött fel a buza ára és újabb hullámvás után szálit csak le augusztus végére 330—350 dinárra. Ezzel szemben az idén a 300-as kezdőértélem lassan lemorzsolódik és a piacokon 255 dinárért kínálnak bánáti buzát. Ez az időszak más években a legélénkebb üzleti forgalmat jelentette, most csak a legszükségesebb vásárlásokat eszközlik prompt szállításra, többnyire kis tételekben. A malmok még nem igen vásárolnak, mert az erős külföldi konkurencia mellett nem tudhatják, milyen áron adhatják majd el a

lisztjüket. Érdekes megemlíteni, hogy a bécsi tőzsdén megjelent az orosz gabona, de egyelőre még senki sem tudja, hogy a szovjet milyen exportmenyiségekkel rendelkezik. Az orosz buza kvalitása — hír szerint — kitűnő. Egyre jön Európába az amerikai áru is, amely különösen tengeri kikötőben nagyon olcsó.

Még a buzánál is nyomottabb az üzlet az árpiában. A termés nagyon jó volt, úgy, hogy a sörgyárak föl sem tudják venni és így a múlt évi 330 dináros ár helyett 160—170 dinárért lehet vásárolni, de nem vásárol senki.

A zab ára 180 dinárról máris leszállt 140—150-re. A legnagyobb fogyasztó, a katonaság még nem érdeklődik és így a piac még nagyon bizonytalan.

Az új tengeri-termés is nagyon bőségesnek ígérkezik és minősége is jó lesz. — ha nem terjed tovább a tengerimoly. Határidő üzletet most senki sem köt, így az új tengerinek még nincs is ára, de kétségtelenül olcsóbb lesz, mint a tavai. Az ótengeri az egyetlen szilárd cikk. A raktárak kifogynak és a külföldi kereslet még nem szűnhet. 180—190 dinár az ára.

Az új termést illetően általánosan meg lehet állapítani, hogy mindenféle gabonában — beleértve a tengerit is — gazdagon fizetett a föld és a nagy külföldi konkurencia, továbbá a lanyha kereslet mindjobban leszorítja az árakat.

HIREK

A megnőtt város

Hát világváros lettünk. Erre ma este, a topolai vonat érkezésénél jöttem rá, az állomáson. A szubotica állomáson. Mert Szubotica már van szó, természetesen. A nagy állomás előtti tér nyugsgött, forrt, bomlott; autók, autóbuszok és gyalogosok másztak, sűrögtek egymás hegyén-hátán, vezényszavak hangzottak és annyi rendőr irányította a forgalmat, hogy nem is győztem megszámolni. »Hol vagyunk az istenért?« — kérdezte egy rémült falusi néni és majd hanyattvágódott a csudálkozástól. Nem, már nem vagyunk az erdőben, ez Szubotica, a hol ma kezdődik a kiállítás. Az uccán mindenütt egy mereven kinyújtott kézbe ütközik az ember, amely a huszárlaktanya felé mutat csökönnyösen és ez van föléje írva: Izlozba. A portás kettős rendekbe engedi ki az utasokat. Fehér keztyűbe. Ez megható. Unnepélyes, csodás. Mintha nem is a topolai vici futott volna be, hanem a marseillei expressz a párisi pályaudvarra.

A város arca trissen, gazdagon, újra mázolja ragyog, mint egy grand kokott. Hová lett a régi, az dímos, a poros, az ásitó, az unalmas város? Kérem: itt locsolják az uccákat! Hengerlik az országutakat. Festik a falakat, reparálják a kapukat és a rácsokat. Kipingdálják szép zöldre, mint a nótában. Lakodalomba készülődik itt a pénz és Szubotica, a menyasszony, olyan csinos, olyan jóképű, hogy igazán: bele lehet szeretni. Gusztust lehet rá kapni. Varázslat ez, máról-holnapra egy új város emelkedett a régi falak között és én irigy csodálkozással dadogom: milyen hatalmas is vagy ő pénz!

Az uccákon csupa idegen arc, úgy el lehet tűnni köztük, mint Londonban és jó csomót kell gyalogni, míg ösmerősre akad az ember. Mennyi millió szalagál ma a szubotica aszfalton. Külföldi kereskedők, megannyi dollár, font, frank, korona, lei, szokol és dinár. Bár az én zsebemben lenne. A szállodák tömve. Magánlakást nem lehet ara-

nyért se kapni, úgy özönlenek ide a népek, mint — bucsujáró helyre, mintha valami csuda történt volna, földrengés, üstökös, vagy feltámadás.

Egy halott tényleg feltámadt. Szubotica, az ifjú lónix, amely kikelt hamvaiból. És tegnap óta nem is merem úgy lekezelni városunkat, mint hajdan, a poros, ásitó időkben. Nincs bátorságom bizalmaskodni vele. Ma még nem is tegeztem, hanem így szóltam hozzá, a bőségtunultásban a kiállítás kapujában: nagyságos ur... (t. i.)

*

— Magas állásokat kapnak a Radics-párt alelnökei. Beogradból jelentik: Zagrebi politikai körökben néhány nap óta azt a hírt kolportálják, hogy dr. Macseket, a Radics-párt első alelnökét a zagrebi postatakarékpénztár igazgatójává, Predavec Józsefet, a horvát parasztpárt második alelnökét pedig a horvát-szlovén gazdasági egyesület vezérigazgatójává, esetleg a Thurn-Tax s-birtok szekveszter-biztosává fogják kinevezni. Ebben az esetben mindketten visszavonulnak a politikai élettől. Hivatalos Radics-párti körökben ezekről a kombinációkról nem nyilatkoznak.

— Radics István résztvesz a krskói Gubec Máté-ünnepen. Zagreből jelentik: Radics István szombaton reggel Pernar Iván dr. képviselő társaságában visszaérkezett Zagrebba. Vasárnap reggel Radics részt vesz a szlovéniai Krskón megtartandó Gubec Máté ünnepségen és ez alkalommal tanácskoznia fog szlovéniai párthíveivel. Az ünnepségen Radics István nagy politikai beszédet fog tartani.

— Lemondott törvényszéki jegyző. Kollár Mátyás szombori törvényszéki jegyző lemondott állásáról.

— Szabályozták a jugoszláv magyar tranzit-tarifákat. Budapestől jelentik: Vass József helyettes miniszterelnök a szombati minisztertanács után közölte az újságírókkal, hogy a kormány ideiglenes megegyezéssel rendezte Jugoszláviával a tranzit-tarifákat. Erről hamarosan hivatalos közlést is ki fog adni a kormány.

— Nem zárják el a jugoszláv görög határt. Beogradból jelentik: Azokkal a hírekkel szemben, melyek szerint a Pyreusban kitört pestisjárvány miatt elzárják a jugoszláv görög határt, dr. Stampar, a közegészségügyi miniszter helyettese kijelentette, hogy miután a járvány nem nagy mérvű, a határt nem fogják elzárni.

— A horvát királyság ezeréves jubileumának megünneplése Szubotican. A szubotica Neven buncyevác közmuvelődési egyesület legutóbbi ülésén elhatározta, hogy szeptember 12-én és 13-án megünnepli a horvát királyság milléniumát. A program kidolgozására bizottságot választottak.

— Sztanojevics Aca Novisadon. Sztanojevics Aca szombaton Novisadon tartózkodott és tárgyalásokat folytatott a radikális párt helyi szervezetének vezetőivel.

— Megjelent a disszidens Radics-pártiak lapja. A disszidens Radics-párt hivatalos lapjának, a Republikanska Sloboda-nak első száma megjelent Zagrebban. Az első számban a párt korifeusai nem szerepelnek a cíkekkel.

— A becskerekli járási jegyzők értekezlete a szubotica kiállítás ügyében. Velikibecskekerekről jelentik: A főszolgabírószágon Tyoszics Nebojsza főbíró elnöksége alatt szombaton értekezletet tartottak a járási jegyzők a szubotica kiállítás ügyében. Elhatározták, hogy minden jegyző saját jegyzőségében propagandát csinál. Becskereken nagy érdeklődés nyilvánul a szubotica kiállítás iránt. Szombaton a kereskedelmi és iparkamarában sorfalat álltak az emberek a vásárigazolványért.

— Magyarországon megkönnyítik az utódállamokból munkások letelepését. Budapestről jelentik: A magyar belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben kötelezővé tette, hogy azok a munkások, akiknek állandó foglalkozásuk van ugyan, de illetőségi helyük az utódállamokban van, ez év december végéig jelentkezni tartoznak, amikor kiteljesítési eljárás kezdődik ellenük. A belügyminisztérium ma egy felhívatalos nyilatkozatban kijelenti, hogy az utódállambeli ipari munkások Magyarországon való tartózkodását megkönnyítik. Fennáll az a rendelkezés, hogy aki 1922 júniusáig nem optált, nem tekinthető magyar állampolgárnak, azonban az utólagos visszahozást megkönnyítik, s az erre vonatkozó kérvények elintézéséig az ipari munkásoknak megengedik, hogy Magyarországon tartózkodjanak.

— A bánáti vendéglősök értekezlete. Becskerekéről jelentik: A bánáti vendéglősök szövetsége vasárnap értekezletet tart, amelyen a közegészségügyi minisztériumnak az alkoholtermelés korlátozásáról szóló törvényjavaslatával foglalkoztak. A javaslat főbb rendelkezései ugyanis sértik a vendéglősök érdekeit.

— A francia-amerikai adóssági tárgyalások. Párisból jelentik: A Matin szerint az adósságok ügyében kiküldött francia bizottság szeptember 23-án érkezik Newyorkba. Majdnem bizonyos, hogy a bizottság vezetője Caillaux pénzügyminiszter lesz.

— Vasutassztrájk fenyegeti Németországot. Berlinből jelentik: A vasuti munkások óránként tizenkét pfennig béremelést kértek, de a vasutigazgatóság elutasította kérésüket azzal az indoklással, hogy huszmillió márkát is csak úgy adhat ki erre a célra, ha a vasuti tarifát felemelik, de ebből az összegből is csak két-három pfennig tudná emelni a munkások órabéréit. Az elutasító válasza a vasuti munkások egy része sztrájkba lépett, mire a vasutak vezetői a munkaügyi minisztert kérték fel a konfliktus elsimítására.

— Politikai merénylet cipőkrémrel. Szarajevóból jelentik: Néhány nappal ezelőtt a belföldi és külföldi sajtót bájarta az a nagy feltűnést keltő hír, hogy Szarajevóban politikai merényletet követtek el az épen ott tartózkodó Kel Mieda albán nemzetgyűlési elnök ellen. Erről az állítólagos merényletről utólag a következő részletek derültek ki: Kel Mieda Szarajevóban találkozott régi ismerősével, Gyori Busati albán politikai menekülttel, akivel politikai kérdésekről beszélgettek. Csakhamar kiélesedett a vita, amelynek hevében az albán nemzetgyűlés elnöke Gyori Busatit botjával fejbeavágta, mire ez a nála levő cipőkrém dobozt dobta ellenfeléhez. A doboz két hölgyet talált el, akiknek ruháit bekente, egyéb baj nem történt. Az incidens után a két vereskedő kibékült.

— Botrányba fult a párisi sztrájkoló banktisztviselők gyűlése. Párisból jelentik: A sztrájkoló banktisztviselők legutóbbi gyűlése botrányba fult. A gyűlés megnyitása után egy rendőrtisztviselő bement a terembe, hogy résztvegyen a gyűlésen. Minthogy többszöri felszólításra sem akart eltávozni, megrohanták és összeverték. A rendőrség erre nagyobb késztiséget küldött ki, amely a gyűlést feloszlatta. Többeket letartóztattak.

— **A noviszadi vizsgálóbíró elrendelte a letartóztatott dobrovoljacok szabadlábrahelyezését.** Noviszadról jelentik: Megirtuk, hogy a csurogi csendőrség a noviszadi ügyészség fogházába szállította Rajkov Dusan, Dolovac László, Katic Marko dobrudszai dobrovoljacokat és Ivkov Száva zsabylai földmérőt, mert augusztus 11. és 12-én erőszakosan földet osztottak Csurog község földjeiből. Glumac Bogdan, a noviszadi törvényszék helyettes vizsgálóbírája szombaton elrendelte mind a négy vádlott szabadlábrahelyezését, de mert az ügyészség a vádtanácshoz megfelelőbbé tette a vizsgálóbírói döntést, a dobrovoljacok a vádtanács döntéséig fogva maradnak.

— **Monitorok Senta alatt.** Szentáról jelentik: A Száva és a Morava monitorok Szávics Armin korvettkapitány vezetése alatt Sentára érkeztek. A monitorok négy napig foglalkoztak Senta alatt.

— **Alexievics Mita beogradi főispán rágalmozási pere.** Noviszadról jelentik: Az ügyészség Szávics Mirko, a Noviszadon megjelenő Narod című Davidovics-párti hetilap szerkesztője ellen szombaton vádiratot adott. Az ügyészség Szávicsot hivatalisértéssel és sajtó útján elkövetett rágalmozással vádolja, mert lapjának múlt évi szeptember 23-án megjelent számában súlyos vádakkal illette Alekszjevics Mita beogradi kerületi főispánt, a belügyminisztérium B. B. B. osztályának főnökét.

— **Emberölésért kétévi börtön.** Noviszadról jelentik: Szalkanovics Hasszán doboji munkás ezévi június 27-én, Noviszadon a Pirosi-uccában összeveszett Pekár János noviszadi munkással, akit a veszekedés hevében leszúrta. Szalkanovics megszökött és a rendőrség csak napok múltán fogta el. A noviszadi törvényszék büntetőtanácsa Szalkanovicsot szombaton kétévi börtönre ítélte. Az ítéletben a vádlott megnyugodott, de az ügyész és védő felelőseket jelentette be.

— **Tanítói áthelyezés.** A közoktatásügyi miniszter Schneider Márton tovarisevói tanítót Szomborba helyezte át, Süberhorn Lajos petrováci tanítót elbocsátotta állásából a miniszter.

— **Szubotica képekben.** A Jedinstvo szuboticiai könyvkereskedő cég a kiállítás és nagyvásár alkalmából díszes és művészi kiállítású albumot adott ki, amely Szuboticiáról és Palicsról készült fényképfelvételeket tartalmaz. Az album, amely igen alkalmas emlékül azoknak az idegeneknek, akik a kiállításán megfordulnak, a Jedinstvo könyvkereskedésben kapható.

— **Fejberugta a ló.** Petrovoszeléről jelentik: Lázár József petrovoszevi gazdát lova úgy fejberugta, hogy koponyacsonttörést szenvedett. A szerencsétlen ember belehalt sérüléseibe.

— **Letartóztatták a szófiai hóhért.** Szófiából jelentik: A rendőrség letartóztatta Jasaroff-ot, a cigányhóhért, aki a székesegyház felrobbantása miatt elítélt három kommunistát felakasztotta. Bulgáriában az a fantasztikus hír terjedt el, hogy a hóhér szüntelen kommunista, aki a kivégzetteket úgy akasztotta fel, hogy azok nem naltak meg. A törvényszéki orvos összejátszott — a legenda szerint — vele és így történt, hogy Friedmann, Zagorski és Kojeff helyett más hullákat temettek el, míg a kivégzettek állítólag Várnába szöktek. Az egész történet nyilvánvalóan mese, azonban tény az, hogy a cigányhóhéron kívül két törvényszéki orvost és egy fogházfelügyelőt is letartóztattak.

— **Életuntak.** Evetovics Mária tizenkilenc éves kisbajmoki leány szombaton délután szüleinek lakásán öngyilkossági szándékból zsirszódát ivott. A mentők súlyos állapotban a szuboticiai kórházba szállították. Tettének okát nem tudják. — Kisimre Lajos tizenhat éves topolai galegény pénteken szülei szállásán felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt. Tettének oka ismeretlen.

— **Hajók, ha találkoznak.** Fiuméből jelentik: Fiumicino előtt husz mérföldnyire a Galuva teherhajós összeütközött a Trinita teherhajóval. Az összeütközés, amely a sötét éjszakában történt, oly heves volt, hogy a Trinita rövidesen elsüllyedt. A legénységet a Galuva mentette meg s szállította Fiumicino kikötőjébe.

— **Veszekedés.** Noviszadról jelentik: A szerémségi Cserevicsen a szőlőkben dolgoztak Dezimirovics Mladen és Ignjatovics Ilija munkások. Valamin összevesztek, mire Ignjatovics Ilija Dezimirovicsot egy karóval többször fejbe vágta. Koponyacsonttöréssel a noviszadi kórházba szállították. A lapota életveszélyes.

— **Kedden lesz ítélet a zagrebi leánykereskedők bűnpörében.** Zagrebből jelentik: A zagrebi leánykereskedők bűnpörében szombaton befejezték a tanúk kihallgatásokat. Az ügyész és a védők is elmondták beszédeiket. Az ítélet kedden hirdetik ki.

— **Október elsejétől kezdve olcsóbb lesz a vasút.** Beográdból jelentik: A közlekedésügyi minisztériumban most folyik az új személy- és árutarifák kidolgozása. Az új tarifa, amely szerint huszharminc százalékkal csökkentik a személy- és áruszállítási díjakat, október elsején lép életbe.

— **Tolvaj vasutasok.** Velikibecskekről jelentik: A rendőrség őrizetbe vette Fésüs Károly, Ninkov Szvetozár és Aleramovics Daniló becskereki vasutasokat, akikről kiderül, hogy egy vászonáru szállítmányt megdézsmáltak. Ugyancsak őrizetbe vették Gyuricsin Szvetolik vasuti fikest is, aki cipőkrémet lopott a vasuton.

— **A vajdasági orvosszövetség kongresszus Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A vajdasági orvosok szövetsége augusztus 30-ikán közgyűlést tart Noviszadon. A közgyűlésen megválasztják az új vezetőséget, s Jovanovics Toma noviszadi orvos előadást tart a vérhajról.

— **A becskereki rendőrség az utazó szerencsejátékosok ellen.** Velikibecskekről jelentik: A bánáti vasutakon már évek óta utazó szerencsejátékosok működnek, akik az utasokat kifosztják. A becskereki rendőrség sokáig nyomozott a szerencsejátékosok után, mindeddig azonban nem sikerült kézrekeríteni őket, mert Becskerek előtt mindig elhagyták a vonatot. Pénteken értesítést kapott a becskereki rendőrség, hogy a pancsevői vonaton több szerencsejátékos utazik. Dimitrijevic Neven bűnügyi rendőrkapitány autón Bánátszki Alekszandrovóig utazott a vonat élé. Itt felszállt a vonatra, ahol két szerencsejátékosot talált. Az egyiket, Prodalics Alekszát elfogta, a másik azonban kiugrott a robogó vonatból. Prodalicsot letartóztatták. A nyomozás tovább folyik.

— **Pap-szentelés Becskereken.** Ródić Rafael beogradi érsek, bánáti apostoli adminisztrátor vasárnap szenteli áldozópappá Becskereken Ehring Rudolf kiskindai szerpapot.

— **Lefoglalták a sztapári telepesek termését.** Szomborból jelentik: A Sztapár községből telepesek évek óta nem fizettek adót. A községi jegyző felsőbb utasításra lefoglalta a telepeseknek a vajszkai határban levő termését. A telepesek panaszt emeltek a megyei hatóságoknál, mire hadadékokat kaptak szeptember 15-ig adóhátralékuk lefizetésére. A hadadék úgy szól, hogy a buzát elvihetik, de a kukoricához és kenderhez nem szabad hozzányulniok, míg nem rendezik több évi adótartozásaikat.

— **Ősszel kezd meg működését a noviszadi automata telefonközpont.** Noviszadról jelentik: A noviszadi postaigazgatóság értesítést kapott a wiesbadeni jóvátételi bizottságtól, hogy a noviszadi automata telefonközpont berendezését utnak indították. Az új postapalota építési munkálatai őszre befejeződnek és így az automata központ őszre már meg is kezd működését.

— **Új iskola nyílik Szomborban.** Szomborból jelentik: A felekezeti iskolák megszüntetésével a görögkeleti egyház Bezdáni-uti iskolájában már évek óta szünetel a tanítás és így az iskola közelében lakó, a várostól mintegy hét kilométer távolságra fekvő Mihailovics-féle tanyaközpont iskolakötelesei egyáltalán nem járnak iskolába. Minthogy nyolcvan tanköteles maradt így oktatás nélkül, Szombor város vezetősége tárgyalásokat folytatott a görögkeleti hitközséggel és ennek eredményeképpen a hitközség átengedte az iskolaépületet tanítás céljaira, úgy, hogy szeptember negyedikén már ebben az iskolában is megkezdődnek a tanítások.

— **Levágta jobbkezét a gőzfűrés.** Sentáról jelentik: Karabás Emil, a Lederer-uradalom bérese, szombaton délután a gőzfűrés mellett segédkezett. A gép elkapta a jobbkezét és többől leszakította. Súlyos sérülésével beszállították a sentai kórházba.

— **Meg akarta ölni a mostoha-szüleit.** Bácsalmásról jelentik: Richter Györgyné bácsalmási asszony mérget kevert mostoha-szülei ételébe. A mérgezést még idejekorán észrevették és a nyomban előhívott orvos gyomormosással megmentette az öreg házaspár életét. A mérgekeverő asszonyt letartóztatták és átadták a bajai ügyészségnek.

— **A mézárások tolvaja.** Noviszadról jelentik: Lazarác Iván noviszadi mézárásos már régebben észrevette, hogy valaki fosztogatja a mézárások pénztárát. Pénteken déiben lesbeállt és egyszerre csak észrevette, hogy egy munkáskülső ember álkulccsal felnyitja a mézárásokat és behatol. Nyomban rendőrt hívott, aki a betörőt Szeder János starifutaki munkás személyében letartóztatta. Szeder bei merte, hogy már többször megdézsmálta Lazarác pénztárát.

A kiállítás lakáshivatalának telefonszáma 8—05.

— **Újabb vasúti szerencsétlenség Franciaországban.** Párisból jelentik: A Matin Douaiból érkezett telentése szerint Pequencourt közelében egy tehervonat kisiklott. Kilenc vagon felborult. Emberben nem esett kár. Az anyagi kár jelentékeny. A kisiklást annak tulajdonítják, hogy a váltószolgálatban szabotázs történt.

— **Hízó kura a Magas Tátrában.** Müller Vilmos dr. tátraházi szanatóriumában hízó és fekvőkúra verszegénységénél, légzőszervi hurutoknál, idegkimerültségénél, naponta ötszöri elsőrangú étkezéssel, lakással és fizikális gyógytényezőkkel 55 cseh korona, Jugoszláviai jelentkezőknek részletes felvilágosítással szolgál dr. Munk Artur szuboticiai orvos.

— **A csehszlovákiai textilsztrájk.** Prágából jelentik: A szövőgyárakban hirtelen sztrájk tört ki. A textilgyárosok szövetsége nyilatkozatot adott ki, amelyben rámutat, hogy a legutóbbi bűrszerződés a munkaadók és a textil-munkások szakszervezete között létszámadamas tárgyalások után jött létre, az most is érvényben van és a munkaadók nem hajlandók a sztrájkolással tárgyalásokra lépni, míg a szakszervezet érvényt nem szerez annak az elvnek, hogy a kollektív szerződés nemcsak a gyárosokat, hanem a munkásokat is kötelezi.

— **Királysértési pörök a noviszadi törvényszéken.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék szombaton két királysértési pört tűzött ki tárgyalásra, de mindkettőt el kellett halasztani, mert a királysértéssel vádolt Balog Sándor dobricevói meződőközben Magyarországra szökött és az ugyancsak királysértéssel vádolt Tesics Rajko crnabari volt községi aljegyző nem jelent meg a főtárgyaláson. A törvényszék elrendelte Balog Sándor körözését és Tesics Rajko volt aljegyzőnek a legközelebbi tárgyalásra való elővezetését.

— **Új követet küld Párisba a görög kormány.** Párisból jelentik: A francia kormány megadta beleegyezését ahhoz, hogy az athéni kormány Crapanost küldje Politis helyébe követnek. Pangalosz minisztereinek tudvalevőleg azért mentette fel és nyugdíjazta Politist, mert Venizelosz híve s azzal védolja az öreg diplomatát, hogy a mostani kormány minden tervét keresztelje.

— **Bélyegét süttött a felesége udvarlójára.** Chicagóból jelentik: Nem mindennapi módon állt bosszút egy férj a felesége udvarlóján. Viktor Feici chicagói lakos tettenérte feleségét egy fiatal emberrel. Töltött revolverrel rottott a párra és mialatt a revolvert folytatt feleségére szegezte, a fiatal embert összekötözte. Azután egy vas bélyegnyomót megtüzesített és az udvarló arcába betűket égetett. Feleségét ezalatt revolverrel arra kényszerítette, hogy a szeretője fejét tartsa.

— **Spitzer szörmeárulmány (Szubotica)** feltűnést keltő eredeti divatmodelljeit »A« pavillon földszint 16. szobában láthatók. Okvetlenül tekintse meg.

— **Megtalálták a volt cári tengerészeti vezérkar irattárát.** Moszkvából jelentik: Az admirális épületében fontos leltre bukkantak. Rogovits volt tengerészeti miniszter lakásán a falba beépítve megtalálták az egykori tengerészeti vezérkar gazdag irattárát és az 1917-ből származó irásokat. A felirásokból kiderült, hogy az irattár szigorúan bizalmas jellegű volt. A lelelnek igen nagy fontosságot tulajdonítanak a cári kormánynak az antant-katákkal kötött titkos katonai szerződéseit tekintetben.

— **Szűcs- és szörmedivat ujdonságainak kiállítás látványossága »A« pavillon, földszint 16. szobában.** Spitzer szűcs Szubotica. Okvetlenül tekintse meg modelljeimet.

— **Beregi Oszkár kalandja Amerikában.** Newyorkból jelentik: Beregi Oszkár vendégszereplésre a President Roosevelt hajón pénteken ideérkezett. A hatóságok már vártak rá. Beregi jöttét ugyanis megelőzte egy feljelentés és az abban foglaltak miatt nyomban a hajó kikötése után letartóztatták és Ellis Islandra vitték. Beregi barátai és künn tartózkodó impresszáriója nyomban akciót kezdtek Beregi szabadonbocsátása érdekében. Sikerült is elérniük, hogy ötszáz dollár kaució ellenében a hatóságok Beregit elbocsátották Ellis Islandról.

A főnyereményeken kívül, más ötven értékes nyereménytárgy kerül kisorsolással.

Dr Fränkel Endre orvos elutazott. Rendeléseit szeptember hó 20-án újra megkezdi.

Mielőtt vásárol jégsekrényt, sörparatust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégsekrény-, fabutor- és rézarugyárától Subotica, Jugovićeva 25.

Remónyi M. művészi színes fotográfiai (Pavillon A 121.) szenzációk. A kiállításról a helyszínen felvételeket készít. Bejelentések eszközölhetők a fenti pavillonban vagy Rudić-utcai szalonjában.

A Lloyd éttermeiben kitűnő italok és ételek olcsó áron kaphatók. Izletes házi konyha.

Dr. Heim Béla orvos, wieni és párisi tanulmányait befejezve, orvosi rendelését Filipovon (Bačka) megkezdte.

ELHIZÁS ELLEN
 egyedül biztos szer a szakszervek és elsőrangú szaktekinélvek által készített és ártalmatlan és biztos hatásúak ellenért
„VILFAN-TEA“
 Tejesen ártalmatlan! Számtalan elismerés kapható az összes gyógyszer-tárgyalóban és dro ártalmatlan.
 E állítást: **Mr. D. VILFAN GYÓGYSZERÉSZ** Gyógyszervevészeti Laboratórium ZAGREB, Ulica 204 6193

SPORT

● ● ●

A királyserleg-mérkőzések. Vasárnap játsszák le az alszövetségi serlegmérkőzések középdöntőjét: *Beogradban* Beograd és Zagreb válogatottjai, *Splitben* pedig Split és Szubotica válogatottjai mérkőznek egymással. A spliti mérkőzés favoritja Split válogatott csapata, míg a beogradi mérkőzés kimenetele teljesen nyitott. A zagrebi csapat legjobb összeállításában fog szerepelni, amely a következő: Mihelcsics, Daszovics — Vrbanics, Hitec — Premol — Remec, Placerijano — Buble — Babics — Perska — Benkovics. A beogradi válogatottat a Jugoszlávia csapata képezi, csapán a centerhalf posztján szerepel a BSK játékos, Marinkovics.

A szombori Torna-kör jubileuma. A szombori Torna-kör öt éves fennállását jubileum keretében ünnepli. A jubiláns egyesület vándorserleget tűzött ki, amelyért augusztus 28-ikán és 30-ikán a szombori Sport, a szombori Amateur, az osztrák Haiduk és a jubiláns egyesület mérkőzik. A mérkőzéseket 28-ikán a Sport, 30-ikán az Amateur pályáján játsszák le, 28-án a szombori Torna-kör hazena csapata a ZsAK—Slavia hazena csapatával mérkőzik, s a szombori ZsAK és a Torna-kör oldbeli csapatai is tartanak mérkőzést. Augusztus 30-ikán a szombori Polgári Kaszinóban táncművelés fejezi be a jubileumi ünnepséget s ugyanekkor adják át a győztes futball csapatnak a serleget is.

Vrbas:

Gloria (Fiume)—Verbászi SC 5:0. Bíró: Mázics. A fiumei csapat kitűnő csatárjáték után biztosan győzte le a keményen ellenálló VSC-t. Noha az egész mérkőzés alatt a Gloria volt fölényben, a mérkőzés legnagyobb részben nyílt mezőnyjátékkal telt el. Amíg azonban a fiumei csatársor nagyszerű lövőkészséggel minden kínálkozó gólhelyzetet biztosan értékesített, addig a Gloria jó védelme sikerrel ellensúlyozta a verbászi csatársor akciót. Mázics kitűnően bíraskodott.

TÖZSDE

● ● ●

A dinár külföldi árfolyamai

1925. augusztus 21.

Budapest deviza 1269—1277, valuta 1249—1271.

Newyork deviza 179.25.

Zagreb, aug. 22r. (Magánforgalom.) London 271.75—272, Newyork 55.80—55.85, Bécs 788, Prága 165.75—166, Zürich 1085—1086.

Noviszadi terménytőzsde, aug. 23. Buza: Bácskai 76/77 kilós 1 vagón 276 dinár, 10 vagón bácskai augusztusi Tisza állomás 272.50 dinár, 15 vagón bácskai augusztusi Tisza állomás 271.50 dinár. Árpa: bácskai 64—65 kilós 1 vagón 190 dinár. Zab: 1 vagón bácskai 170 dinár. Tengeri: bácskai Duna állomás 40 vagón 195.50 dinár, 5 vagón bácskai Szombor paritás 185 dinár. Liszt: 1 vagón 0-ás G. bácskai 450 dinár, 1 vagón 5-ös liszt 350 dinár, 1 vagón 0-ás GG. szerémségi 440 dinár, 6-os liszt 2 vagón 305 dinár, 0-ás 1 vagón bácskai kombinált 440 dinár. Irányzat változatlan.

Budapesti terménytőzsde, aug. 22. A terménytőzsdén az irányzat nyitáskor lárt tartott. Az amerikai piacokról is tartott irányzatot, Csikagóból szeptemberre 1 háromnyolcad, Newyorkból 2 háromnyolcad contes drágulást jelentettek. A budapesti tőzsdén valamivel jobb a kínálat gabonafélékben. A kereslet változatlanul kisméretű. Sürgős kereslet nincsen a piacon, a malinok is szelvéltan vásárolnak. Az irányzat rezervuló. Primaminőségű tisztai buza könnyen helyezhető el, 385—390.000 koronát fizetnek. Rozsból 280.000 koronával van

árúknál, 275—277.500 koronás pénzájánlat van rá.

Csikágói gabonátőzsde, aug. 21. Buza szeptemberre 161.125, buza decemberre 160.625, Tengeri szeptemberre 104.25, tengeri decemberre 87.625, Zab szeptemberre 40.25, zab decemberre 43.5, Rózsa szeptemberre 104.375, rózsa decemberre 107.75.

Newyorki gabonátőzsde, aug. 21. Buza 172.625—175.625, Tengeri 175.625. Az irányzat tartott.

DROTKÖTELEKET
szigetelt és csupasz rézhuzalokat, izzolimpaszínókat, antenadrótokat, ólom ábrákat elrendelt minőségben, jutányos áron szállít a No. 12-adi Kábelgyár (Radnička ul. 2) Telefon 121 443

KÖZGAZDASÁG

Az V. ljubljana nemzetközi mintavásár. A vásár védnökségét Öfelsége, Aleksandar király fogadta el. A vásár augusztus 29-től szeptember 8-ig tart. A ljubljana vásár a legrégebb az országban és elismerten a legjobban van szervezve, minthogy ezen a vásáron kizárólag csak elsőrendű cégek vehetnek részt. A kiállítás látogatói kevés költséggel felkereshetik Szlovénia világírű természeti szépségű helyen. (Bled, Öfelsége nyári székhelye), minthogy a vásárigazolványok az összes személy- és gyorsvonatra 50%-os menetdíjkedvezményt biztosítanak (kivéve a S. O. E. és a beograd—zagrebi északai gyorsvonatot; ugyancsak olcsóbb az utazás a gőzhajókon is. Az idei nagyvásár nevezetességei: műszaki, sport és egészségügyi, valamint tenyészállat-kiállítás. Az 1924. évi kiállításnak több mint 150.000 látogatója volt. A vásárigazgatóság lakásokról gondoskodik. Vásárigazolványok ára 50 dinár és azok minden pénzügyben kaphatók.

A hazai textilipar fejlődése. A gazdasági életben fennálló óriási nehézségek dacára a hazai kézműipar ipar jelentős haladásra tekinthet vissza. A szlovéniai Mariborban 1922-ben egy nagy cseh-szlovákiai gyapot konzern, amely két szövődéssel, 3 vasszongvarral és két készítő iparteleppel rendelkezik, megalapította a Mariborska Textilna Tvornicát, a maribori textilgyárat és berendezte felhívóval és apreturával. Saját gyártmányú árukat állított elő, továbbá elvállalt idegen gyárakban készült felgyártmányokat, amelyeket mérsékelt díj mellett ugyanolyan izléses kivitelben állított elő, mint saját gyártmányait. A vállalat a legmodernebb gépekkel és segédeszközökkel van felszerelve, úgyhogy meg van a lehetőség, hogy az üzleti költségeket a minimumra redukálja. A felhívó 3 millió méter árut képes évenként előállítani. A technikai vezetést a közismert cseh-szlovák textil cég Leuzendorff és Wängler (Hochenelbe) vette át és hogy ez a

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 347 (—9), Bogojevó 423 (+1), Vukovár 350 (+2), Noviszad 343 (—2), Zemur 260 (+2), Pančevó 236 (—4), Smederevo 327 (—2), Orsova 194 (—6). Dráva: Maribor 142 (+2), Zakanj —8 (—4), Donji Miholjac 180 (—7), Oszijek 222 (—3). Száva: Zagreb —50 (—10), Sisak 60 (—30), Jasenovac 186 (—32), Bród 187 (—13), Samac 100 (—6), Mitrovica 167 (+5), Beograd 179 (—3). Tisza: Senta 250 (—22), Bece 226 (—20). Vrbas: Banja Luka 56 (—2). Drina: Zvornik —22 (—). Morava: Csuprija 35 (—1).

technikai vezetés feladatát teljesen megoldotta, a helyszínen járt tudósítónk maga győződött meg róla. A gyártmányok valóban kiváló minőségűek, az izléses kiállítás és a vászon szinte varázsló fehérsége egyaránt meglepő. A felhívóhoz a vállalat 0 keménységi fokra redukált, teljesen tiszta, minden idegen anyagtól mentes vizet használ, amely a gyapotszálak fehérségének megkímélésére van nagy hatással. Az idegen a vállalat Varazdinban szövődést állított fel 200 szövőséssel és ezzel alapot teremtett a versenyen kívüli előállításra és a természetes és feldolgozott nyers mollino előállítására. Ezt egy ugynevezett vertikális üzemből érik el, amely a szövést, a vászonkészítést és a felhívást egyesíti, ami által a fölösleges közvetítő nyereség elesik és így a gyártmányok sokkal olcsóbbá válnak. Ezáltal a fiatal vállalat, amelyre a hazai termelés már most is joggal büszke lehet, további fejlődését biztosította.

Sikkasztások egy bécsi nagybanknál. A bécsi Merkurbank, amelynek különösen a zagrebi piacon van érdekeltége, néhány hónapon belül másodszer szolgált kinos szenzációt. Mintegy fél év előtt különböző sikkasztások és szabálytalanságok elkövetése után megszökött a bank Trichter nevű igazgatója. A bank, amelynek az igazgató manipulációi kellemetlenek voltak, nem tett följelentést s most egy másik igazgató miatt sodródott kellemetlen helyzetbe. Stieber igazgató, a fiókhálózatok vezetője összejárta a fiókok vezetőivel s közel egymillió osztrák koronával károsította meg intézetét. Az üzelmekre úgy jöttek rá, hogy Stieber igazgató elutazott s a családjának bejelentette, hogy nem tér vissza Bécsbe. A bank erre rovacsolást tartott s rájött a bűncselekményekre. A Merkurbank pozíciója annyira szilárd, hogy ez az újabb sikkasztás sem ingatja meg.

A szubotikai nagyvásár és kiállítás résztvevői

A főbejáratnál szemben levő térségen a kiállító cégeknek ez alkalomra épített díszes pavilonjai emelkednek. A térséget az autó-garázsok veszik körül, amelyekben a legmodernebb autótípusok vannak kiállítva.

A garázsok sorát

Klein Géza és Fial

autó-kiállítása nyitja meg, akik a világhírű amerikai Ford-gyár készítményeit mutatják be. A mindenütt ismert és kedvelt, olcsóságuknál fogva legelterjedtebb Ford-autók legszebb és legmodernebb típusai vannak kiállítva, amelyek méltóan reprezentálják a Ford-gyártmányokat. Személyautók, kombinált teher- és személykocsik, teherautók, csukott teher- és személyalvázak, ugynevezett Van-tesztel, husztonnás teherbírásu Olson-rugózással ellátott teheralvázak ismertetik a Ford-gyár pro-

duktumait, amelyeket a kiállító cég forgalomba hoz. Fordson-traktorok, Olivérékék, Ferguson tárcsás boronák a mezőgazdák számára, teszik ismertté a legmodernebb mezőgazdasági gépeket.

Mellette mindjárt a szubotikai

Automobilla

mutatja be az általa képviselt olasz Fiat-autógyár legmodernebb autó-típusait. Hat, öt és négyüléses sport- és luxuskocsik sorakoznak egymás mellett, amelyek a torinói Fiat-telep gyártmányainak jó minőségét és versenyképességét igazolják.

Feltűnést keltenek a

szombori Magomobil-garázs

személyszállító automobiljai, amelyek a Roys-Roys kocsik erős és méltó versenytársai és a vajdasági utakon könnyűségük és erős motorjuk folytán a

legmegfelelőbb típusok közé tartoznak. A gyár alvázat is állít ki, hogy bemutassa gyártmányainak precíz kidolgozását.

A jugoszláv ipar sikerét és előrehaladottságát dicséri a

szombori Vulkan-garázs

kiállítása, amely bármelyik külföldi károszeria-gyárral felveszi a versenyt. Teherautói elsőrendű minőségűek, a gyár azonban saját gyártmányú személyszállító autóbuzsokat is mutat be. A Vulkan-gyártmányok kiválóságát igazolja az a tény is, hogy a gyár, amelyet Roden Dezső és Zwirschitz Károly alig egy évvel ezelőtt alapítottak, egyre nagyobb arányokban fejlődik.

Ugyanígy van

Zwirschitz Károly, Szombor

villamossági vállalatának kiállítása is. A cég, amely a Jugoszláv Ganz r.-t. fémáru- és lámpagyár lerakata, rádió felszereléseivel, csillárjaival, asztali lámpáival, motorjaival, árammérőkkel és más villamossági cikkekkel kelt feltűnést. Itt a cég a kiállítás tartamára antonnát állított fel és a rádió-készülék egész idő alatt működni fog.

A térségen a

Bohn-téglagyár, Velika-Kikinda,

a helyszínen épített miniatűr modell-házakkal szemlélteti az általa gyártott terrakotta, cserép- és téglá-épitményeket. A Bohn-gyár által előállított terrakotta-árak, kapu- és faldíszek nagy választéka igazolja a legnagyobb jugoszláviai téglá- és cserépgyár versenyképességét.

Az A) pavillonak nevezett emeletes köépületben a hangszerek, könyv és papíráruk, szövöttárak vannak elhelyezve. A bejáratnál mindjárt több hangszerüzlet nagyszabású kiállítása ötlük a szembe, amely cégek közül egyébként néhányan improvizált hangversenyekkel mutatják be hangszereik minőségét.

A szubotikai ipart képviseli és dicséri a

Machnitz S. hangszergyár

amely saját készítményű hegedűket, nagybőgőket, mandolinokat, citerákat, gitárokat mutat be. E hangszerek minőség és kiállítás tekintetében teljesen versenyképesek mindennemű külföldi gyártmánnyal. Ugyanebben a teremben van az egyetlen jugoszláviai zongoragyárnak

Josip Brandl maribori cég

kiállítása, amely saját gyártmányú zongoráit, harmoniumait, orgonáit és pianóit mutatja be. A gyár 1893-ban alakult és a háború végéig csak orgona készíttéssel foglalkozott, a háború befejezése után azonban üzemét zongora- és pianó-gyártással bővítette ki, amely gyártmányok a külföldi készítményekkel szemben minőségükkel és olcsóságukkal fogva mindinkább tért hódítanak.

A folyosón nyernek elhelyezést a

Fischer Ernő nyomdai műintézet

nyomatványai, amelyek méltó büszkeségei nemcsak a szubotical, hanem az egész jugoszláviai nyomda- és sokszorosítóiparnak. A nyomtatványok, litografiák kivitele hibátlan és elsőrendű. A cég papírdobozgyára is közismert nemcsak a Vajdaságban, hanem az egész országban és gyártmányai a kereskedők, különösen azonban a gyógyszerészek körében mindinkább elterjednek. A nyomda cinkográfiai osztályának kísérel kerestek a belföldi nyomdaipar részéről is.

Szubotikai Villanytelep villamossági szaküzlete,

amely dekoratív berendezés tekintetében is elsőrangú. Mint újdonságot mutatja be a cég a legújabb találmányú villamos szalon-szökökutató, amely vezeték nélkül tisztán villanyos áram közreműködésével díszes és kis kiterjedésű, bármely szalonasztalon elhelyezhető fémmedencében működik és a viz-

sugarak magassága tetszés szerint szabályozható.

A legdiszesebb és legegyszerűbb esilárok és égők a kiállításon egyaránt megtalálhatók. Ugyanitt kerülnek kiállításra a villanytelep elektrotechnikai szaküzlete által árusított mindennemű villamos felszerelési cikkek, elektromotorok, villamos vasalók, kávé és teafőzők, porszívók, rádiófelszerelések és írógépek.

S. Ad. Engl. Szubotica

az általa képviselt legmodernebb Dürrkopp varrógépeket, kerékpárokat, a legjobb minőségű és legelterjedtebb motor-kerékpárokat hozta a kiállításra, amely cikkek alkatrészeit is árusítja a cég. Ő képviseli egyébként a jó hírű és kiváló minőségű Citroen-autókat is.

Sever Elektromotorgyár R.-T. Subotica.

Az általa gyártott transzformátorokat elektromotorokat, egyszerű és nagyobb villamoskapcsolókat és fűrógépeket állítja ki. Impozáns látványa ennek a kiállításnak a 100 lóerős villamosmotor. Mindezek a cikkek kikerülhetővé teszik azt, hogy villamos erőgépeket külföldről kelljen importálni, mert a Sever r.-t. gyártmányai, melyek teljesen belföldi anyagból készülnek, az e szakmába vágó külföldi készítményekkel minden tekintetben fölveszik a versenyt.

Kramer Antal és fia Szubotica

szabóüzletének kiállítása külön hatalmas termet foglal el. A Vajdaság e legrégebbi cége, amelyet 1868-ban alapítottak, különösen egyénruházati cikket mutat be, valamint saját gyártmányú férfi és női bőr és szövetsapkákat, katonai, tiszti és diáksapkákat. Kiállításra kerülnek itt a cég által nagyban árusított rendőri és tűzoltóegyenruhák és az ehhez tartozó felszerelési cikkek is. A Kramer-cég a kiállítás alatt ugyanitt külön mérték után is vesz fel megrendeléseket.

Konrath D. D. Szubotica.

elegáns rádió-szalont rendezett be, ahol a kiállítás tartama alatt állandóan működni fog a rádiókészülék. Itt állítja ki a cég az általa készített drótnélküli felszereléseket, valamint rádió-alkatrészeket, akkumulátorokat, Brown-hangszívókat, Anodbattériákat és az általa képviselt Broadcasting készülékeket.

Welsz Jenő, keférgyár Szubotica,

versenyen kívül álló és minden tekintetben versenyképes. Kefe és ecsetárút, valamint seprőit állítja ki, amelyek kitűnő minőségükkel és tetszetős kivitelükkel fogva kedveltek az egész Vajdaságban. Malom- és gépkeféi keresettek.

Vitrázs, Szarajevó

gázerőre berendezett első jugoszláv címestő vállalat. Különös érdekessége a kiállításnak a cég pavillonja, ahol a legfinomabb metszett tükrökből a legmodernebb üvegcégtábláig e szakma mindennemű gyártmánya látható. A művészi kivitelű metszetek festékekkel vannak égetve, melyekért a cég tíz évig vállal jóállást. A tükrök minőségének igazolására a cég a kiállítás során több ezer metszett tükröt fog a látogatók közt kiosztani.

Ruff Testvérek Szubotica.

Saját gyártmányú csokoládé cikkeket, cukorkákat és süteményeit állítja ki. A gyártmányok kiváló minőségét és izletességét a legjobban bizonyítja ennek az alig néhány év óta fennálló gyárnak a rohamos fejlődése és az a tény, hogy a Ruff-cukorkák csaknem teljesen kiszorítják a belföldről a sokkal drágább idegen gyártmányokat. Nagyon szép és izléesen berendezett improvizált üzletben kerülnek kiállításra a cég készítményei, amelyek hírnevükhöz és minőségükhöz méltó csomagolásban kerülnek forgalomba.

Sild József, Szubotica.

Saját gyártmányú férfi és női kalapjai divatos és izlées kiállításuknál fogva a legkényesebb igényeket is kielégítik. A

cég specialitása a kiállítás alkalmával a legújabb divatu francia bubikalap.

V.-Beckereki Malomépitő R.-T.

külön teremben mutatja be legújabb és legmodernebb malomberendezési tárgyait. Ez az egyetlen jugoszláviai malomgépgyár, amely a belföldi fejlett malomipar minden igényét ki tudja elégíteni. A gyárnak állandó raktára van malomgépekből és kellékekből. A kiállított gépek mind a legmodernebb és leg-gazdaságosabb típusúak.

Goldner Testvérek jégsszekrénygyár Szubotica.

A kiállítás egyik disze és érdekessége a fenti cég kiállítása. Vendéglői sör-aparátusok, jégsszekrények, buffék, fagyialt-gépek, vízvezeteki szerelvények, szállodai berendezések a cég speciális gyártmányai, amelyekkel itt a kiállításon is méltó feltűnést kelt.

A cég azonkívül műbutorokat is kiállít a legmodernebb és legszebb kivitelben, amelyek ugy a látogató közönség, mint a szakemberek osztatlan megelégedését váltották ki.

Takács Mihály Szubotica.

Jó hírű kályhámester, cserépkályhákat, kandallókat, fürdőszobaberendezéseket gyárt és állít ki. A kiállítása megérdemli a figyelmet.

Beck Jenő kötött-szövöttáru gyár Szubotica.

A kiállításon bemutatott gyártmányai minőségükkel, izlées, finom kivitelükkel éppoly feltűnést keltenek, mint olcsó áruikkal. Meglátszik, hogy a cég gyártelepe fel van szerelve a legmodernebb gépekkel s szakerőkkel dolgozik.

Hütter Árpád rövidáru nagykereskedése Szubotica,

rövidáru nagykereskedése Subotica, közismerten gazdag raktárából állít ki rövid és galanterie árukat.

Kovacsina Mostár.

A közkedvelt dalmát borait mutatja be a kiállításon.

Zsilavka, blatina, samotoki hercegovinai aszu és malaga borokat mutat be palackokban és hordókban, továbbá elsőrangú gyógykonyakot állít ki.

Ferrum d. d. Szubotica.

Subotica legnagyobb ipartelepe, vagon és lokomotivgyár és javítóműhely. Az államvasutak részére gyárt és javít vasúti kocsikat.

Testvérvállalatai: az *Adis d. d.*, készít vagonalkatrészeket, gazdasági gépeket, csavarárúkat és szegeket.

Sever motorgyár r.t. készít, javít és szerel dinamogépeket, generátorokat, transzformátorokat, motorokat.

Livnica Ferrum d. d. önt harangokat, géprészeket vasból, ércből, rézből és bronzból.

Hrast d. d. butorgyár, tömeg s finom butorok gyártása.

Dragoljub Milojković i drugovi bőrgyár, Szubotica.

Box és sevrőbőröket állít ki. Gyártmányainak jóságát és kedveltségét legjobban bizonyítja, hogy a gyárat évről-évre bővíteni kell.

Elvállal bőroket kikészítésre is.

Erdel Bálint kocsigyártó Szubotica.

Suboticán és környékén gyártmányai közismertek szolid és izlées kivitelük-ről. A kiállítás szerezplő gyártmányai bizonyára emelni fogják a régi, jó hírű cég hírnevét.

Bory Béla gépműhelye,

Saját gyártmányú s szolid kivitelű kutszivattyukat, tüzfecskendőket, kerti locsolókat, motorokat, kompressorokat, indítókat, szabályozókat állít ki.

Kiváló gyártmányai minőség tekintetében versenyen felül állanak s olcsó áraik is segítenek közkedvelté tenni.

»Record« ipari- és kereskedelmi r.-t. Noviszad.

A közismert Prága automobiloikat állítja ki, amelyek olcsóságukkal, meg-

bizhatóságukkal, kényelmükkel és eleganciájukkal válnak ki s különösen a mi viszonyaink között a bácskai és bánáti utakra kiválóan alkalmasak

Ferrum d. d. Zagreb.

Az ország határain túl is előnyösen ismert jó hírű cég a suboticai kiállításra az ausztriai Steir-gyártmányú autókkal szerepel. Ezek az autók Jugoszláviában egyre jobban terjednek. Erre-predesztinálja őket olcsóságuk, tartósságuk, s izlées szép kivitelük.

Nizza szappangyár Szubotica

A gyártelep a kiállítással szemben van s azok, akik a kiállításra került gyógy- s mosószappanok és gyertyák iránt érdeklődnek a helyszínen s magában a gyártelepen is kaphatnak felvilágosítást.

Hirsch László

Szubotica, Paja Dobanovačkoga ul. 5.

Kárpitosmunkákat állít ki, amelyek közül különösen izlées bőrgarnitúrái tűnnek ki.

Spitzer Lajos szőrme nagyáruháza, Szubotica

Akarmelyik világvásárnak is díszére válnának a cég által kiállított bundák és szőrmeáruk. A cég tulajdonosának, Spitzer Lajosnak a szakkörökben külföldön is előnyösen ismert neve van, a vásárló közönség korlátlan bizalmát pedig áruinak jóságával s olcsóságával érdemelte ki.

Anilokémika d. d. Zagreb

Kiállítása különösen a gazdákat érdekli. A cég a bácskai és bánáti szőlő-gazdák részére Priglevec-Sv.-Ivanon szénkéneg raktárt létesített.

Bővebb felvilágosítás a kiállításon, vagy a Prigleveci Takaréknál szereshető be.

Vig Zsig. Sándor, Szubotica

könyv- és hangszerüzlete értékes munkákat, elsősorban gazdasági szakkönyveket hozott a kiállításra. A cég nagy izléesel berendezett kiállításán nagy tömegben sorakoznak egymás mellett az értékesnél értékesebb szerb, magyar és német nyelvű gazdasági szakkönyvek. Különös érdekessége és értéke ennek a kiállításnak Paul Pavev berlini kiadó cég teljes zenemű gyűjteménye, mint a Vig-cég speciális szakkönyve. A kiállított zeneműveket egyébként az érdeklődőknek a cég zongoristája a helyszínen lejátssza. Ugyanitt a cég által nagyban árusított papírárúk, iskolaszerek és irodai felszerelések is kiállításra kerülnek.

Wilhelm S. és Fia cég, Szubotica

A Mercedes írógépgyár, valamint a a Senzator-társaság jugoszláviai vezérképviselője a legújabb modern, teljesen szétszedhető és kicsérelhető betűkkel ellátott villamos és közönséges Mercedes írógépeit, valamint a legújabb találmányú szabadalmazott Sensator sokszorosítókat mutatja be.

Külön pavilonban állítja ki árucikkeit.

Weltzenfeld és Társa cég Szubotica

ahol a cég saját gyártmányú elsőrendű minőségű vízhatlan poltyvát a suboticai ipar fejlettségét igazolják. Ugyanitt kerülnek kiállításra a Weltzenfeld-cég által képviselt Hadsági Kötélfonógyár készítményei és pedig zsinegek, zsákkötő madzagok, kéveköti zsinegek, hevederek stb., valamint a cég üzletében nagyban elárúsításra kerülő zsákok, kárpitos-cikkek és egyéb kötélárúk.

Klein Géza és Fiai, Szubotica

festékáru gyáranak készítményei a legjobb minőségű és az egész országban nagy elterjedtségnek örvendő lakkok és lakkfestékek, papírlakkok és emajl-lakkok, valamint fémiszáru, amelyek kiváló minőségükkel fogva az egész ország butorgyárjai és asztalosai körében közkedveltek és keresettek. E gyártmányok hatalmas halmaza mellett a cég, a gyártás tisztaságának és megbízhatóságának igazolásául tanulságos és izlées módon mutatja be az általa hasz-

nált nyersanyagokat és az előállított félgyártmányokat, valamint a melléktermékeket is. Ugyanitt kerülnek kiállításra a cég suboticai üzletében nagyban és kicsinyben eladásra kerülő speciális fűszer- és csemegeáruk is.

Feltűnést kelt a pavilonban a

A kiállítás legdiszesebb és lezpompásabb része a lovarda hatalmas pavillonjában elhelyezett butoripari és elektrotechnikai kiállítás. Itt a belföldi ipar nagyszerű produktumai keltenek bámulatot. Miután a jugoszláv butoripar a belföldi iparnak egyik legfejlettebb ága, a kiállítás vezetősége külföldi butorárúk kiállítását egyáltalán nem is engedte meg.

A pavillon bejáratánál nyertek elhelyezést

Subotica Vasbutor- és Fémárugyár r.-t.

kiállítása, amely kiváló minőségű és nagyon szép gyártmányú vas- és rézágyakat, éjjeli szekrényeket, mosdókat, sodronyokat és ágybetéteket mutat be. A cég egyébként különböző gyártmányai mellett egy komplett, izlées nikkelezett hálószoba berendezést is hozott a kiállításra.

A suboticai és belföldi butoripar legméltóbb reprezentánsai:

Szentí és Virág, Szubotica

amely cég saját gyártmányú pompás luxus-butorokat állított ki. Nagyon szép és minden igényt kielégítő a kiállított bobinkó-paliszanderből készült uriszobaberendezés, valamint a afrikai habos rózsafából készült világos hálószoba. E két szobaberendezés a kiállítás révén kétségtelenül meg fogja szerezni ennek a suboticai cégnek a méltán megérdemelt országos hírnevet, amelyet egyébként alig hat éves fennállása óta eddig is joggal gyarapított. A cég kiállításának kárpitos munkáit Hirsch László suboticai kárpitos készítette.

Erdélyi Antal, Szubotica

ugyancsak luxus-butorával sorakozik méltán a legelső belföldi butoripari üzemek sorába. A gyár tulajdonosa, aki 1920-ban alapította üzemét, kiváló műzléséről tanuskodik a kiállított két hálószoba, amelyek közül az egyik rózsafából készült, valamint a nagyuri igényeknek minden tekintetben megfelelő, pompásan kidolgozott, szárított diófából készült uri szoba.

Külön látványossága ennek a pavilonnak a

Beck i drug, Subotica

műszaki és gazdasági cikkek nagykereskedése, Jelačićeva-ul. 9.

A kiállításban a 408-as pavilonban állít ki. A látogató gazdaközönséget bizonyára érdeklik a cég által kiállított gazdasági gépek, szerszámok, szerzőgépek, továbbá gazdasági kötélárúk. A Beck i drug cég vezérképviselője a budapesti Schlick-Nicholson gépgyár r.-t.-nak.

Weigand & Co Subotica

Paje Kujudzica-ul. 4.

Az autó és a traktor ma már a belterjes mezőgazdaság fontos alkatrésze. Közel van az az idő, amikor a földművelő gazda látja, hogy olcsóbb és gyorsabb számára, ha terményeit autón szállítja a piacra, mintha lovat használ erre a célra. A traktor pedig nélkülözhetetlen lesz a középgazdaságok részére is. A Weigand & Co cég a kiállításban Ford-autókat s Fordson univerzális traktort mutat be s a helyszínen minden érdeklődőnek szakszerű felvilágosítást nyújt. A kiállítást meglátogató minden gazda saját érdekében cselekszik, ha a Weigand & Co kiállítását alaposan megtekinti.

Gerber Nándor és fia gyár, Stari-Bečej

A kiállításban mindenesetre sok látogatója lesz a Gerber-féle sörpavillonnak, ahol a cég csodálatos sörreit lehet megkóstolni.

A Gerber-féle Góliát-sör népszerűsége egyre növekszik az ország határain belül. A suboticei kiállítás bizonyára hozzájárul, hogy a sörkedvelők ezután keressék és követeljék a Gerber-féle becsel söröket.

V. Bata Sin
fegyverraktár és fegyverjavító, Subotica
Kralja Aleksandrova-ut. 7.

A Bata-cégnél Jugoszláviában a legnagyobb, technikailag a legjobban felszerelt, külföldi gyakorlott fegyvermester vezetése alatt álló fegyverjavító üzeme van. Mint a kiállítása is élénken dokumentálja, a különböző vadászfegyverekből nagy raktárt tart, úgy, hogy minden vadász érdeklődéssel áll meg kiállítása előtt.

Sportcikkjei is méltók az érdeklődésre.

Nagy Varjas Rókus
asztalosmester Subotica.

A szolid régi suboticei asztalos a kiállításon nagyon szép masszív uri szobát állít ki. Telepén kisebb építkezéshez szükséges ajtók, ablakok kaphatók raktárról s azonkívül épület, portál, bolti és irodai berendezéseket készít.

Földvári Béla Sztari-Becse.
A Lincoln Fordson autorizált képviselője. Fordson-tractoerek, Ford személy és teherautók, Olivér-ekékkel is szerepel a kiállításon. Autó és traktor alkatrészeket is állít ki.

Moravija kötöttáru gyára r.-t. Beograd fiók Szubotica.

A megnyitót előkelő közönsége érdeklődéssel időzött az A pavillon 10. szobájában, ahol a fenti cég bemutatja trikotázs és konfekció-áruát.

Különösen kereskedőknek, de a magánvevőknek is nagy előnyük származik abból, ha a Moravija kiállítását meglátogatják.

Az A pavillon egyik ékessége az

»Orient«
Subotica, Aleksandrova-ut.-1
valódi keleti szőnyegraktár kiállítása, amelyen valódi perzsa szőnyegeket (Buchara, Tebris, Sirván, Sirász) s modern keleti szőnyegek szerepelnek.

Kovács Antal téglagyára Szubotica.

A legutóbbi időben a chamotte-tégla és agyagipari áruk gyártását vette föl üzemébe s gyártmányai úgy minőség, mint árak tekintetében a kiállítást látogató szakemberek elismerését vívták ki.

Értesülésünk szerint a gyár legközelebb tűzálló és zománcozott agyagedények, agyag és vízlevezető Drenagecsövek gyártását veszi fel üzemébe.

»Adis« gépgyár r.-t. Szubotica.

Csavarokat, mezőgazdasági gépeket, a vagonjavításhoz szükséges alkatrészeket állít ki s az országban hasonló gyártmányokkal szinte versenyen kívül áll s olcsó árai feleslegessé teszik a külföldi behozatalt.

A Livnica Ferrum r.-t.

által kiállított öt harang igazolja azt a már közismert tényről, hogy a Livnica harangjai és egyéb művelei kivétel és a felhasznált anyagok minősége tekintetében elsőrangúak. Ma már az ország minden részében a Livnica által öntött harangok szólítják a hívőket imára s kétségtelen, hogy a suboticei kiállítás csak fokozza a Livnica gyártmányai iránti érdeklődést.

Orion behozatall és kivitteli társ. Beograd.

A kiállításon az F. pavillonban állít ki háztartási gépeket és cikkeket. Diogenes beáramló lámpát, fali acélpénzszekrényt, amely tűz és betörésmentes, belbiztonsági zárat, Rumples mosógépet. Az Orion gyártmányaira minden ház-

tartásnak szüksége van s a kiállításban bemutatott áruk bizonyára megnyerik a háziasszonyok tetszését.

A Nettel és Farkas szőrmedivatárú r.-t. és nagykereskedés Noviszad.

az A. pavillon 149-150-es sz. fiókjében kiállított szőrmedivat modelljeivel nagy feltűnést kelt a suboticei kiállításon. A cég tulajdonképpen a már régóta ismert Nettel bécsi szőrmedivat jugoszláviai fióktelepe. Ez az első alkalom, amikor Jugoszláviában olyan szőrmedivat kiállítás láthatunk, amely a leipzigi és londoni piacok kiállításaitól majdnem egyenrangú. A cég bemutatja szőrmeárut a legegyszerűbbtől egész a luxusdarabokig, u. m.: valódi perzsa, nutria, Steel és valódi Rechrücken kabátokat. A műveléses összeállítású és kivitelmodell-darabokból különösen feltűnést kelt a kiállított Natur-Pezsma kabát, amelynek mása a tavaszi bécsi szücsmodell-kiállításán az első díjat nyerte.

A »Kulpin« Konzervgyár r.-t. Noviszad
látványosságzámba menő kiállítása azonnal szembetűnik az A. pavillon fölépcsőjénél. A gyár egy külön szobában a szebbnél-szebb befőtteket, különféle izléses csomagolással gyűléscsücsket, a közkedvelt »Kulpin« szücskeket, cukrozott gyümölcsöket, káposztakonzerveket, pástétókat és egyéb csemegéket állít ki, amelyek állandóan nagy tömegeket vonzanak és különösen a hölgyközönség csodálja a felhalmozott mintákat. A gyár belvárosi alakulat, az öt millió alaptőkével kitévő részvények majdnem kizárólag Dungserszky Gyoko nagybirtokos és nagyiparos birtokában vannak, akiknek kulpini uradalma látja el a gyárat a szükséges nyersanyagok legnagyobb részével. A »Kulpin« Konzervgyár r.-t. készítményei az egész ország területén ismertek, közkedveltségnek örvendenek és nemcsak kizsárolták a külföldi gyártmányokat, hanem előidézték azt is, hogy háziasszonyaink külföldi mintára lassankint felhagynak a házi befőzéssel és szükségleteiket a gyár készítményeiből fedezik, máltal rengeteg időt, fáradságot, bosszankodást és pénzt takarítanak meg.

»Zorka« kénsav, műtrágya és vegyipar r.-t. Szubotica.

A gyártelep 1906. évben létesült s azóta folyton nagyobbodott, úgy, hogy 1912. évben a teljesítménye évi 1000 vagon kénsavra és 6000 vagon különféle minőségű műtrágyára emelkedett. 1916-ik évben a gyár kénsavtömegítővel bővült, mely évenként 400 vagon kénsavat termel, de ez a mennyiség szükség esetén még fokozható. 1919-ben a gyár rézgálic gyártására is berendezkedett, mely üzeme azóta folyton bővült és jelenlegi teljesítménye évi 200 vagon, ez a mennyiség a rézgálic-gyár kibővítése és építése folytán évi 600 vagonra fog emelkedni. Jelenleg a kristályszódagyártás alatt és rövidesen keserűsítő gyártására is berendezkedik. A »Zorka« vegyipar r.-t. gyártmányai — a szuperfoszfátot kivéve — nevezetesen: kénsav, koncentrált kénsav, akkumulátorsav, rézgálic, kristályszóda és keserűsítő, kivétel nélkül hazai nyersanyagokból készülnek.

A gazdag szücsipari kiállítás körében is feltűnik

Goldstein Antal
suboticei cég izléses és értékes kiállítása. A pavillont a Mekka szőnyeggyár saját gyártmányú szőnyegek díszítik.

Aman József apatini sörgyár r.-t.

Bácska legnagyobb sörgyára. Az apatini gyár a bejárati melletti izléses pavillonban árusítja közkedvelt sörét.

A gyár (suboticei) főbizománya, Krausz Miksa fiai cég naponta frissen csapolt sört árusít a kiállítás területén.

Patria-szerumgyár Szubotica.

A Patria szerumgyár működése valószínűsítő Jugoszláviára. A dr. Szigeti és dr. Erdős állatorvosok vezetése alatt álló szerumgyár minden alkalommal, legutóbb a jugoszláv állatorvoskongresszuson bebizonyította, hogy szerumgyártmányai, amelyek szakszertűen, friss anyagból készülnek, eredményesen használhatók minden állati megbetegedés ellen.

Primarius első suboticei vegyészeti iparművek gyára, Majšanski vinograd.

Az a gazda, aki megismeri a Primarius tengelyvédjegyű uszó kocsikenőcsőt, bizonyára sohasem fog mást használni.

A Primarius-gyár a kiállításon egyéb közszükségletet kielégítő gyártmányait is szerepeltet, u. m. kátránytermékek, tetőlemezek, szigetelő lemezek, szurok.

Gazdák, kocsitulajdonosok s mindenki, aki építtetni akar, saját érdekében cselekszik, ha a Primarius pavillont felkeresi.

Ne felejtse el, hogy 1925. augusztus 22-31-ig tart a suboticei Nagyvásár és Kiállítás!

Taus lámpagyár Bratislava

Izléses és nagyarányú csillár-kiállítás sorában is méltó feltűnést kelt Taus bratislava-i (pozsonyi) lámpagyár kiállítása, amely villamos lámpákon, asztali és függőlámpákon kívül gazdag kollekcióját mutatja be a petroleum lámpáknak is. Ez utóbbiak arra alkalmasak, hogy faluhelyen, ahol villany nincs, interzív világot szolgáltatassanak.

Figyelemreméltók a cég által gyártott vas és fémbutorok is, amelyek máltal szolgálhatnak izlés, kivitel és olcsóság tekintetében.

A hazai villamossági ipar fejlődése.

A kiállítási főépület 42. sz. standja már most is magára vonja az elektrotechnikusok figyelmét, ahol a »Društvo za Elektrotehniku i Fabrika Kabela d. d.« velükibecskekeri cég gyártmányai vannak kiállítva. Kábelek erős és gyenge feszültségre, világítási vezetékek, német és osztrák normáliák szerint mindenféle nyomásra, izzólámpa zsinórok, vízálló és páncélozott vezetékek, guttapercsa-dinamó, viasz- és papétadrótok, lyuk-, telefon- és rádiószálak, antennák, szigetelőcsövek és tartozékaik, rádiócsövek, szigetelőcsövek gummonból, szigetelőszállag, stb. Kiállítja azonkívül a cég cipőszőnyeg gyártmányait is fényes fonálból és selyemből. Mintatáblák és egész gyűjtemény mutatják a cikkek minőségét, nagy fényképfelvételek bepillantást engednek a gyár egyes osztályába. Az áruk a legmodernebben berendezett velükibecskekeri üzemben készülnek. A műhelyek saját villamos erős és világító-leppel rendelkeznek, külön iparvágány köti össze a gyárat a vasúttal. Minden biztosított meg van arra, hogy a gyárból kikerülő áru minden tekintetben a legelsőbbrendű és a cég gyártmányai a külföldi gyártmányokkal ár és minőség tekintetében egyaránt felveszik a versenyt. Eddig az ország ebbeli szükségletének legnagyobb részét külföldön volt kénytelen beszerezni, míg ez az új gyár hivatva van arra, hogy a külföldi gyártmányokat teljesen kiszorítsa.

Schiff Ábrahám Noviszad,

az ország legnagyobb zsák- és zsinagnagykereskedése, zsák- és ponyva kölcsönzéssel, új és használt gabonás, lisztés, zabos, komlós, szilvás, stb. zsákok hirta szövetek, esélőgép stb. nyvák, va-

lamint az összes minőségű és vastagságú zsinagok eladásával foglalkozik. A cég 30 éve áll fenn, 1914 óta a cég tulajdonosa Hajós Gyula a noviszadi kiállítás is résztvevő és ezen kiállítás kereskedelmiügyi miniszter a cég főnökének a legnagyobbfokú elismerését fejezte ki. Ezen kiállítás a cég arany díszoklevelet nyert. A cég konfekcionáló vállalkozása 60 villanyerőre berendezett géppel dolgozik és így a legnagyobb rendeléseket is 24 órán belül elkészítheti. Áruja elsőrendű erős és eredményes versenyezik a külföldi gyárak gyártmányaival. A beogradi fiók (Kradiordjeva 21., telefon 2925. Sürgönycim: Kanapia) vezetőszererepe ter. szert az ószerial szükségletek fedezésében. A suboticei kiállításán különösen kiténik a Schiff Ábrahám cég 434. sz. pavillonja, amely saját gyárában elsőrendű vízmentes szövettel készült. A pavillon belseje izlésesen van berendezve, különösen ügyesen van különböző kötél-árukból kidolgozva az államcimer. A Schiff Ábrahám cég legmészebbmenő kulantériájával, a megrendelések pontos effektuálásával, kitűnő és olcsó áruival üzletfelei legnagyobb megbecsülését és bizalmát szerezte meg.

Ne felejtse el, hogy ötszáznál több kiállítója lesz a suboticei kiállításnak!

»Zenith« kaptafagyár, Vrsac.

Három év előtt létesült és gyártmányai már az egész országban ismeretesek, amit több arany- és ezüst érem és oklevél is bizonyít. Gyártmányai a suboticei kiállításán az »A« pavillonban 274. csoport alatt láthatók. A kiállítás bemutatásra kerül a cipőipar legújabb vívmánya, az »Agosystem«, mert ezzel megszűnik a cipő varrása és szegése. Közelebbi ismerettel a kiállítás színhelyén a cég képviselője szolgál.

Jó megjelenésű, szerbül tudó, csinos kiszolgálónőt keresek Spitzer szücs Subotica Sokolska- (Gombkötő) ulica 3. sz

ILLATOS MOLYIRTÓ
»HERMELIN« a neve, kérje mindenütt
DEPOT »SOA« DROGERIJA NOVISAD

Ritka alkalom mindazoknak, kik butort akarnak venni. Lásd az »Atlas« d. d. Noviszad, Szabad Jaska ut. 10. (a Halitóra túl) hird. ése!

ASPIRIN
40 original tabletten 20 g 50%
ASPIRIN 0,5

Ez Bepi
hires fájdalom
csillapító
Aspirin
tablettáinak
eredeti csomagolása.
Figyeljünk a kék-fehér-
piros védjegyre!

VÉDJEGY: VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVÁ

Az előkelő és művelt világ csak és kizárólag

Eau de Cologne Original Farina Gegenüber
gyártmányt használ

KAPHATÓ EREDETI GYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELEBB ÜZLETBEN

VÉDJEGY: VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVÁ
5359

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen és szeretett férjem, illetőleg apánk és nagyapánk

TÓCH LAJÓS

cipészszaktanító

elhunyta alkalmával fájdalomukat révétükkel enyhítették, ezuton mindunk hálás köszönetet.

Megkülönböztetett tisztelettel tesszük ezt a Suboticei Ipartestület, a Suboticei Iparos és Polgári Dalárda, a Suboticei Önnálló Iparos Betegsegélyző, a Suboticei Lábbelikészítők Szakszervezet és a Napredak Házépítő Szekció t. vezetőségének valamint az összes tanítványainak.

Subotica, 1925. augusztus 22.

A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonainknak, jóbarátainknak és ismerőseinknek, kik felejtethetetlen férjem, illetve édesapánk temetésén részt vettek és részvétükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezuton mindunk köszönetet.

Bajmok, 1925 évi augusztus hó 22.

özv. Pfeiffer Péterné és családja.

7039

Hirdetmény

Az izr. hitközség 1925. évi augusztus hó 16-án megtartott rendkívüli közgyűlése Dr. Gerson József suboticei II. rabbit az üresedésben levő főrabbi állásra egyhangu határozattal megválasztotta.

Ezen közgyűlési határozatnak jóváhagyása vagy megsemmisítése céljából az alapszabályok 28. §-a értelmében 1925. szeptember 8-án d. e. 9 órai kezdettel a hitközség gyűléstermében nagygyűlés tartatik.

A nagygyűlésen a hitközségnek minden adófizető tagja szavazati joggal bír. A nagygyűlésen a szavazás titkos és „igen” vagy „nem”-mel történik.

A választók névjegyzékét 1925. szeptember 1-től fogva a hitk. hivatalos helyiségében közszemlére kifüggesztetik. Esetleges felszólamlásokról a kifüggesztés után 2 napon belül a választást vezető bizottsághoz intézendők.

Netalán létező bírtok jogosítva vannak a szavazás megkezdése előtt 2-3 bizalmi férfiú kinevezését kérni.

Subotica, 1925. évi augusztus 19-én.

Dr. Vidor Imre s. k.
hitk. titkár, mint a nagygyűlés jegyzője.

Dr. Klein Adolf s. k.
hitk. elnök, mint a nagygyűlés elnöke.

Helyreigazítás

A folyó évi augusztus hó 19-én a suboticei izr. templomtatarozás ügyben hirdetett árlejtés határideje **1925. augusztus hó 28** és nem mint tévesen közöltetett, szeptember 28.

7050

„Naša“ vendéglő Oslobodji trg. 18. (Sentai ut) laktanyától 200 lépés.

Jó és izletes ételek, kitünő homoki borok, friss csapolású sör kapható. Éjjeli szállás vidékiek részére.

Számos látogatást kér **Vojnics József** tulajdonos.

6968

Hofherr-Schranz-Clayton-Schuttleworth

féle szántómotorok, valamint az összes mezőgazdasági gépek suboticei raktáramban megtekinthetők

Szántó motoraink

cséplés, vontatás, aratás, darálás, morzsolásra is felhasználható és más gyártmányú olcsó, de drága üzemeltetési költséggel ellátott motorokkal össze nem hasonlítható, miután ugyancsak elpusztíthatatlanok és üzembiztosak. Egy napi üzemeltetési költség cséplés vagy szántásnál a 150 dinárt meg nem haladja s vízfogyasztása naponta 2-3 liter. A motor üzemben megtekinthető s részletes leírás az érdeklőknek rendelkezésére áll.

Raczkó Mihály gépraktára

Subotica. Telefonszám 193.

6793

Ha elegánsan és olcsón akar öltözködni, vásároljon

SÁR SÁNDORNÉ
DIVATÜZLETÉSEN

Városháza

A kiállítás tartamára mélyen leszállított árak:

Japon	—	—	—	m	65	—	din.
I-a Crep de Chine	—	—	—	m	94	—	din.
Crep Marokin	—	—	—	m	120	—	din.
116 cm széles mintás grenadin	—	—	—	m	40	—	din.
110 cm széles tiszta gyapjuszövet	—	—	—	m	60	—	din.
130 cm széles tiszta gyapjuszövet	—	—	—	m	70	—	din.
140 cm széles tiszta gyapjuszövet	—	—	—	m	100	—	din.

Vásznak 14 dinártól felfelé.

Csak a kiállítás alatt!

Őszi és téli kosztüm és köppen divatújdonosságok raktáron! 7037

BUTOR

Hálószoba, ebédlő és irodaberendezést elad, amíg a készlet tart saját áron alul, a gyár felkutatása miatt, nagyban és kicsinyben, a legegyszerűbb, a legfinomabb, elsőrendű kivitelben

ATLAS D. D. butor- és faárugyár, NOVISAD

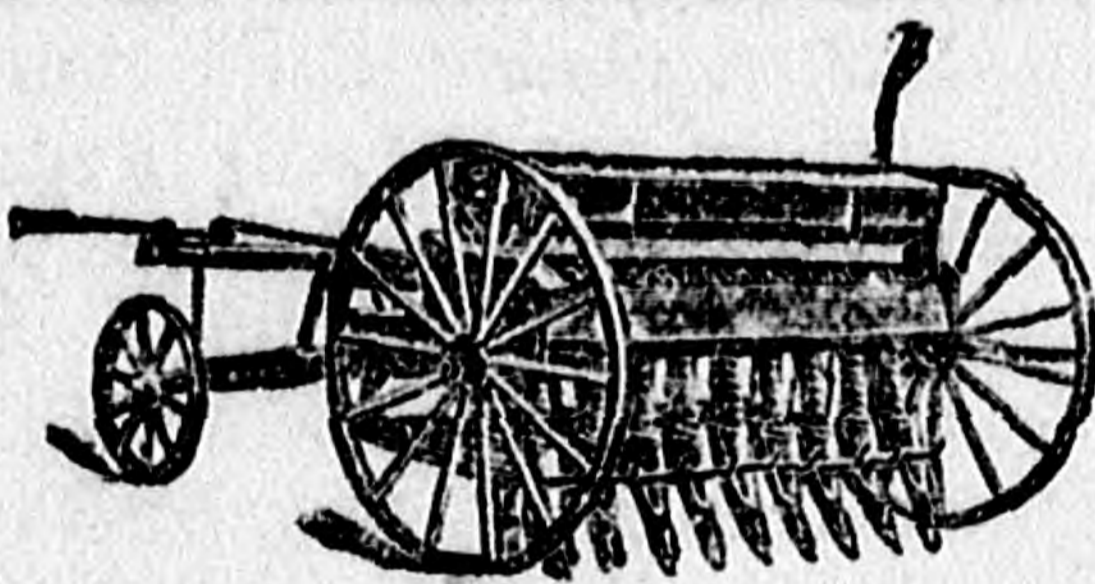
FIZETÉSI MEGKÖNNYÍTÉS

85 holdas birtok

amelyből 10 hold gyönyörűen beültetett szőlő, gazdasági épületekkel, istállókkal, 26 méter hosszú és 16 méter széles nyárilakkal, közvetlenül a Száva partján kedvező fizetési feltételek mellett

eladó

Csak komoly vevőkkel tárgyalunk
NASLEDNICI PERE K. KOSTIĆA
BOSNA BROD

Gazdák
figyelmébe!

- Unicum Drill vetőgépek
- Kombinált Imperator vetőgépek
- Westfáliai rendszerű műtrágyaszórók
- Uj rendszerű műtrágyaszórók
- Egyes és kettős acélékek
- Kukorica-morzsolók
- Csöves tenger-darálók
- Répvágók
- Szecskevágók
- Egy- és többtagu acélboronák
- Automatikus acél szénagyűjtők
- Trieurök

és ezekhez járó bármilyen alkatrész

Tizedes mérlegek és súlyok
jutányos áron kaphatók

Rudolf Bächer—Franz Melichar mezőgazdasági gépgyár és Baltic tejseparatorok egyedüli sombori képviselője:

SZLÁVY OSZKÁR

VASKERESKEDÉS — SOMBOR

Telefon 15

6957

Kötött jumper

igazi gyapjuból minden színben 34 din. Divatos mintával 62 din. Tekerő blúz vastag, kék gyapjuból 76 din. Divatos mellény 98 din. Előkelő, szép 150 din. Ujdonú kötöttkabát 220 din.

Szétküldi: 1461

E. Stermecki nagyáruház
Ceije No. 27. Slovenija

Árjegyzéket 10.000 ábrával küldünk mindenkinek ingyen. Szövet, kam arn és más főfőszaru-mintákat csak 8 napi megtekintésre. Ha az aru nem megfelelő és nincs végül kiválasztva, kérésreük vagy a pénz visszaküldjük. Rendelést 500 dináron felül bérmentve küldünk.

Kereskedőutazókat felvesszünk! Kereskedőknek angró árak!

BRAUN MARCEL

VELIKI-BEČKEREK

TELEFON 106

Mint szerződéses képviselőt előírt gyári áron raktárról szállít:

Hofherr mezőgazdasági gépeket, nyersolaj-traktorvetőgépet, benzinmotort, kukorica-morzsolót, mérleget, generátor-malomberendezéseket

Mc Cormick petroleumtraktort, petroleum-motort, aratógépet, fűkaszálót

Gebrüder Seck, Dresden új malom építése, rekonstrukciók, egyes malomgépeket

Reiff—Franck malomselymek

Hille Werke, Dresden erőgépek, 5-10000 HP-ig

Michelin autógumikat,

azonkívül gépsziját, benzint, gépolajat, technikai cikkeket.

Malommérnöki látogatás és tervek díjtalanul!

6948

НОВОСАДСКА
ФАБРИКА ШРАУБОВА И ГВОЖЂАРИЈЕ А. Д.
NOVISADER
SCHRAUBEN- U. EISENWARENFABRIKS A.-G.
TELEFON 163 TELEFON

6606

PAPLANOK

Rouge, klott, rózsaszín és minden más fajta mérsékelt áron állandóan raktáron.
KÜLÖN PÉRELYPAPLAN OSZTÁLY
ZAGREBAČKA INDUSTRIJA POPLUNA
M. JUNGWIRTH I DRUG ZAGREB
VLASKA ULICA 92. — TELEFON 28—39.

HOTEL JADRAN

ezelőtt HOTEL PREMOVIĆ

KRAGUJEVAC

A város központjában a postánál megkezdte működését

A szálloda teljesen átalakítva

20 teljesen ujonnan berendezett szoba
Elsőrendű konyha és italok

Gyors és pontos kiszolgálás. — Szolid árak.

AZ IGAZGATÓSÁG

Földbirtok
bérbeadó vagy eladó
 150 hold szántó és 20 hold legelő
 Kaptól községben
 felszereléssel vagy anélkül
 gazdasági épületekkel és lakásokkal
JOSIF ADLER SLAV.-POŽEGA

HAUPT és KLÉSZ
 MODERN ÜLŐBUTOR SPECIALITÁSOK

BŐR BUTOR

SUBOTICA, BENE SUDAREVIĆEVA UL. 2

MODERN DEKORATIO
SABLON

Vezérképviselő: *Stetzenbach Péter*
 Novisad, Kamenicki put 54.

Autótulajdonosok figyelmébe!

Autóüveget 6-7 mm. vastagságban, legolcsóbb árban, garantált tiszta minőségben, prompt szállít

Alba Környár és üvegesiszoló, Novisad

Rendelés esetén kérünk pontos méretet

Ertésítő
 a tisztelt érsekedő...
 Erdélyi Béla s övő, Senta
 Franc Depera 45 6746

PATKÁNIN
 (Érv. v.)
Patkányirtó
 Reitter Oszkár vel...
Doboza 5 dinár!
 Fő-elhasználója:
 Patkánygyár (Torontali Agrárhagy RT.) Vel.-Beökerék
 Főszentelárusítója:
 Kovács drogéria, V.Beökerék
 Jótál és a biztos eredményért!

RESTAURANT
KOD TRI BRATA
 volt „Tri Šešira“
 Subotica, Kralja Mihajla ul.
 Kellemes berendezés!
 Zletes ételek és legjobb italok állandóan.
 Friss zabadoscsésze és raz-nicscsésze délután kaphatók
 Naponta cigányzene!
 Havi abonna 650 D.

Beogradban
 36.000 dinárért ház
 kemény anyagból
 300 m tel. 3 évi
 lefizetésre 12%-al
ELADÓ
 Gradjevinska Banka
 Beograd, Terazije 3.

Hercegovinai borpince
C. i M. Kovačina
 MOSTAR
 Hercegovinai borok nagyban, hordókban és palackokban.
 Zsilavka, blatina, samotok, zsilavka aszu, hercegovinai malaga, kabinet-rizling és gyógykognac.

Vendéglősök figyelmébe!
 Dus választék
sörkimérő-készülékekben
és borkimérő pultokban.

a budapesti Egyesült Gép- és Fémárugyarak R. T. azelőtt Dr. Wagner és Társa cég gyártmánya. — Elsőrendű szolid kivitelben kaphatók:
Adam Philippovich cégnél, Pančevo
 Kérjen árajánlatot!

Sok keresett!
Kevés munka!
 Úgyes utazók és helyi árusítók, akik szeretnek dolgozni, jelentkezzenek személyesen 7087
ANTON BÖRST
 agentura Sombor
 Jevrejska ulica 7.

Gyenge férfiak-
 nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szat. alkalmazott szenzációs tanulmányomat ismertető könyvet. — Cím: **„Pater 608“**
 Cím: Kolozsvár) 9022
 Első számú postafiókérlet.

90 hold
 prima szántóföld
 Bogaras állomáshoz közel, elsőrendű lakó- és tanya-épületekkel örök áron eladó. Értékeldőknek itkoviits tanító, Starakaniza, válaszol. 6847

Kiadó
 Novisadon a Limánon egy elegáns
modern lakás
 5 szobával és az összes mellékkeliségekkel. Beköltözni lehet azonnal. Bővebb felvilágosítással szolgál **„HERMES“** kereskede mi iroda Novisad Limán. 7034

Löwy
Testvérek
 Subotica
Üzletáthelyezés
 miatt
nagy kiárúsítás

140 cm. Tiszta gyapju köpenyposztók	Din. 100.—
140 cm. Kockás gyapjuszövetek	Din. 75.—
140 cm. Férfi szövetek	Din. 150.—
Tiszta gyapju Lódní szövetek	Din. 50.—
105 cm. Gyapju voalé szövetek	Din. 65.—

Egész finom női ruhák és kosztümszövetek. Legfinomabb angol és német férfiszövetek. Vászna, sifonok 13.— dináról. Parchendek, flanellek. Pappanok 250.— dinár. Gyönyörű mintás liberthy satinok.

Altalában
az összes cikkek
mélyen
leszállított áron
lesznek
kiárúsítva!

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.
 BUDAPEST 56.
 Ajánlja elsőrendű, jónevű, ismert gyártmányait:
DIESELMOTOROK LÉGSÜRÍTŐVEL
DIESELMOTOROK LÉGSÜRÍTŐ NÉLKÜL
STABILGÖZGÉPEK
FÉLSTABILGÖZGÉPEK
GŐZKAZÁNOK

Mérsékelt árak. Kedvező fizetési feltételek. Rövid szállítási határidő. Díjtalan mérnöklátogatás.
 Azonnali részletes felvilágosítással szolgál **SOMOGYI LÁSZLÓ** okl. gépészmérnök Subotica, Kralja Aleksandra ulica 15

HELMER MIHÁLY
 villanyerőre berendezett
reszelővágóműhelye
 Vel.-Beökerék
 Geteova (Nemet) ulica 40
 Vállalja ócska reszelők és ráspolyok újra felvágását.
 Szerszámot készít
kőfaragóknak

GROZIT
 KAUCSUK ASZFAJT
 KOMPOSICIOVAL BEVONT
 SZAGTALAN
BŐRFEDÉLMEZ
ERŐS
TARTÓS
VIRÁRTALÓ
 CSAK EZEN CIMKÉVEL
 ELLÁTOTT FEDÉLMEZT FOGADJON EL!
 GYÁRTÁJÁÉRT
 ASZFAJT ÉS KATRÁNY-VEGYTEKEMÉNYEK GYÁRÁRA

Beogradi
Aszfalt és Kátrány Vegy. termékek Gyára
 Vuka Karadžića 6. BEOGRAD Telefonszám 27-20
 Sürgőncím: GROZIT.
 Gyártmányaink: aszfalt és kátrányfedélmez, aszfalt szigetelőlemez, fűszénkátrány, cement, karbolineum, kőszénkátrányzsurok, fedélak, bitumena, aszfalt mastix stb.
 Subo icsai képviselő és lerakat:
SCHWEIGER I DRUG, Tolstojeva ul. 17
 Telefon 85.
 Sombori képv. és lerakat: Bertalan Goldfahn & Co.
 Novisadi képviselet és lerakat: Emerich Gerő.

Ajánlunk
 kavicsot (sotter) a Szávából bármely tiszta, Bega, Kralja Petra csatornai állomásra szállítva, igen olcsón kisebb mennyiségben.
KARLO VECSEI I DRUG
STARI-BEČEJ

AGK MALOMGÉPEK
 a világhírű és elismert **AMME, GIESECKE & KONEGEN G. m. b. H.**
 Braunschweig - Atzenpford gépgyár gyártmányai az egész világon beváltak
BÁRDOS & BRACHFELD R.-T. Novisad, Željeznička ul. 105/7

Eladó cipőgyártáshoz egy darab kombinált gáspuht és frézoló kaatz Maschine Frankfurt No 100 transmissióval. Közélebbit Deutsch Adolf Subotica. VII. Jugovića (Erdő) ul. 7. 6997

Divatuidonságaim megérkeztek. A helybeli és vidéki t. hölgyek szíves figyelmébe ajánlom eredeti bécsi és párisi modelljeimet barsony, velour és filckalapokban. Salon »Eszerka« Aleksandrova ul. 9. Alakítások izléseben készülnek. 7041

Alig használt Kirchner H-es Ideal szállag-fűrészgép 4-es motorral eladó. Bővebbet Sombor. Birsanin-ulica 64. 6828

Eladó egy 6 HP benzín és petrolmotor 3 lyuku motorral és körfűrészzel. A motor erős, minden célra megfelel. Kraljovszki lakatos. Bačka-Topola. 7049

Jóforgalmu két tucára szóló pékség bérbeadó. Füstös Lajos Mali-Idios. 6502

4 üléses autó jótanyosan eladó. Horgos Molnár-malom. 7090

NOVISADON
a Brüll kecskergyárál szemben 60 négyzetméter területű telék, rajta lévő 26 méter hosszú egyemeletes raktárral és 4 szobás lakással azonnali beköltözésre ELADÓ. Bővebbet Dr. Palóc Simon Subotica, Jelašićeva ulica 4. 6729

Egy jó forgalmu kiskereskedés nagyobb községben, betegség miatt házival együtt azonnal eladó. Bővebb fölvilágosítást ad Kohn Simon rövidáru nagykereskedő Subotica, Pašićeva 4. 6976

Egy havi helyettesítésre perfekt fogtechnikus segéd azonnali belépésre kerestek Pászthy Sándor dentista Novisad. 7096

Eladó ház, melyben pékség nyílt üzlettel. 3 szoba, szükséges helyiségekkel 420□-ól teljen szép fekvésű sarokház 150.000dinárért eladó. Érdeklődni Ujházi Vincénél Szentán felsőváros. 7013

Előnyomdaberendezést modernül és egyszerűen összerakható legolcsóbban szállít **LEOPOLD SAMUEL** előnyomdaberendezési vállalat SENTA (Bačka) 4419

Teliesen új kézmáru-berendezés betegség miatt eladó. Cim a kiadóban. 7066

Eladó Szentán egy üzemben levő kis daráló motor-malom és egy pár kő állvánnyal Reszler Elek Tiszapart. 7012

Dunai homok, iszap és földmentes 10 tonnaként Bogojevo főállomáson vagonba rakva 75 dinár. Rajnai portlanizement hófehér, valamint építőmész versenven kívüli áron Goldfahn Bertalan, Szombor. 7082

Szomborban azonnal beköltözhető lakóházak, telkek, üzletek eladók Goldfahn Bertalan, Szombor Knezevičeva (Csihás) 26. 7081

Eladó egy 2,5 cm. csőtávolságú esztergápadó egy Liszter 4 lovas benzín motor 4 lyuku Hoffer motorral. egy Bóltz gyártmányú 6-es benzínmotor. Egy Deimle-ausztró 4 személyes autó, önindító és villanyvilágítással, továbbá egy hengervátrakelő és csiszoló. Eladó cséplőgarnitúrák. Egy Első Magyar Gazdasági évári magánjáró 10 légkörös

Máv 54" cséplővel, Hoffer lánccs 8-as kazán, Hoffer 54" cséplővel, Máv 8-as lánccs magánjáró garnitúra, egy nagyfogaskerekű 8-as Máv garnitúra, azonkívül többféle gazdasági cékek jótanyosan más vállalat miatt eladó Rakk Elek B-Topola. 7035

Eladó birtok. A Novibecsei határban egy tagban álló cirka 110 hold elsőrendű prima szántóföld, melyen bármi termelhető köves ut mellett fekszik. 1 hold szőlő, pár hold gyümölcsös, elsőrendű gazdasági épületekkel, magtárakkal, istállókkal ellátva, egyéb vállalkozás miatt szabadkézből kedvező feltételek mellett eladó. Cim a kiadóban. 7062

Subotican, Oslodjenja 18. (Santai-ut) levő házam vendéglővel együtt vagy külön is, vezetéshány miatt kedvező fizetési feltételek mellett sürgősen eladó. Vojnich József. 6969

Háló, ebédlő, szalon, írógép, pénzszekrény, ebédlőasztal, kázmángorló olcsón eladó Lángné Agina ul. 11. 7095

Mustra pénzt előre adok. Cim a kiadóban. 7092

Eladó egy 5 tonnás Gräf és Stift teherautó kitünő karban, üzemben megtekinthető, ugyanott eladó egy 8 HP Marshall évári magánjáró cséplőgarnitúra, 20 éves megtekinthető Fürst Csatavir. 7091

Nverolatraktor avanze 3 ekével jótanyosan eladó. Szubotica. Zagrebačka ul. 17. 7089

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felblyegzett jelzésű leveleket továbbítunk. Kérdezőkódokhoz válaszbélyeg mellékelendő.

KÜLÖNFÉLE

Készruha mintavásár. A szabóipar remekei megérkeztek! Férfiöltöny, raglán, bőrkabát, p. meses gazdaszkabát, brüsszesszek, fűruhák. Különlegességek női felöltőkben Eisler Izónál, barátok temploma során.

Diákok ellátásában részve-sülhetnek jobk gyermek-telen házáspárnál Szentán. Érdeklődni lehet Bacsics Dezső asztalos mesternél, tyukpiac.

Teliesen különbejáratu, szépen butorított szobát keresek havi 1-2 napi használatra. Cimket a kiadóba kérek. 6463

Minden háztartásban nélkülözhetetlen!

OLCSÓ, IZLETES, TAPLALO.

VANCZA féle KREM-POR

5 perc alatt kitünő krémek készíthet: csokoládé, vanília, mokka, málna, mogyoró, nara, citrom, eper, stb izekben. 5-6 személyes adag ára 4-50 din. Kapható minden jobb csemege és fűszerüzletben. Nagyban: elárúsítás és lerakat.

FRITZ PÉTER ügynöksége, NOVISAD, Željeznička ulica 101

PORZOL

vetőmagvak száraz csávázására

Biztosan megvédi buzáját üszöggár elleni
200 g (1/5 kg) PORZOL kell 100 kg buza pácolásához

PORZOL-al 10 perc alatt 200-200 kg vetőmag vetés közben is pácolható

PORZOL-al pácolt vetőmagot nem kell szárítani, azonnal el lehet vetni

PORZOL-al pácolt buzát nem bántják az egerek

PORZOL erősen fokozza a mag csiraerejét

PORZOL többtermelést biztosít

Minden haladó gazda **PORZOL**-al pácolja buzáját!

Kérjen ismertetőt és árajánlatot

„KAŠTEL”

Tvornica Kemijsko-Farmaceutskih Proizvoda d.d. **KARLOVAC**

6491

Uri család elvállal néhány diákok ellátására. Ugyanott kihordásra jó házikoszt kapható. Cim a kiadóban. 6920

Három szobás lakás a városházától két percrenyire olcsón eladó. Cim a Kurir hirdetési irodában. 6952

Utcai raktárhelység a beltérben kiadó. Cim a kiadóban. 6967

Két intelligens diáklányt a tanév tartamára teljes ellátásra elvállalok. Cim a kiadóban. 6931

Két elegáns butorított szoba, esetleg konyhabahasználattal azonnal kiadó. Trumbićeva ul. 3. 6972

Katonai tudakozó: eljár minden katonai dolgban azoknak, kiknek foguk van a katonai szolgálat felfelmentésre vagy a szolgálat megrovidítésére az forduljon levélleg Tosity bíró Kralja Aleksandra ul. 9. Szubotica. 7088

Nagyenyedi-Kovács gyógy-szerész általános kedvelt arckenőcse kifogástalan békeminőségben ismét kapható Postán is utánvétellel azonnal küldünk. Hozel drogeria Subotica, Aleksandrova ul. 1. 7005

Kozmetika! Hölgyfodrászat! A legelhangyogóbb arcbört is 8 nap alatt művésziesen rendezbehozom. Orr és kézvörösség kezelése. Hajszálak, anyafegy szemölcs, ráncok, bőrelváltozások fájdalommentes eltávolítása. Olcsó bérletrendszer. Otthoni eredményes kezelésre gyógykozmetikai szépségserum szétküldése naponként postával. Vidéki hölgyek tanítványoknak felvétetnek. Hajfestészet hemiával, hajszőkítés művész szírnáryalatokban garancia mellett. Ondolálás, hajvágás, fejmossa, manikürözés hölgyek és urak részére. Julije Mittler, Aleksandrova ulica. 7014

Vendéglő és szálloda megnyitás. A t. c. utazó közönséget van szerencsém értesíteni, hogy Bačka-Topolán a csirkepiac-utcában 12 évig volt vendéglőmet és kávéházamat a polgári iskola-utcában épült saját házamba helyeztem át és azt modernül berendezve megnyitottam. Tiszta szobák és kitünő ételek és italok állnak rendelkezésre. Bačka-Topola, 1925 augusztus 15. Czigler Sándor vendéglős. 6855

Butorított kecsal szoba külön bejárattal, teljes ellátással kiadó. Szegedi szőlők 183/a. 7075

Szegedi 1 lán szőlőmbe felelt keresek lakással. Cim I. kirg Brozova ul. 9. Ugyanott 3t kis selyempincsi eladó. 7099

Vidéki hölgyek és urak ékszer-órájavitást és drágakőfoglalat megvárhatják Blahánál Subotica, Edénypiac. 6587

Irodának vagy lakásnak alkalmas 1-2 szoba a főtéren (butorítottan is) kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 6842

Közéiskolai diákok felvesz jó ellátásra uric család Somborban. Fürdőszoba a háiban. Érdeklődni Madjev könyvkereskedésben. 7051

Palicsi 2 szobás lakasomat elcserebelem 3-4 szobás subotici lakással ráfizetéssel. Cim a kiadóban. 7045

Különbejáratu butorított szoba magános ur részére kiadó. Petrogradska ul. 5. 7029

Buffalociban laknek ismerőse van. Isadalmi okból szíveskedek címéet közölni. Cim a kiadóban. 7068

Palicsen villa-lakás butorozva kiadó augusztus 24-től. Paragó Béla mézárás, halpiac. 7070

BABAKLINIKA
babafejek és alkatrórek 50 százalékkal olcsóbban. Javítások vidékre gyorsan és pontosan. Lager drogeria Subotica, Pašićeva ul. Beküldött hajból copfok 3 ággal 30 din-ért készülnek. 4874

Jét izr. leánykát a tanév tartamára teljes ellátásra elvállalok, zongorahasználattal. Cim a kiadóban. 7088

Mérlegeket
a subotical kiállításán legyen **J. Sebestyén** mérleggyár Subotica
Pavilon: K 417-418.

Száraz, 40 méter hosszú raktár palással, tenceri göré és istálló kiadó. Szénaelep. telefon 182. 7083

Keresek társnőt
ősi kalapalonnak, esetleg jótaneteli üzletbe betársulnék nagyobb formájú vidéki városban. Ajánlatokat „Komoly” jelzé-ére a kiadóba kérek. 674

Szoba-konyhat keresek, címeket kérem »Gyermek-telen házaspár« jeligére a kiadóba. 7077

Minden vételkényszer és belépődij nélkül megtekintheti a

Sombori Butoripari Árúcsarnok Szövetkezet

állandó

2940

BUTORKIÁLLITÁSÁT

ahol a legnagyobb választékban és legolcsóbb áron talál kizárólag sombori műasztalosok által készített

EBÉDLŐ-, HÁLÓ- ÉS URISZOBA BERENDEZÉSEKET

RÉSZLETFIZETÉSRE IS !!

Saját házi Kralja-Petra ulica 24. Telefon 50.

Fiatalkorú vaskereskedő... 6886

Dieselmotor... 7055

Fiatallány... 7044

Nagy raktár... 6198

Keresztény tanító... 7097

Németországban... 6832

Üzlethelyiség... 1520

Nézze meg... THURZÓ

Garay női divatterem... 7016

Keresek... 6935

BOR 7 din. Nojesek Géza

Izraelita... 7004

Úzves önálló... 7042

Könyvelő... 7085

Udvaros lakás... 7084

Intelligens zsidó... 6979

Három faesztorgályos... 6895

Főmolnár... 6823

ELADÓ házhelyek... ENGLER MÁTYÁSNAI

Gyermeklány... 7074

Francia és német... 7073

Egy intelligens... 7016

Kiváló újdonságok... 6980

Szakkozott főmolnár... 7007

Két szoba-konyha... 7078

Könyvelő... 7080

APRÓHIRDETÉSEK

Reklám házivagyon... 7048

Aziler gut... 7048

VÉTEL-ELADÁS... 6974

Eladó Somborban... 7034

Borshordók... 7022

SZEMÜVEGEK Schvab Albert

7 HP Hoffher-Schranz... 6966

Legjobb hentesárk... 6524

Megánjáró... 6682

Hat üléses Prága... 6820

Olesó és jó... 6710

Szoboticán... 6824

Kenyérsütő... 6570

Nagy Varias A. Rokus... 2506

Készít... 6302

Ajánlja saját... 6301

Kisebb építkezés... 6302

Mérsékelt... 6302

Házeladás... 6302

Föld. Banátska... 6301

Teherautó... 7050

Sűrűségi... 6877

LOKOMOBILOK WOLF-LANZ 600 HP-ig

Kis ház... 7067

Verkauf... 6849

Börgarnitúra... 6725

Előnyömdát... 6387

Szélmalom... 6387

Mélyen leszállított... 6962

Somborban... 6962

A Bácska egyik... 6866

Teleckán... 6792

Egy 3 és egy 4... 6884

Keresek... 7046

SPITZER szücs szörmeárúháza

LIFKA KERT MOZI

Hétfő—kedd
Az elegáns szépségű Gloria Swanson felléptével,
gyönyörű ujdonság
ZAZA
6 felvonásos színjáték
Piere Berton regénye után.
Szerdától
RIN-TIN-TIN
második nagy attrakciója **HALÁL LEGYŐZŐJE**

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapon és ünnepeknapon számít. Legkisebb apróhirdetés ára 30 dinár.
Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk.
Kérdésekért fordulj a kiadóhoz.

NE FELEJTSE EL

hogy fényképezőgépet elhozza a kiállításra
hogy csak jó és irras anyaggal tud szépen dolgozni
hogy legelőször legelőször és legnagyobb választékban
csakis TENNER OPTIKUSNÁL kaphat
Subotica, Korzó 11.

A vásári igazolvány felmutatójának 10 százalékos engedmény. 6802

OLVASSA EL

ezen apró betűket és ha nem látja teljesen tisztán, akkor

SZÜKSÉGE VAN

egy jó szemüvegre

HA JÓT AKAR

TENNER OPTIKUSHOZ

6802 Subotica, Korzó 11.
A vásári igazolvány felmutatójának 10% engedmény!

SOKAT JÁR — autón

ROSSZUL JÁR — ha nem védi a szemét

JÓL JÁR — ha véd szemüveget vesz, de csakis

TENNER OPTIKUSNÁL

Subotica, Korzó 11.
Autó-szemüveg specialitások nagy választékban. 6802

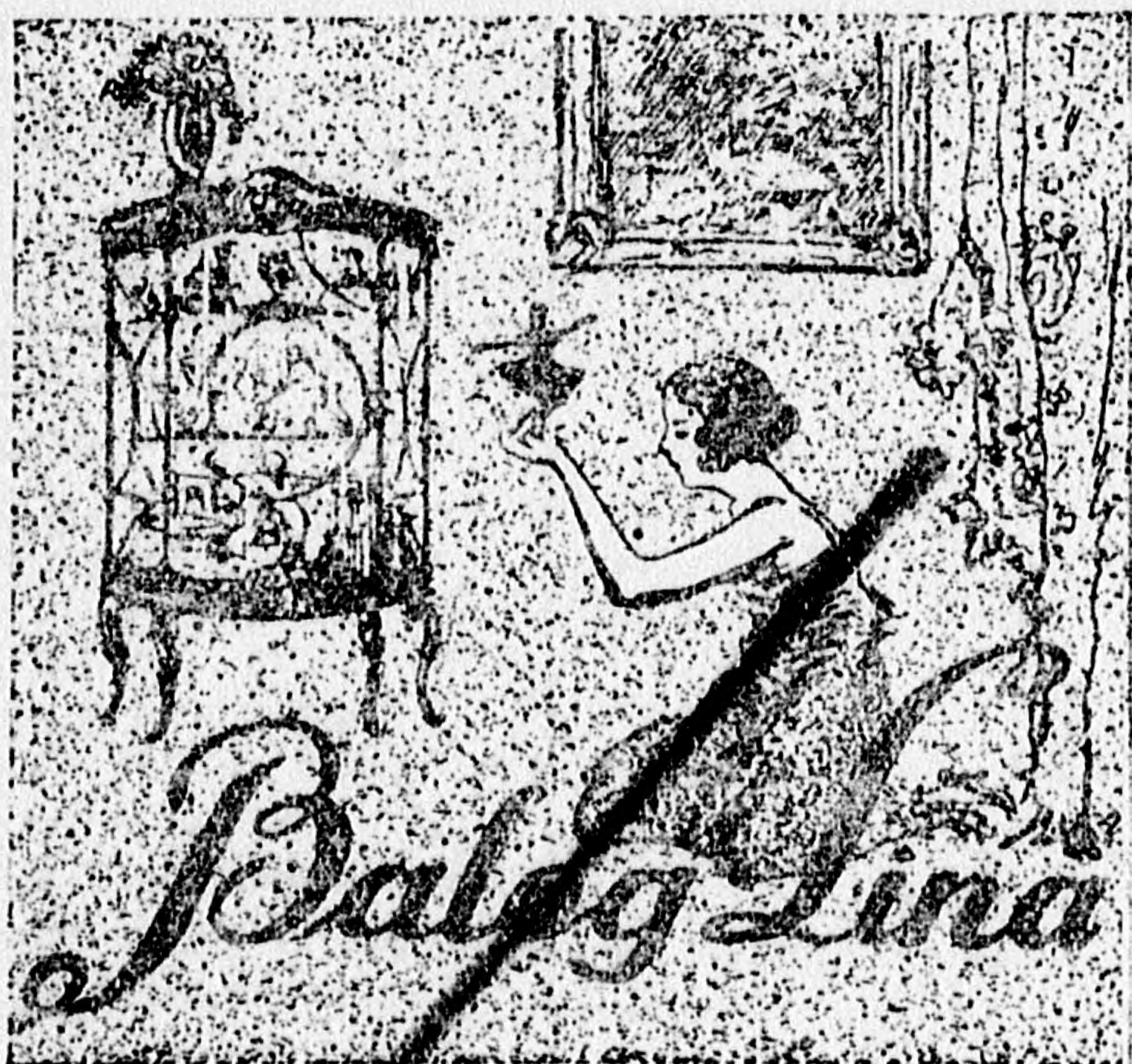
Női fodrászsegéd magas fizetéssel azonnal felvétetik. Kecity M. uri és női fodrásznál Veliki-Bečkerek. 6947

Vizsgázott sofőr bármilyen autóra mielőbbi belépésre állást keres. Cím: Kone Ferenc St. Kanija. Obiliceva ul. 27. 6916

Középkorú intelligens nő ajánkozik idősebb urhoz vagy nőhöz, főzést is vállalja. Pusztára is megy. Ajánlatot »Megbízható« jellegre a kiadóba kérem. 7069

Irodai vagy pénztárnoknői állást keresek azonnali belépésre. Nyelvismeretem magyar, szerb szóban és írásban, német szóban. Cím a kiadóban. 7064

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PANTÉR gyógytár

Állandó kiállításban veheti minden alkalomra a legszebb és legolcsóbb ajándékokat
Kényelmes fizetési feltételek!
Subotica, Aleksandrova 5. (Bárány szálló mellett)

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Péntek—vasárnap
Itala Manzini felléptével
A CSILLAGOK FELE...
Pompás művész dráma
6 felvonásban.
Jön! **RIN-TIN-TIN**
második nagy ujdonsága a
HALÁL LEGYŐZŐJE

Csütörtök—vasárnap
Harry Liedke, Maria Jacobini luxus film ujdonsága
ORIENT
Mesés kiállítású szerelmi kalandorfilm kelet minden izzó szenvedélyével
8 felvonásban.

LEVELEZÉS

Ismeretség hiányában ez-uton keresem valam hasonló sorsu iparos vagy hivatalnok ismeretséget. Önálló foglalkozással háztartással rendelkező 30 éves elvált asszony vagyok. 2 éves fiammal. Valóság nem határozó jellegű. 6932

RÉVAI ADOLF SUBOTICA

Csirkepiac, Kisköz
Telefon 51.

Ajánl előrendü darabos meszet, beőntni portland-cementet és a legjobb minőségű retorta faszenet

Férfihezadnám huszonhárom éves, keresztény, előkelően, háziasan, nevelt csinosnak mondhat leányomat hozzájárulni uriemberhez. Leányom nevén van meghalt édesanyja után öröklött nagyobb földbirtok, ház, berkezenetelek, tőle kapna készpénzt stb. Ezekon kívül hétszázhold földbirtokom felerészét fogja örökölni. Minden információt kibíró uriember teljes címmel írja meg levelét »Férfiúra urileány« címmel a kiadóhivatalba. (Diszkréció kölcsonös! — Névtelenre nem válaszolok.) 6223

FOGLALKOZÁS

Suche zu meinen zwei Söhnen die 4-5 Jahre alt sind, ein deutsches Fräulein, Kindergärtnerin mit Jahreszeugnissen werden bevorzugt. Die Stelle kann sofort besetzt werden. Frau Dr Dénes Holló aus Senta, Bačka. 6990

Munkásnők főlvétetnek könnyű, fizetés és állandó munkára jó fizetéssel. Nyitrai Drug V. Gajeva ul. 63. (volt Bethlen-utca). 7025

ÉKSZEREK

ing- és zsinórak, irókészletek, ridiküők, cigarettatárcák, ezüstből és alpakkából — Nagy választék, olcsó árak.
SOK ékszerésznél, Rudiceva ul.

Fahivatalnok, aki az épületfa szakmában teljes jártassággal bír jó detail elárúsító, szerb-magyar-német nyelvet beszél, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatokat fizetési kény megjelölésével kérünk. Vajda és Fischer, Bajmok. 6949

Kenyérsütő segéd azonnal felvétetik Cabafi Lajosnál, Bačko-Petrovo-selo. 6987

Mulóban a nyár, üres a tanyám... Napsugaras, huncutkodó, csicsergő aszsonyika hiányzik körülöttem. Pedig sietve jó a tél, jó volna ha addigra itt volna valaki. Valaki, aki felvidítaná szomorú házam tájkát. Harmincegy éves, keresztény, földbirtokos vagyok. Négy száz tencven hold birtokom van. Kastélyom berendezve. — Jövedelmemet nem bírom elkölteni, hát érthető, ha nőstülémnél nem pénzt, hanem feleséget keresek. Vidéki élet, de néha-néha városi után is vágyó urhoz levelet küldje »Novembertben esküszünk« jellegre kiadóhivatalba. — (Csak teljes című levélre válaszolok.) 6224

HÁZASSÁG

Házasságot szívesen elintézek. Megbízásokat szülőktől, jegyektől, uraktól elfogadok. Jellegű Dok-torné, Subotica Agina u. 11. 7094

Nyilas és Csajkás

Órás, ékszerész és vésnök Subotica, 6854
Strossmajerova ul. 7. Huspiac Aranyat, ezüstöt és drágaköveket vegyünk és eladunk.

Olvassóink figyelmét felhívjuk, hogy házasságközvetítés végett bizalommal keressék fel levelükkel Faragó és budapesti irodáját, ahol apunkra való hivatkozással díjtalan felvilágosítást szolgáltatnak. Nevezett cégnek megbízásai vannak: Jugoszlávia, Slovensko, Románia, Magyarország területeiről. Közvetítése megbízható, komoly. (Faragó, Budapest. Népszínház utca tizenhat.) Cégjelzéstelen levelezés. 6224

A világosság - egészség!

Ne mulassa el a subotikai nagyvásár alkalmából a Subotička Električna Železnica i Osvetlenje D. D. elektrotechnikai kiállítását megtekinteni.

Városi iroda és raktár Kostina ul. 1. sz. alatt.

Ha szüksége van villamos világításra, motorra, égőre vagy más egyéb elektrotechnikai cikkekre, forduljon városi irodánkhoz, ahol mindennemű felvilágosítást a legnagyobb készséggel megadnak.

Főmolnár kis családú, 40 éves, szakképzett, állást keres. Legutóbb jó tennetű 4 vagonos kereskedelmi és csermalomnál volt hosszabb ideig főmolnár, amíg saját diagrammája szerint lett felépítve, amit bizonyítványokkal igazol. Kérem a tulajdonosok szives meghívását hasonló vagy nagyobb üzemhez, akik benne érdeves, szakképzett főmolnárt kapnak. Cím: Malusev leveleivel L. L. főmolnár, I. Skotus Viotora 20, Subotica. 7032

Kyffhäuser-Technikum Frankenausen (DEUTSCHLAND)

Ingenieur- und Werkmeis er-Abteilung für allgemeinen und landwirtschaftlichen Maschinenbau, Elektrotechnik, Flugtechnik und Eisenhochbau.

Vendéllőbe kaucióképes szakember mint üzletvezetőt keresek. Cím a kiadóban. 7085

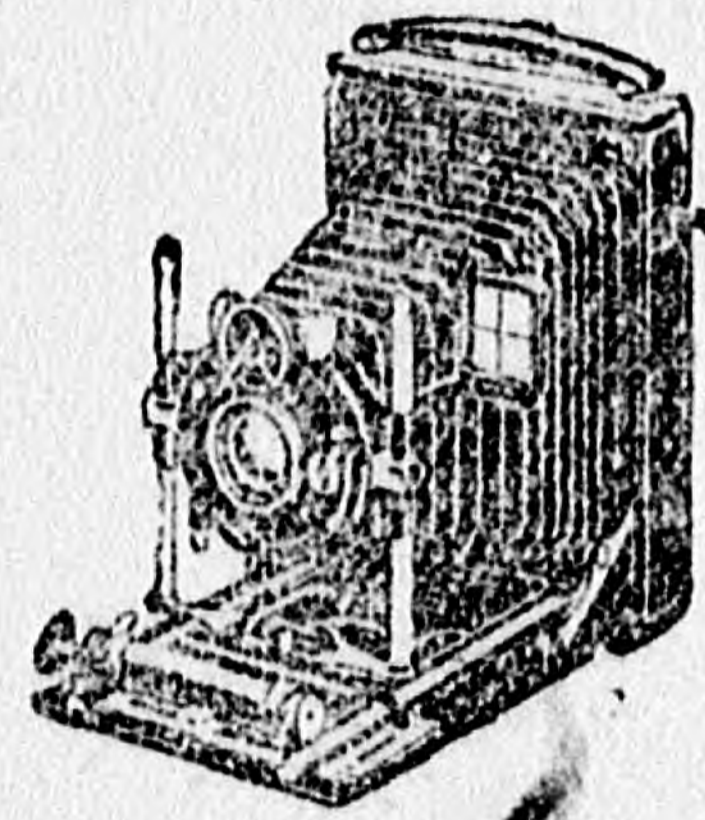
ÉKSZEREK

ARANYLANÓK, ÓRÁK
REPOVICS-nál
Aleksandrova ul. 15. Ruff mellett
Ékszerfoglalások megvárthatók.

Jó munkás boldogságát felvesz Hornok, Bajski put. 7024

Keresek Görögországba állandó munkára szakmunkásokat: szobafestő, mázó és fioderöző, segecéket, a fioderözők előnyben részesínek, utlevél kiállításához szükséges következő okmányok: erkölcsi bizonyítvány, fényképes személvazonossági bizonyítvány, 2 drb fénykép. Anton Reisinger, Beograd, Sarajevska ul. 9. 6926

Fotocikkék

Fényképezési gépek, Agfa-Hauf és minden gyártmányú lemez és film, Mimosa gázfény, bronz és celloidin lemezlemez és papír stb. Fotocikkék gyári áron. Sötétkamra rendezésre. Előhívásokat és képek kidolgozását mérsékelt áron. Fényképezésknek külön árkedvezmény!

Vidéki rendelések soronkívül gyors elintéztést nyernek és bízmentve szállít.
DEUTSCH I.
optikus és fotószaaküzlete
SUBOTICA
Kérjen árjegyzéket Telefon 2-16

Deutsches Fräulein die auch französisch spricht, und eventuel Klavier spielt, wird ein 2 Mädchen (9 und 11 Jahre) gesucht. Offerte möglichst mit Photographie sind zu richten an Oskar Ofner Novisad, Mušičkog ul. 30. 6882

Német kisasszonyt keresek augusztus, esetleg szept. 1-ji belépésre. Cím a kiadóban. 6740

Vizsgázott gépész, ki nagy malomüzemnél huzamosabb ideig mint főgépész volt alkalmazva, állást keres olyan malom vagy gyári üzemnél, ahol állandó állás betöltésére van kilátás. Leveleket »Gépész« jellegre a kiadó továbbít. 6874

Kölcsonök földelre engedélyeztetnek!
HERCZOG BANKHÁZ
SUBOTICA

Kralja Aleksandra ulica 15. emelet balra. 6974

Német kisasszonyt keresek azonnali belépésre három gyermekhez. Dr Boschme, városi bérnolota. 7047

Jótekonyság

— Szerkesztői üzenet —

Irtó: Baedeker

A jótekonyság — nem először mondom — igen kellemetlen foglalkozás lehet arra nézve, aki üzi, de még ennél is kellemetlenebb procedura annak, aki »élvezi.« Ez a sport nagyon fölemelő hatással van arra az uri egyéniségre, aki azt — költséget és fáradságot nem kímélve — gyakorolja; nemesebbé és jobbá teszi a kérdéses uriembert vagy hölgyet a saját szemében, s néha a másokéban is. Az ilyen ember jobban alszik éjjel, s azzal a tudattal hunyja le este a szemét, hogy nem él hiába, hogy a napiját nem vesztette el, hogy a jött sohase vész kárba, s hogy ha ezen a világon nem is, de a tulvilágban okvetlenül el fogják ismerni a jó cselekedeteit. De sőt ez a világ is elismeri, hogy mily derék férfival vagy asszonysággal van dolga, mert már ez a világ bevélelteti mindenféle emberbaráti komitékba, már ez a világ állítja őt nem egy humanitárius akció élére, s már ennek a világnak a hírlapjai (kérdés: a másik világon vannak-e újságok?) közlik minduntalan a becses nevét ezekkel az epithetonokkal: a nemeslelkű emberbarát, az ismert filantrop, a jótekonyságáról széles körökben ismert jeles férfiú, stb.

De meg kell őszintén vallani, hogy mikor a jótekonyságról s annak gyakorlásáról beszélünk, akkor nem ezekre a kitünő egyéniségekre gondolunk, hanem azokra a talán kevésbé kitünőkre, akik a jótekonyság adománvaira rá vannak szorulva. S ha már most kérdeznék valaki, hogy ezeknek a lelkében milyen rezonanciát költ ez a szó és ez az akció: *jótekonyság*, akkor nem tárul elénk olyan szép kép, aminőt éppen most volt szerencsém festhetni. Ezekre a szegény és talán jobb sorsra érdemes emberekre nézve az a képzelhető legkellemetlenebb intézmény, s ha a sors mostohasága következtében nem vesztették el egészen a lelkük erejét és a jellemük szilárdságát, akkor a jószívű emberek sportja rájuk nézve nem sokkal kellemesebb, mint a szarvasokra a vadászok szenvedelmes hadjárata. Ennél a vadászathoz — nem vagyok se vadász, se szarvas, s így nem tudom bizonyosan, de sejtem — valószínűleg jobban érzi magát a vadász, mint a szarvas, s majdnem így van a jöttévés nemes sportjánál is, amely kedves ingerekkel szolgál a jótekonyság bácsinak vagy néniének, de kevésbé kellemes szenzációkkal a jótekonyság objektumainak.

Ne értsenek félre! — a jószívű ember minden dicséretre méltó, s még nagyobb elismerésre az, aki a jószívűségét tetteivel is bizonyítja. De — mint már sokszor elmondták — ez a jószívű ember *olyan cselekszik, ami nem az ő dolga.* A szükölködők ellátása csak egy állami feladat, mint a tankötelesek iskoláztatása, a közbátorság biztosítása s az ország védelme külső s belső ellenségek ellen. Mit szólnának annak a lelkes férfinak az akcióiához, aki fegyverrel járna az utcán abból a célból, hogy megvédelmezze a polgártársai biztonságát, vagy a maga szakállára szervezne hadsereget, hogy megvédje hazája határait? Elképzelve attól, hogy maga az állam sietne kicsavarni kezéből a fegyvert, mindenki bolondnak tartaná s a legjobb esetben azt mondaná róla, hogy olyan dolgokba kontárkodik bele, amelyekhez semmi köze. Nos, ezt teszi X. ur és Y. asszonyság is, valahányszor jótekonysági mozgalmat indít, ahányszor özvegyek és árvák könnyeit szárítja fel, s minden alkalommal, amikor a jótekonyság szent nevében alamizsnát osztogat, szükölködőket segít és a koldustársadalom virágzását bármi módon elősegíti.

Az államnak — bocsánat az erős kifejezésért! — kutyakötelessége mindazokat a műveleteket elintézni s gondlani, hogy minden polgárának legyen enni és futni valója, mint

ahogy köteles arról gondoskodni, hogy minden tanköteles gyerek járjon iskolába és részesüljön elemi oktatásban. Ha az igen t. állam erről a kötelességről megelégedezik, ebből semmiképpen se következik az, hogy azt átvegye tőle a társadalom vagy annak néhány jóllelkű tagja, s azt hiányosan, dilettáns módra (mert nem tudja másképp!) gyakorolja, hanem az, hogy az államot e kötelesség teljesítésére figyelmeztesse és kötelezze. Csak az az egészséges viszony állam és a polgárai között, ha mind a két fél elvégzi a kötelességeket, amelyeket a természeti és az országos törvények rája rónak és bizonyos, hogy maguk azok a boldogtalánok, akik öregség, betegség vagy egyéb bal-

szerencse folytán nem gondoskodhatnak magukról, szívesebben fogadnák el a nélkülözhetetlen támogatást a személytelen — és nekik különben is adós — államtól, mint bármely »nagylelkű« egyesülettől vagy »jószívű« emberbaráttól. Mint ahogy nem tartozik senki se különös hálával az államnak, amért tanítókat bocsájt az iskolás gyermekek rendelkezésére, akik őket az ábécé titkaikra, a földrajz rejtelméire s az összeadás problémáira megtanítják, ugyazért se kellene extra-hálát érezni az inségeseknek, ha kórházi ápoláson kívül az állam a mindennapi szükségletekkel — akár rente vagy nyugdíj formájában, akár »természetben« — ellátná őket. Mert ugyanazt a kötelességet, azt a kutyakötelességet teljesíténi itt az állam, mint ott, ahol arról gondoskodik, hogy a polgárai késő éjjel nyugodan s abban a tudatban mehessenek haza, hogy az állam rendőrei vigyáznak rájuk. S az olyan sze-

gény ördög, akit így az állam támogatna vagy épp egészen eltartana, bátran és szegényezés nélkül nézhetne jöttévőjének, az államnak szemébe, mint ahogy az u. n. hadisegélyeket minden géne nélkül felvette mindenki, akinek részére megszavazták. Mert a személytelen állam adta, amely gondozója és — ha kell — eltartója mindenkinek, aki a közösségéhez tartozik. Am most képzeljék el, mily érzésekkel vették volna föl a hadisegélyeket a rászorultak, ha azokat valamelyik humanitárius egyesület vagy valamely jóindulatú és nagylelkű emberbarát fölvoította volna? Lehet, hogy sokan, a nagyon megédzettek, az u. n. koldustermészetek pirulás nélkül vették volna föl s nem gondolkodtak volna egy percig se azon, hogy a segítség, amelyre szükségük van, mily forrásból jön, — de bizonyos, hogy mások restelkedve, szegénypirral az éhez, sápadt arcon jelentkeztek volna e segélypénzekért. S nincs kétség benne, hogy sokan egyáltalában nem is vették volna igénybe az olyan segínyt, amely nem jön illetékes helyről és *külömben se elég.* Hálára kötelez, de egyszersmind megaláz s nem nyújt garanciát, hogy alaposan segít.

Mert az a magánjótekonyságnak nagy hibája s egyszersmind a kivégző halálos ítélete, — az, hogy *sose elég.* S hogy a szegényeknek nem nyújthatja az *állandóság* biztosítékát. Segítség, amely olyan biztos, mint a tisztviselő fizetése vagy nyugdíja, *csak az állam nyújthat*, s csak az így segítségnek van meg az a természete, hogy a ráutaltnak a megalázása nélkül alaposan segíthet rajta. Amit a társadalom ebben az irányban végez, csak *dilettáns munka*, bármily nemeslelkűek azok, akik jótekonysággal foglalkoznak. Tagadhatatlanul szép és egyenkint nem eléggé dicsérhető tevékenységükkel többet rontanak, mint amennyit építenek. Az ő művük az, ők az okai annak, hogy az állam kevesebbet törődik a pauperizmussal s az egyeseknek és családok nyomorával, mint kötelessége volna, s az ő művük, hogy u. n. *koldustársadalom* támadt, amely a magánjótekonyság igénybevitelével lassankint elveszti a büszkeségét és elfogadja egyesektől azt a segítséget, amelyre vele szemben csak az állam van kötelezve. Nem egy büszke jellem, nem egy szilárd akarat lett áldozata annak a visszás állapotnak, hogy az állam egyet s mást nem tett meg a polgáraiért s ebbeli kötelességeinek egy részét áthárítja a társadalomra. Így aztán a társadalom többet tesz, mint a kötelessége volna, de mégse elegend, mert sokkal gyöngébb az államnál, amely — mikor szociális kérdések megoldásáról és szociális feladatok teljesítéséről van szó — szintén elég gyenge. S itt is áll a régi játék a szavakkal, amely tiszta komolyság: egy kicsit kevesebb több volna. A társadalomnak és az egyeseknek egyszerűen be kellene szüntetnie minden jótekonyságot. A humanitárius egyesületek adták át vagyunkat az államnak, s ez utóbbi gondoskodik kivétel nélkül mindenkinek az eltartásáról, aki erre *valóban* rászorult. A társadalom így egy külföldben szép csoporttal — a jótekonyság osztályával — szegényebb lesz, de az emberiség egy szép látvánnyal gazdagodik: megszűnik a koldustömeg s a szegények emelt fejjel fogadhatják el az állami segínyt, amely nem jár majd semmi megszégyenítéssel, mert hiszen a polgárok anyja: az állam adja. A szülők által nyújtott támogatásban nincsen semmi, ami megalázó.

Szegénység persze ebben az esetben is lesz, mert az emberiségnek ezt az átkát, ahogy most van berendezve a társadalom, az állam se tudja levenni a polgáraitól. De ami pótolni való még marad, azt akkor is elvégezhetik a jó emberek, egyesületté való alakulás és reklám nélkül. Vannak esetek, amelyekre nem gondolhat a törvény, a népjóléti se és nem provideálhat az állam, s így lesznek nélkülözök akkor is, amikor mindenütt államilag foglalkozni a szegények megoldás után

Vértanuság vágya

Irtó: Babits Mihály

I.

*Vértanul! Vértanul!... De hol nő a pálma?
Fejünkre tikkadt az idők Szaharája.*

*Óh Isten! van-e még a markodban datolya,
vetni magvait egy jövő oázodba!*

*vagy fáradt ujjad közt ha maradt egy-kettő
pálmamag; azt is már leejted a meddő*

semmibe, mint sok bus csillagod!?

II.

Igy hullna

a vér is, a vér is haszontalanul ma.

*Bujjunk el, testvérek, félnek a próféták,
hol az Igazság is hamisan fog krétát.*

*Nézzétek: szavaim elrejtik magukat,
mint ha sөvény mögöl a gyáva eb ugat.*

*Óh bilincses élet! óh zsákbafutó kor!
Fáradt a fény; császár lett a poroszloból*

s görnyedten járnak a hercegek.

III.

És mi már

nem bírjuk. A mellünk nyugtalanul zihál.

*Sajgnak hüvelyükben a megcsiszolt szavak:
csak nekiindulni, mint a Bolond Lovag!*

*ragyogva, kitárva, kamaszul és bátran!
s nem is gép-évek motor-fogatában;*

*amely csak arra visz, amerre akarják,
amerre számilva csattintja csavarját*

a Céltudat kemény ujjhegyel!

IV.

Paripán!

S a keresztutaknál ha megállsz, paripám,

*szegd föl szép nyakadat a szimatos égnek
s mig hosszú sөrényed a Végtelenségnek*

*szelei borzolja, jövendők és multak
keresztutja mellett ha megállsz tögultabb*

*cimpával: megérezed valahol talán ott
az Isten illatát! mint lepke a lángot*

megleli ha belehal is!

V.

S ha az Isten

fáradt már mint a lámpa, mert olaja nincsen:

*tápláld te az Istent, aki táplált téged!
éj Benne, ki benned évezreket égett!*

*Óh paripám! pillém! óh gyenge molyocskám!
tudom, kicsi vagy te, hogy Abba lobognál:*

*de hány mag előmlik szent kéjjel, céltalan,
mig tán egyikben a Jövendő megfogal!*

Tomory Ujvidéken táborozott

Az érsekhadvezér 1526-ban Péterváradnál vette át a déli hadak főkapitányságát

A magyar történelem legszomorúbb dátuma 1526. a szerbekre is végzetes volt. Keletről menekülve futottak a török haderő elől a balkáni szerbek, mert a szultán seregei elpusztították és felperzselték országukat.

A Balkánról jövő török áradatot kettős kapu zárta el: Nándorfehérvár volt a külső és Pétervárad a belső kapu. Nándorfehérvárt Hunyadi János világraszóló diadala tette félelmetessé, de végül is elesett, ami által Pétervárad stratégiai fontossága jelentősen emelkedett.

A vár, mint a pétervárad apát-ság tulajdona, a kalocsai érsek birtoka volt, aki emellett több határ-várát is fenntartott. A kalocsai érsek tehát nemcsak az egyház feje volt, hanem a stratégia terén is vezető szerepet viselt.

Az ujlaki Ferenc-rendi kolostor magányában egy szerzetes húzódott meg, aki már csaták zajában parancsokat osztogatott, ez a férfi Tomory Pál, az egykori budai vár-nagy volt.

A király felszólítására, hogy álljon az ország alsó részeinek seregei élére, — Tomory nem-mel felelt, de amikor a pápa, a király és az ország rendei kívánták ezt tőle, elhagyta a kolostort és elvállalta a kalocsai érsekséget és »kezébe vette hazája védelmét.«

Az országgyűlés megbizta az ország alsó részének főkapitányságával. Tomory erős kézzel fogott az ország védelmének szervezéséhez. Amerre ment, Kapistranszerű varázs fogta körül; korábbi diadalainak híre, szerzetbelépése, a rendek egyhangú óhajtására történt felmentése nimbuszal vette körül.

A portyázó törökök már a Szerémségbe is betörték és iszonyú vérengzést vittek véghez. Tomory Péterváradot tette meg székhelyéül. Tomory a törökök elé Batthányi György pétervárad hadnagyot és a váralattállomásozó sajkásokat küldte. Tomory a királyi udvartól hiába kért pénzt. Az ott tartózkodó pápai követek kijelentették a királynak, hogy ha a kormány és az urak nem felelnek meg kötelességüknek, ők sem hajlandók a pétervárad háromszáz gyalogos zsoldját fizetni. Ez a presszió megnyitotta a zsebeket és Tomory szaporíthatta seregeit. A nemesség tétlenül nézte az ország pusztulását. Tomory látta az ellene agyarkodó irigységet, elhagyatottságát, ismételtlen beadta lemondását és a királynál és a pápánál felmentéséért könyörgött. Nem engedték, de nem is támogatták.

A szultán hajói már közeledtek a várhoz. A szultán az erődöt mindenképpen el akarta foglalni és Magyarország legmegbizhatóbb hadvezérének seregét le akarta győzni. Az ország szeme Pétervárad felé fordult. A nemesség közönyös maradt és kijelentette, hogy a király nélkül nem megy harcba. A várbeli zsoldos hadsereg ezer lovasból és ötszáz gyalogusból állt.

Tomory seregével átment az ujvidéki oldalra, ahol seregét négyezer főnyire szaporította.

Ibrahim negyvenezer törökkel megkezdte a vár ostromát. A törökök, mint a kiáradt folyam, előzölöttek a környéket. Nyolcszáz hajón jöttek Pétervárad alá. A török ágyuk éjjel-nappal bombázták Péterváradot, amelynek sziklafalában

ma is látni Ibrahim ágyugolyóit.

A vársereg hőiesen állt ellen a megsemmisítő tulerőnek, de a már csak kilencven főnyire apadt őrség végül is július 27-én a fellegvárba menekült. A pápai nuncius jelentése szerint »az erőd piacán már bokáig ért a vér és az őrség a templom tornyába zárkózott« — ésonn an védekezett. A törökök szabad kivonulást adtak az elszánt védőknek, akik azt elfogadták és átjöttek Ujvidékre Tomory táborába. A törökök a vár piacán feküdt sebesülteket leszárták és a Dunába dobták.

Pétervárad elesett, a török áradat szabadon hömpölyöghetett Magyarországra.

Szulejman szultán ezután Ujlak ostromához fogott.

A vár elestével a bélakuti apát-ságnak is nyoma veszett és eltűnt Vásáros-Várad (Ujvidék) is.

Pétervárad ormáról eltűnt a kereszt is és helyette lófark suhogott bástyáin és janicsárok kaszárnnyája lett az erődből.

Pétervárad eleste előfutárja volt a mohácsi vésznek. Ujvidék és Pétervárad után elpusztult az egész

Bácska. Szulejman »csillag sokaságu hadseregével és a tenger hullámaihoz hasonló csapataival« előzölötte és elpusztította Szir (Pusztaszer) Szinta Rév (Senta) Palikát (Szabadka) Perlek, Peszir, Kanilha (Kanizsát), Keclemét (Kecskemét), Felegháza (Félegyháza), »megerősített városokat.«

Török történetírók feljegyzése szerint egyetlen ház sem maradt épen, mind elhamvasztotta az óriási sereg haragjának és bosszujának tüze.«

Elpusztult még Bács is — ahol a visszavonuló Tomory átmenetileg táboi utott. — és elhamvadt Földvár, Titel és minden község, amerre Szulejman csillagsokaságu serege átvonult.

Török uralom következett és maradt 1687-ig, amikor a császári seregek visszafoglalták Eszéket és felszabadították Péterváradot, a mely főhadiszállása lett a keresztény seregeknek, amelyek Pétervárad visszafoglalásánál tizenötezer embert veszítettek.

Ekkor már magasan ragyogott Savoyai Jenő csillaga.

Széchenyi és Kossuth

Irtá: Herceg Ferenc

(Jelenet szerzőnek »A Hid« című új négyfelvonásos színművéből, amely november második felében fog színpadra kerülni a budapesti Nemzeti Színházban.)

Báró Wesselényi Miklós a budai hegyekben találkozást rendezett két politikai barátja közt. Ezek gróf Széchenyi István és Kossuth Lajos. Wesselényi azután egy erdei padon magára hagyta a két államférfit, hogy kedvükre beszélgethessenek.

1841. május elseje van. Az erdőben kakuk szól.

SZÉCHENYI: Meg kell egymást értenünk és mivel kell, meg is fogjuk egymást érteni.

KOSSUTH: Becsületes emberek közt, akik hazájukat jobban szeretik, mint a saját hiúságukat, ez nem lehet nehéz. Ime, nemes gróf, én önt vezéremmé teszem és közlegényként követem. Ki legyen vezér ebben az országban, ha nem Széchenyi? Ön ébresztette föl a nemzetet...

SZÉCHENYI, mosolyog: Nem volt nehéz, félig-meddig már kialakult magát.

KOSSUTH: A Lánchid terve volt a hajnali harangszó. A hid még ma is csak terveiben él, de a magyarság, mint egy új népvándorlás, már átözölött rajta a tulsó partra és ma szerencsésebb csillagkepek alatt sátorozik. Ez az új világ teli van az ön akaraterejének delejes feszültségével, teli van ifjúsággal, mondhatnám: teli van jövődélvel!

SZÉCHENYI: Én nem születtem népezéremnek.

KOSSUTH: A nép azonban önt kívánja vezérének, a végcél tekintetében pedig nem lehet véleménykülömbőség. A végcél: a nemzet boldogsága.

SZÉCHENYI: De melyik ut vezet oda? Az, amelyen ön, vagy az, amelyen én járok?

KOSSUTH: Ez az, amit tisztánunk kell.

SZÉCHENYI: Én rendületlenül hiszek a jövőben. Ez a nép a sors csapásai alatt elvadult és eltompult, de nemely olyan nagyszerű kvalitásai vannak, amelyek ilyen összetételben egyik európai nemzetben sincsenek meg. A magyarságra nagy jövő vár, ma azonban csak egy hajszálon függ az élete. Tehát nekünk, akik a nemzet nevében határozunk és cselekszünk, nekünk minden lépést, amit előre teszünk, gondosan meg kell fontolnunk. A hideg ész legyen az irányító, nem a forró szív. A megfontolás, nem a szenvedély. Ne is keressük a nemzet igazát, hanem keressük a hasznát. Ön mondta: a végcél a

magyarság boldogsága.

KOSSUTH: Boldog csak szabad nemzet lehet!

SZÉCHENYI: Igaz, igaz, — de mi a szabadság? Én nem tartok semmit az olyan szabadságról, amelyet ellenzéki politikusok csikarnak ki a megszorult kormánytól és amelyet csak törvénytárgafusok védenek. Én egy egészséges, általánosabb, mélyen a nemzet szervezetében gyökerező szabadságra gondolok.

KOSSUTH: Mődunkban van ez?

SZÉCHENYI hévvel: A gazdagsághoz és rajta keresztül a szabadsághoz csak egy út vezet: a munka, egyedül a szabad mozgás, maga magát jutalmazó és ésszel irányított munka. Lásza ön, a magyarság most újból kezdi az életét. Amit most megtanul, az mélyen bevésődik az agyába és a szívébe, az kísérelje marad talán évszázadokon át. Nekünk mődunkban van, hogy a nemzetet most átfőrmáljuk a dolgozók nemzetévé. Hogy azzá lehessen, mindenek előtt meg kell tanulnia, hogy genialis rögtönzésektől, parádés elméletektől és délibábos álmoktól nem várhat semmit, a magyarságon csak a saját szívós tevékenysége segíthet. *(Tűzzel):* tudja ön, hogy az országban ezer kvadrát mérföld mocsár van? Egy egész királyság, teli a termékenység ezer esztendő kincseivel. Ezt meg lehet hódítanunk — munkával!

KOSSUTH szünet után: Tessék folytatni, gróf ur!

SZÉCHENYI: Engem mostanában csak kétféle alkotás érdekel: olyan, amely összegyűjti a szellemileg szét-szórt magyarságot és eszmesurlódást eredményez: a kaszinó, a nemzeti játékszin, a tudós társaság, a löverseny, — és olyan, amely megindítja a vérkeringést az ország alélt testében: utak, hidak, vasutak, hajójáratok, folyószabályozás... *szünet után:* Ön mosolyog?!

KOSSUTH: Bocsásson meg, nemes gróf, ez a keserű mosoly bizonyára nem az ön szavainak, hanem a mi nemzeti nyomorúságunknak szól. Ha ön ma gazdaggá teszi az országot, akkor csak Ausztria feős tehenét hizlalja. Önnek előbb ki kell vernie Ausztria fejéből azt a szörnyű rögeszmét, hogy a magyar vér és a magyar arany az ő tulajdona. Önnek előbb szabaddá kell tennie a nemzetet, hogy érdemes legyen dolgoznia.

SZÉCHENYI komor mozdulatlansággal tekint a szemébe.

KOSSUTH: Nagyszabású agitációt kell szerveznünk az országban, hogy

minden magyar ember megismerje és követelje a szabadságot. Ha majd a magyarok milliói fognak a szabadság után kiáltani, olyan kétségbeesetten, mint a szomjanhaló a víz után, akkor Ausztriának nem lesz elég szuronya, hogy távol tartson minket a kutaktól. Én bevallom: egyelőre nem is tartom kívánatosnak, hogy a nemzet gazdag legyen. Maradjon meg a szegénységben és a keserű elégedetlenségben mindaddig, amíg ki nem vivta a szabadságot. Nem kövér, hanem sovány emberekre van szükség, emberekre, akik-től Julius Cézár rettegett!

SZÉCHENYI: De hiszen ez a forradalom! Ön az a szikra, amely a szél szárnyán repül és semmi rosszat nem akar, csak romokba dönti az országot.

KOSSUTH: Téved, gróf ur, én csak egy becsületes ember vagyok, aki sikarra akar szállani a nemzetének igazáért. Ön ugyan azt mondta az imént, hogy nem az igazságot, hanem a hasznot kell keresnünk, de én mégis azt tartom, egy nemzetre nézve semmi sem hasznosabb, mintha a fiait az igazságot hevílnék, harcolnak és ha kell: meghalnak. Mert nem a hidakon, nem a műutakon és gőzhajókon fordul a nemzetek sorsa, hanem azon menüvire tudnak ragaszkodni az ideáljaihoz.

SZÉCHENYI: Amit ön ideálnak nevez, az a táblabírógyakorlatban így fest: remonstrálni, halasztani, mindent összezavarni és ködbe burkolni és inkább elveszni, mintsem megengedni, hogy a nemzet más módon, nem a mi receptünk szerint, keresse a boldogulását. Szerkesztő ur, én látom az ön előző Magyarországot: gögös és tehetetlen, a civódási dühtől beteg nemzet fogja lakni.

KOSSUTH fölkel: Azt hiszem, ezek után céltalan lenne a további eszmecsere.

SZÉCHENYI fölkel: Sajnos, céltalan. Mi különböző dimenziókba lakunk és soha sem tudnánk összetalálkozni a sikkban. Ez mind a kettőnk baja.

KOSSUTH: Adja Isten, hogy nem a nemzeté! De most bucsuzom. *Kézfogás.*

SZÉCHENYI: Még egyet! Én meg vagyok róla győződve, az út, amelyen ön halad, holttestek és romok felé vezet. Nekem tehát kötelességem, hogy támadjam és leleplezzem önt, hogy lehetőleg összezuzzam az ön népszerűségét.

KOSSUTH: A nemes gróf tegye azt, amit a lelkiismerete parancsol. Én akkor is, az utolsó leheletemig is, hódolattal és hálával fogok Széchenyi Istvánra gondolni. Nekem ön mindig a legnagyobb magyar marad. *Főlemeli a fejét.* Van azonban valaki, aki önnél is nagyobb: a nemzet! *Kalapjával a kezében ettűnik a ták között.*

SZÉCHENYI sokáig mozdulatlanul néz utána.

A kakuk megint szól.

Falu Tamás:

NYÁRI DÉLUTÁN

*Lehuzva mind a vasredőny,
A nyár izzad az arcadón.*

*Az ablak zsalugátere,
Bóbiskol a fidkeres.*

*Mintha heverne jó puhán,
Elnyul hosszan a délután.*

*Éles harangszó fölseng,
Vagy tán a város füle cseng.*

HASFÜZŐK

melltartók, a vásár tartama alatt úgy készen, mint márc után a legszebb kivitelben kaphatók. Legújabb párisi gummi fűzők 350 dinártól kezdve. **LEONTIN VIRÁG SUBOTICA** KRALJA ALEKSANDAR-U. 11 SZ.

JEGYEZZE MEG a subotical mintavásáron sem vásárolhat olcsóbban mint **RÉTI i DRUG** új rőfösüzletében **RUDICS U. 3**

1925. augusztus 29. — szeptember 8.

Ófelsége a király
védnöksége alatt

6457

V. NEMZETRÖZI MINTAVÁSÁR LJUBLJANÁBAN

Jugoszlávia legrégebbi és leglátogatottabb gazdasági kiállítása.

A ljubljani nagyvásáron **csak elsőrendű cégek** állítanak ki. — Az árak minősége ismeren a legjobb, az árak konkurenciája nékül. — A kiállítás látogatói a vasutakon 50%-os menetdíjkedvezményben részesülnek. — A vasárnap olcsó árú 50 dinár és a következő héten kapható: minden pénzügyi intézetnél, a kereskedelmi és ipari egyesületnél és a hirdetésményekben megadott cégeknek. —

Legolcsóbb és legkedvezőbb alkalom Szlovénia világi természeti szépségeinek (Bled, Ófelsége nyári székhelye) meglátogatására. — Műszaki újdonságok. — Sportkiállítás. — Egészségügyi kiállítás. — Tenyészállatkiállítás. Csak a ljubljani kiállításon látni meg mindent, amire Önnek szüksége van. — Lakások biztosítva.

„GROSSLEY“ világhírű motorgyár
Manchester (Anglia)

Modern, kompesszornélkül

DIESEL-MOTOROK, SZIVÓGÁZ-MOTOROK

faszén-, lignit-, szén-, barnaszén- és fűtüzelésre. Teljes biztonság az üzemben. Felülműhatatlan gazdaságosság. — Erősített árak! — Legbiztonságosabb kiállítás.

Képviselet: **BOŽIDAR D. GJORGJEVIĆ BEOGRAD, Knez Mihajla vonac 36**
Levelezés szerb és német nyelven. 1624 Telefon: 3592.

J. M. GEORGIEVIĆ i BRAT

FANAGYKERESKEDÉSE

VRŠAC

BANAT

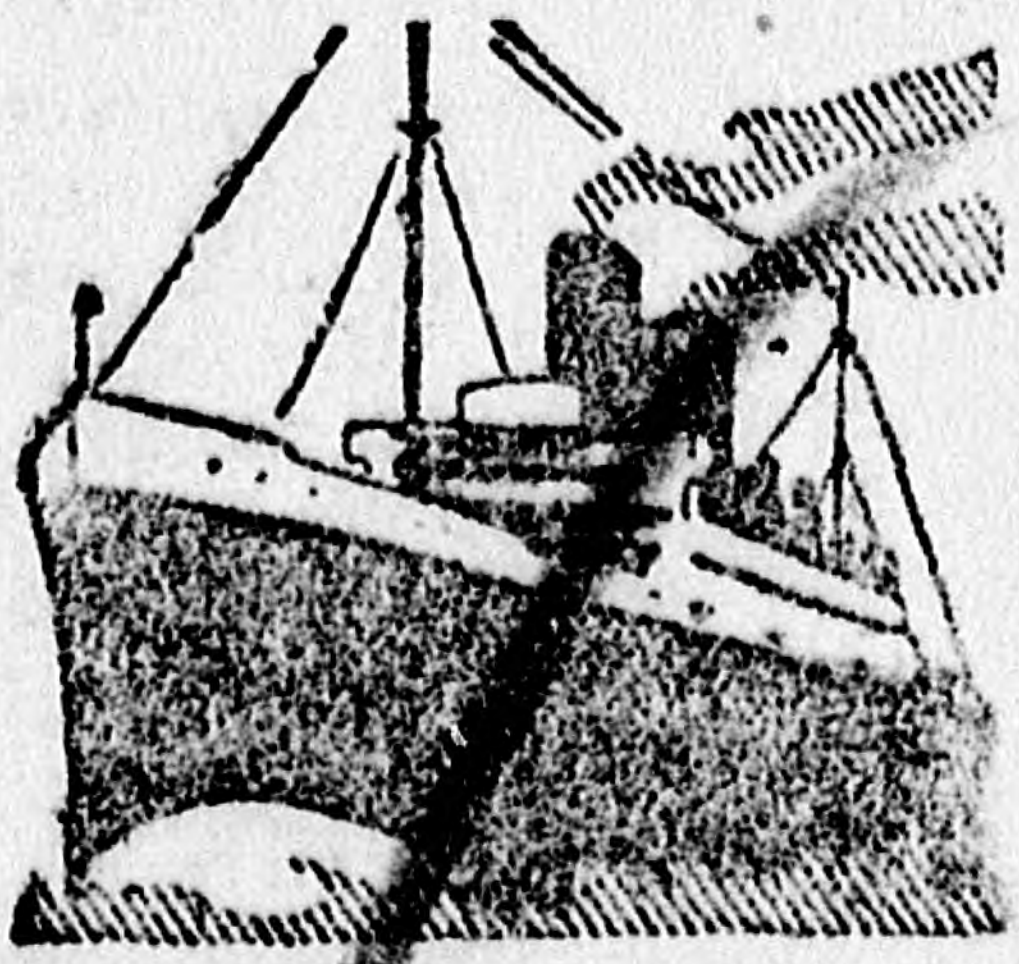
Ajánlja belacrkvai gőzfűtésének termékeit nagyban és kicsiben ugymint: szlovéniai tölgyfapallók, gerendák stb. minden méretben, Erdélyi és bosnyák fenyő épületfákat, deszkát, pallót, asztalosárut legjobb minőségben legolcsóbb árakon.

Nagybani tűzifa import Romániából, két éves száraz I. o. bükkhasábok.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

GENOVA

Express vonalak:
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába:
Braziliába
Uruguayba
Argentínába
Peruba, Chilébe stb.
Ausztráliába

Utazási idő
Zagreb-Genova
20 óra

A legrövidebb és legkényelmesebb vonal jugoszláviai kivándorlók részére

és a világ minden nevezetesebb kikötőjébe

Jugoszláviai vezérképviselet
„TRANSOCEANIK“
Jugoszláviai Utazási és Szállítványozási R. T.
ZAGREB, Poljanečka ul. 6.

Kitűnő konyha

VOJVODINAI KÉPVISELET:

Sörgöncyeln: Wilson tér 3. Transoceanik V. Bečkerek

„METEOR“

ügynökség és információs iroda

Vel.-Bečkerek

Szereti Ön a sajtót?

Ha igen, úgy keresse fel

Körösi Géza csemege-üzletét

a Rudics-utcában, ott kaphatja a legizletesebb sajtókat, továbbá mindenféle csemege- és fűszerárut.

„Géza“ pörkölt kávé-keverék három nemes kávéfajból a legjobb! Minden nap délután 3 órakor friss pörkölés.

6783

Torontali Mezőgazdasági Gépipar, Vas- és Fémöntő R. T. Vel.-Bečkerek

Ajánlja saját gyártmányu

I-a kukoricamorzsolóit

kézi hajtásra, kézi lábajtásra, kéz és lábajtásra szerelhető. Mindegyik vas- és rézöntés valamint gépjavitások.

Arnosztály

Állandó raktár zománcedényekben, Schenker szisztemáiu mérlegekben Rudolf Schmidt & Co. reszelők és szerszámokban

Bánati képviselője a ZINKARNA D. D. CELJE, horgonyzott lemezgyárnak
Prompt szállítás! Gyári árak!

6388

Öntöző szivattyukat

mezőgazdaságok és kertészek részére, valamint ipari és házi szükségletre ajánl

Mengel és Társa Novi-Vrbas

6809

Soványítószér

A párisi

„Sapun Amiral“

megszünteti a kövérséget.

Lemosások ezzel a szappannal eltüntetik a zsírt és hájat az illető testrészről. A használat egyszerű, teljesen ártalmatlan az egészségre és az eredmény a legrövidebb idő alatt biztos.

Eladási ára: Egy eredeti doboz, amely egy kurára alkalmas, használati útmutatással együtt 100 dinár.

Kérje minden gyógyszerárban és drogeriában.

S. H. S. Vezérképviselet:

„SAVON AMIRAL“

Novisad, Kr. Petra ulica 7.

Fő- és kizárólagos lerakat egész

SZERBIÁRA:

BEOGRAD

Kolarčeva 7/II. step.

UJ! Régi kalapjából újat csinál az ujonnan felállított és saját vezetése alatt álló modern felszerelésű **UJ!**
KALAPFORMÁZÓ MŰHELYÉBEN, BEER BÖZSI KALAPSZALON
Cara Dušana ulica 2. szám. — Vidéki megrendelések a leggyorsabban elkészülnek.

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók
SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, ŽELEZNIČKA ULICA 12. Táviratcím: Kossian.
 Telefon: 531. — 6075

PONGRAC
 Kőfaragó és szobrász
 SENTA: J. H.

Ajánlok raktáramból minden igénynek megfelelő síremléket a legegyszerűsítettől a legmodernebb kivitelig u. m.: **Gránit Senti, Labrador márvány és mészkőből** vállalak temetői munkákat, **betüvesést, aranyozást** úgy helyben mint vidéken. Készíték **rajz után kriptákat, mazoleumokat, kőfaragó és szobrász, valamint butor márvány munkákat.**

VERSENYEN KIVÜLI ARAK!

Tekintse meg raktáramat minden vételi kötelezettség nélkül.

6063

Legolcsóbb Legjobb Legtakarékosabb
MOTOROK
 Benzin, petroleum, szivógáz, nersolaj (Semi Diesel) üzemre. Speciális hajómotorok 3-120 HP-ig. Gőzgépek, gőzházánok, rezervoárok, malom és daráló berendezések. Bészítést vállalak motoros szántógéppel. Tűzoltó-fegyverek és szerelvények.
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK
PETRÁSS LÁSZLÓ VELIKI-BEČKEREK
 Geteova (Német) ulica 48.
 Osers & Bauer motorgyár képviselője.

Komlószedők
 felvételnek. Szedés 25-én (kedden) jelentkezni lehet Bajai ut 31. és a komlótelepen (Palicsi uton a második).
 6010

TÜZIFA
 Bükkfa hasáb — — — 1000 Kg 350 Din.
 Bükkfa fűrészelt — — — 1000 Kg 385 Din.
 Bükkfa aprított — — — 1000 Kg 420 Din.
 Puha gyújtófa csomagolva 1000 Kg 260 Din.
„BOSNA” FATELEP
SUBOTICA
 Vasúti teherpályaudvar mellett

„VESNA” HAJÓZÁSI RESZVENYTARSASÁG
 S U Š A K

 Rendszeres személy és áruforgalom
DEL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA
 Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál:
ALDAN SZVETISZLAV váltó üzlete **VELIKA-KIKINDA.**
 6030

Tüzifa és faszén
 Ajánlunk azonnali és későbbi szállításra I. oszt. göcsmentes, egészséges, szép bükk- és gyertyánhasábfát, ugyanint 2 éves száraz vegyeshasábfát, fűrészelt dorongfát legolcsóbb napiárak mellett, vasuton esetleg hajón szállítható
ROSTÁLT SZÁRAZ FASZENET
 szivógázmotor üzemhez alkalmas, legolcsóbb árak mellett.
DANICA FAIPAR, OSIJEK
 Desaćina ulica 27. — Telefon 404.

Tölgyfahulladék
 apró darabokban, tehát kész tűzifa
amig a készlet tart!
 Sombor, Subotica, Novisad, Apatin és Bajmok állomásokra szállítva Din. 1.850, Senta és Novi-Vrbas állomásokra Din. 2.050, Vel.-Kikinda és Vel.-Bečkereke állomásokra 2.250 tiz tonnánként. Rendeléseket csak előleges készpénzfizetés mellett effektuálunk, a tiz tonnán felüli többlet súlyt utánvételezzük.
BRAĆA JANEKOVIĆ fatereskedés és rézfűrész rt.
 ZAGREB, Bregovita ulica 5. 6951

COGNAC - RUM - LIKÓRGYÁR
 keres azonnali belépésre füszer- és csemege-üzletekben jól bevezetett
utazót
 Ajánlatok referenciák megjelölésével „Likörgyár” jeligére a kiadóhivatalka kéretnek.
 6927

LIKÖR ÉS RUMGYÁRTÁS KÜLÖN ILLETÉKEI MEGSZÜNTEK!
Esenciákat és eterikus olajokat elsőrendű minőségben gyárt:
DESTILERIE R. T.
 első jugoszláviai rum, likör, eterikus olaj és eter gyár
ZAGREB Račkoga ulica 10.
 TELEFON 3-70. Táviratcím: DESTILERIJA!

SENTAI GŐZFÜRÉSZ R. T.
 Központ: Senta.
 Üzemek:
 Senta Starakaniza Novibecej
 Különleges gyártmányai:
házi- és kulkostalicska
tojásosláda
 Termel erdélyi **asztalosárut** és mindennemű **épületfaanyagot**
 6165

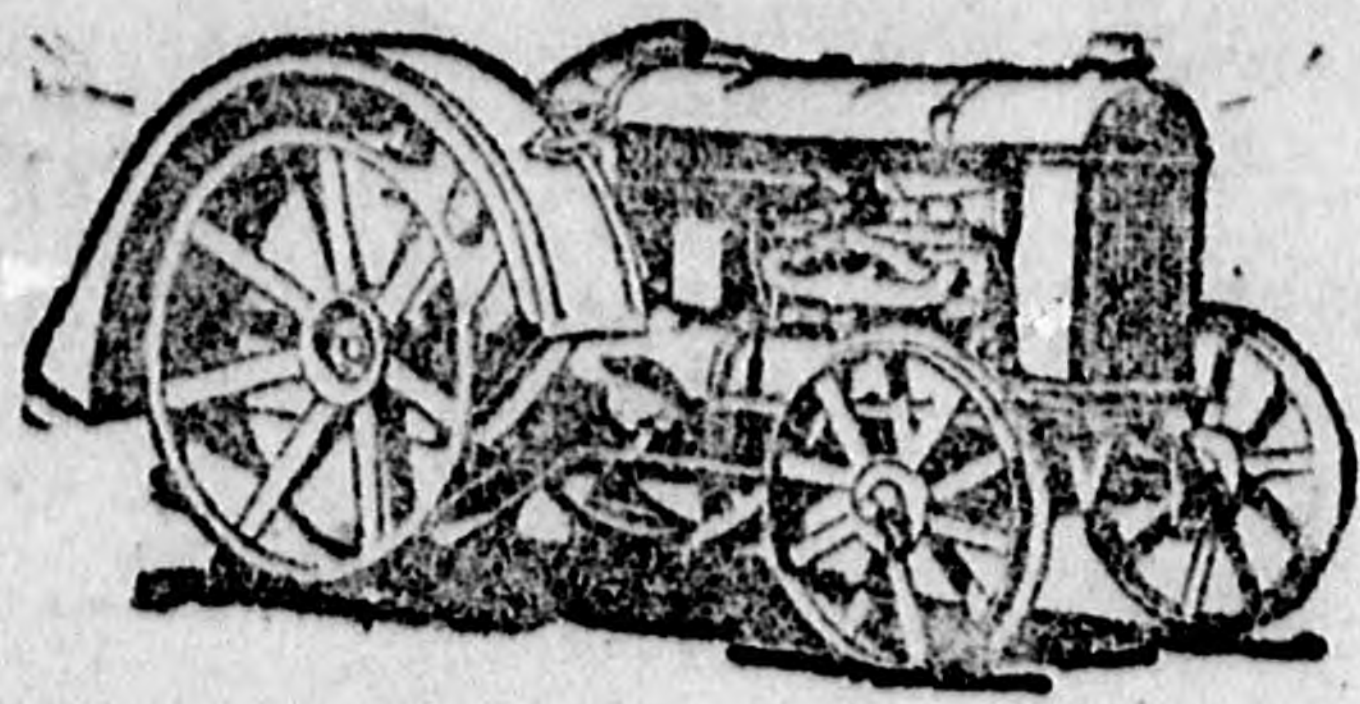
HÁZKERESŐK FIGYELMÉBE!
 F. évi augusztus 23-án d. u. 2 órakor Sentán a helyszínén Cara Urosa ul. (Kigyó utca) 18. sz. alatt.
önkéntes árverésen eladatik 560 négyszögöl területen fekvő ujonnan épült lakóház szépen beültetett 4 éves termőszőlővel.
 Feltételek **Dr. Löbl Nándor** sentai ügyvéd irodájában megtudhatók.
 6034

Eladó birtok
 25 hold, elsőrendű szántó, gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett Bosanski Brod várostól két kilométerre.
 Csak komoly vevők forduljanak a következő címre:
Naslednici Pere K. Kostića Bos. Brod
 6091

ELADÓ
2 drb telivér amerikai trapper jókarban levő **hajtókocsival együtt.**
 Bővebbet: „Pallas” Subotica Paje Kujundžiceva ul ca 4.
 6790

33 MOTOR ÜZEMBEN
 a legjobb referencia, hogy az általunk képviselt Motorenwerke Mannheim A. G. vorm. Benz & Cie, Mannheim által gyártott eredeti MWM Benz kompresszornélküli Dieselmotorok a legüzembiztosabb és leggazdaságosabb erősspek
BÁRDOS ÉS BRACHFELD R.-T. NOVISZAD ŽELJEZNIČKA 105/7

A subotical nagyvásár és kiállítás résztvevői:

Fordson traktorok, Ford személy és teher autók, Olivér ekék
Állandó raktára és legolcsóbb beszerzési forrása

FÖLDVÁRI BÉLA
S.-Bečej. Telefon 83.

Lincoln, Ford, Fordson képviseletek. Fordson és Ford alkatrészeknek az S. H. S. területen a legnagyobb raktár.

Minden alkatrész raktáron van, a megrendelt alkatrészek a megrendelés napján azonnal továbbítva lesznek. Kérjen árajánlatot.

FUCHS I DRUG

PAPRIKA EXPORT—IMPORT
SUBOTICA

VOJNOVIČEVA UL. 6

VOJNOVIČEVA UL. 6

A kiállításon
okvetlenül
nézze meg a **42** számú
szobát!

TÓTH ANDRÁS

VELIKI-BECSKEREK.

Első bánáti speciális vonóhangszer készítő
és javító műhelye!

Készít bármilyen hegedűt, gitárt stb. stb.
Raktáron tart mindennemű hangszert,
azok alkatrészeit.

Prima quinttiszták húrok, iskola hegedűk
és vonók dús választékban.

JAVÍTÁSOKAT ELFOGAD!

ZWIRSCHITZ KÁROLY

VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT

SOMBOR

Vállalja községi telepek építését
A Jugoslavenski Ganz k.-t. vojvodinai képviselete
Generatorok — Motorok — Transzformátorok — Áram-
mérő órák — Villamossági szerelési cikkek
NAGYBANI ELADÁSA

Magyar Fém- és Lámpaárugyár csillár-lerakata

A subotical kiállításon „E” pavillon

ADIS

A. D. ZA IZRADBU SAOBRAČAJNIH, RUDARSKIH
i POLJOPRIVREDNIH POTREBA

SUBOTICA

KÉSZIT: Mindennemű vagonalkatrészt, bányaberendezést,
továbbá morzsolókat, szecskavágókat, préseket, szőlőzúzók-
kat, vetőgépeket, ekéket, boronákat és minden egyéb gazda-
sági gépet, malomalkatrészeket, transzmissziókat és
mindennemű csavarárut és szegecsot

JAVIT: Mindenféle gépet és mezőgazdasági gépet

TELEFON: 583

SEVER

TVORNICA ELEKTRIČNIH STROJEVA D. D.

SUBOTICA

KÉSZIT: Dinamógépeket, generátorokat, transzformátorokat
mindenféle meghajtásra — **JAVIT:** generátorokat, dinamó-
kat, transzformátorokat és mindennemű motort

GYÁRTMÁNYAINKÉRT LEGMESSZEBBENŐ JÓTÁLLÁST
VÁLLALUNK — KÉRJEN OKVETLENŰL TÓLUNK ÁRAJÁNLATOT
SZEREJ: Villamosvilágítást és csengőket. Állandóan rak-
táron tart mindennemű szerelési anyagot

TELEFON: 584

TELEFON: 581

FERUM D. D. SUBOTICA

TELEFON: 581

TVORNICA ZA IZRADU i POPRAVAK VAGONA i LOKOMOTIVA

LIVNICA FERUM

ZA ZVONA, METAL, MEKO i SIVO GVOŽDJE i ČELIK D. D.

SUBOTICA

KÉSZIT: Templomharangokat, géprészeket öntött vasból
és ércből, bronzból, aluminiumból, mindennemű öntvényt
vasból és rézből

VESZ: Öntött vasat és mindennemű ócska fémot

HARANGÖNTŐDE

Táviratcim: Ferum Subotica

TELEFON: 582

HRAST A. D.

ZA IZRADU DRVA

SUBOTICA

KÉSZIT: Mindennemű butort, kidolgoz fát minden méretre
rendelés szerint

GYÁRTELEP:

Párhuzamos ut, a vasuti fűtőház mögött

TELEFON: 583

A subotical nagyvásár és kiállítás résztvevői:

Nézzé meg a mintavásáron

Első Subotical „Mirtus” Ipar pavillonját. A csoport I/41. 133. szám.

Remélem, mindenki tudja hogy gyártmányaim szeppek, irlesenek és olcsók

Beck Jenő kötött-szövött áruk gyára, Subotica

Pašičeva ulica 8.

A kiállitáson A. pavllion, 40. szoba.

Jmmalin

a legjobb, lefinomabb terpentinből készült cipőkrém

Képviseelő

Antun Citler

Subotica

SZÖLLŐBIRTOKOSOK!

Ne felejtsetek el, hogy az beszállítával szőlőtöket — amely filoxera által veszélyeztetve van — szénkénnel kell beoltanotok! Szénkénneg prigr. sv. iváni raktárunkból az Első Prigr Sv. Iváni Takarékpénztár R. T.-nál kapható. A szállitás és az árak iránt felvilágositást nevezett intézet ad — Raktár a vasuti állomás mellett. —

ANILOKEMIKA D. D. ZAGREB.

KIDOBOTT PÉNZ

az utiköltsége, ha a subotical mintavásáron nem nézi meg az

F pavillon III. sor 14. sz. helyiséget

6799

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapitva: 1902. Subotica Telefon: 190 sz.

Táviratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota. Telep: Sentaí plút.

A kiállitáson főut 509. szám.

Mindenféle zsák, zsinogáru, tömlő és hevederek

PONYVA UJ ÉS HASZNÁLT PONYVAKÖLCSÖN

Butorszövetek, szőnyegek és az összes kárpitos cikkek gyári áron beszerezhetők.

PEUGEOT

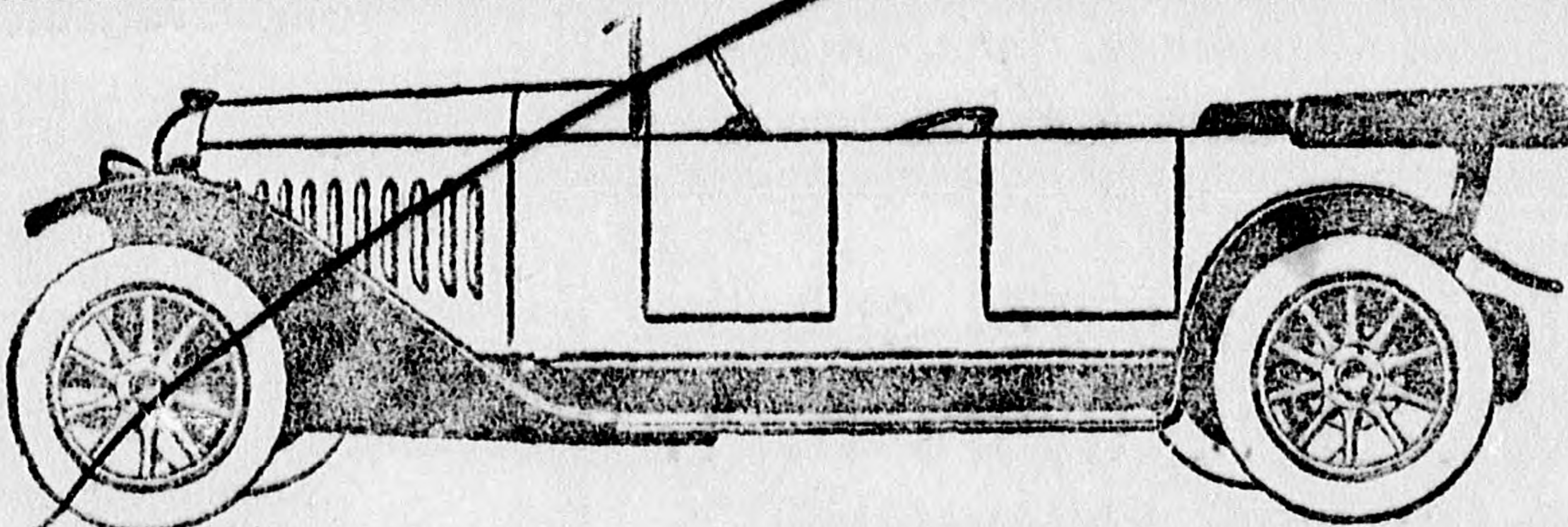
4 üléses,

OPEL

sport és

STUDERACKER

6 hengeres autó és motorkerékpárok állandóan raktáron.

Kiállitáson megtekinthető.

Kedvező fizetési feltételek és autógarázs!

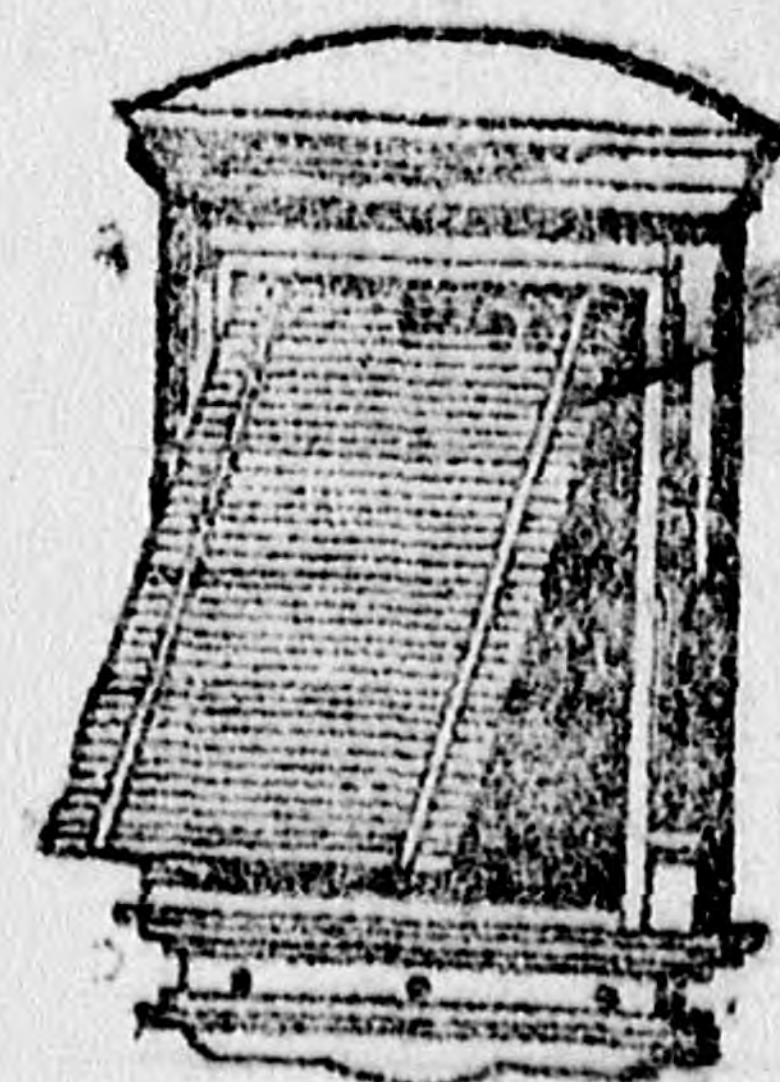
MAMUŽIĆ JÁNOS

Subotica, Sudarevičeva ul. broj 9., Zrlinski trg broj 5.

Telefon: 52.

REDÖNYÖK

6773

minden nemben, ugymint **ACÉL**

„Esslingen”-féle fa zsaluablak és vászon, továbbá az összes mű- és lakatosárúk valamint **teherfelvonók** gyártása

BERNOLD SZILVESZTER

NOVISAD, gázgyárral szemben. Alapított: 1885. Telefonszám 234

F csoport III/14. szám

Varga Flórián gyapjufonoda

Subotica, Trumbičeva ulica 3.

Raktárkészlet a különféle kötött árukból, u. m. női kabát, bluz, mellény, leány és férfi ruha, téli női és férfi harisnya stb. Kész fonalat cserélünk nyers gyapjuért. Paplanhoz való fésült gyapju legolcsóbb beszerzése.

6737

A suboticali nagyvásár és kiállítás résztvevői:

Börgarniturák állandó raktára Nirsch László kárpitosnál

Tekintse meg pavilonomat F 30.

Subotica, Paja Dobanovackog ul. 5.

Tekintse meg pavilonomat F 30.

S. Ad. Engl Subotica, Petrogradska ul. 3

Pavillon F. 15.

Telefon 815

Pavillon G. 311.

Varrógépek

Dürkopp, Haid & Neu

Kerékpárok

Dürkopp, Puch, Ipag

Kötőgépek

H. Stoll & Co, Ratlingen

Motorkerékpárok

New-Imperial I. A. P. Puch

Irógépek

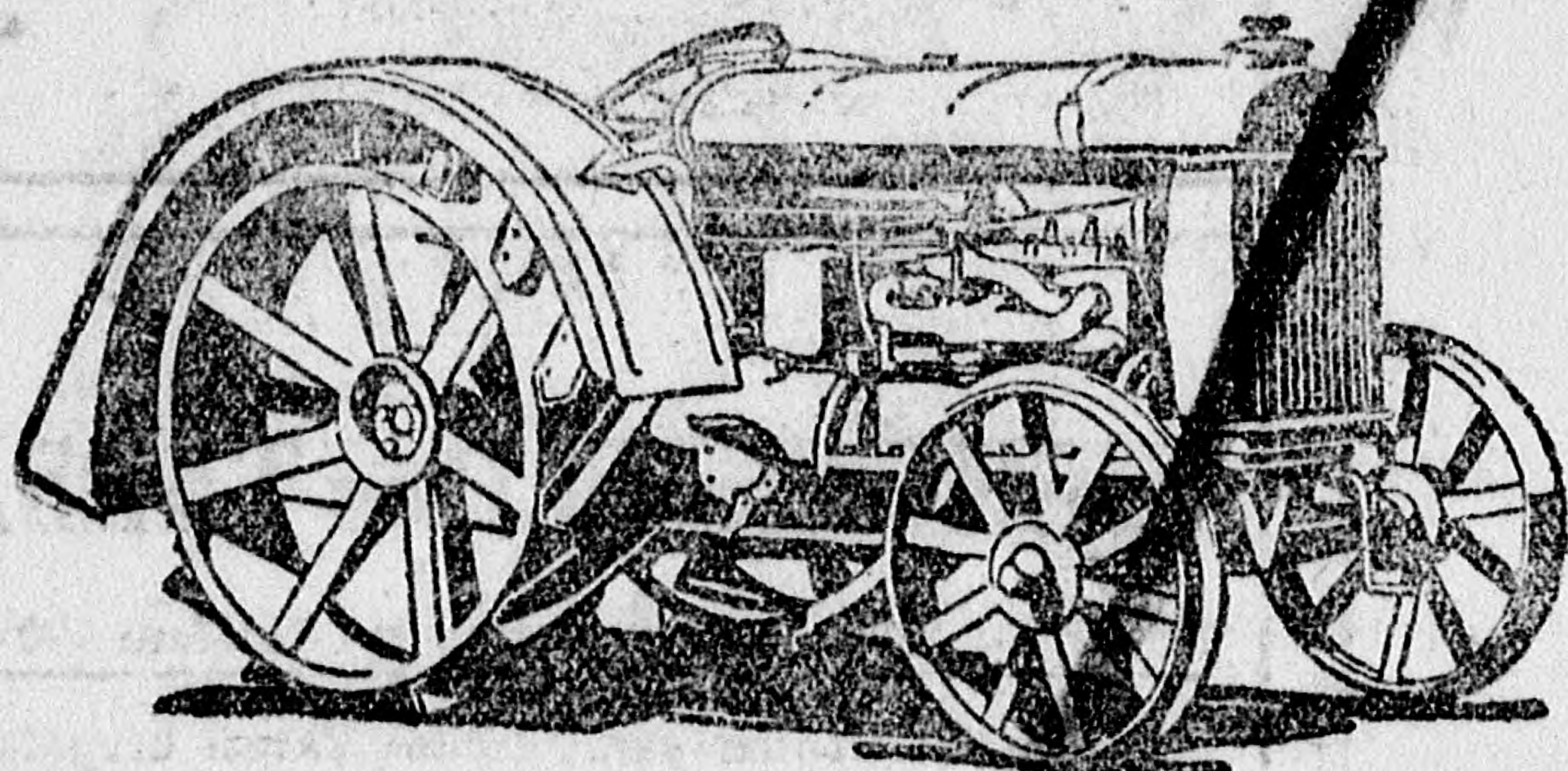
Urania, Perkeo

Kiállítva a suboticali nagyvásáron!

5842

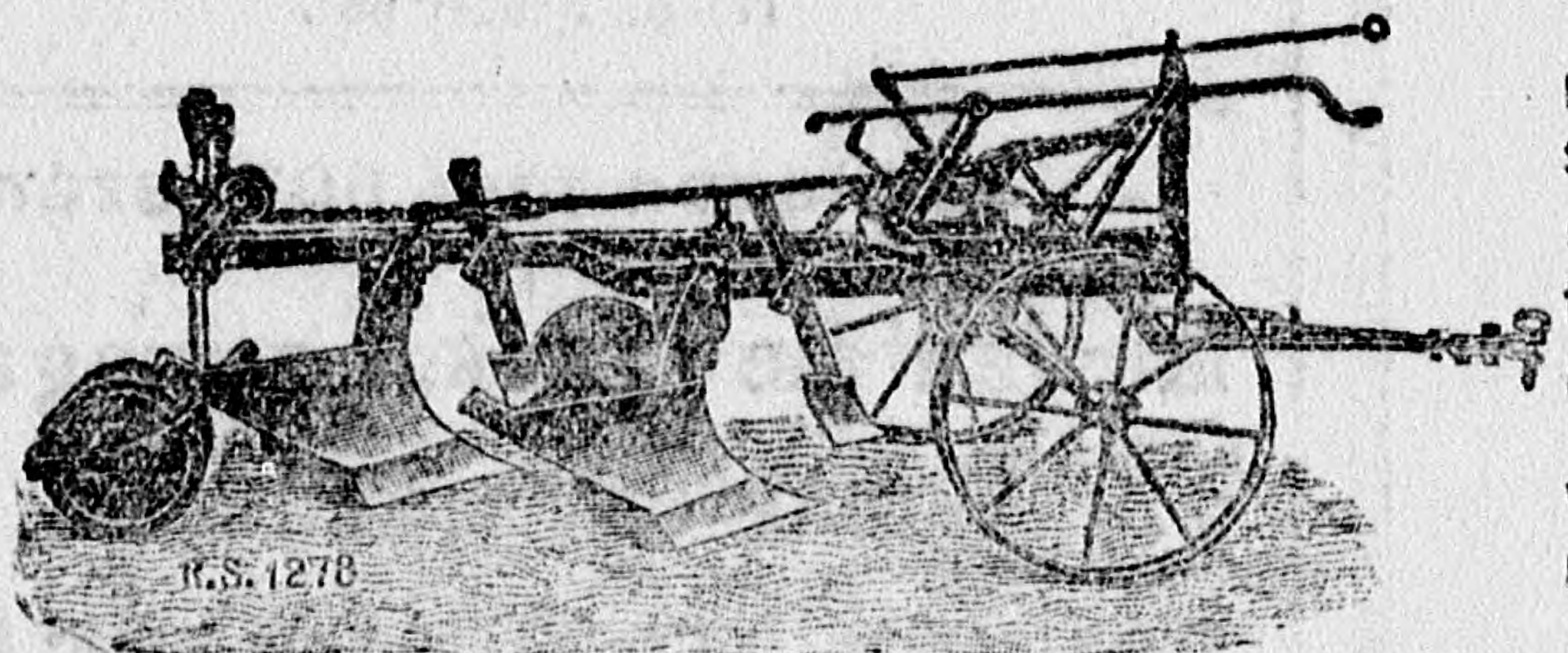
Fordson

THE UNIVERSAL TRACTOR

A mai nehéz gazdasági viszonyok között kötelessége minden gazdának, hogy gazdaságintenzíven és célszerűen használja ki.

Ezt pedig csak akkor éri el, ha a világhírű FORDSON traktort használja s ehhez legalkalmasabb és legcélszerűbb ekéket, a 2, 3 és 4 vasú SACK-ekéket alkalmazza, amely saját tapasztalataink szerint a föld fokozottabb kitermelésére legalkalmasabbnak bizonyult.

Vételkényszer nélkül a legkimerítőbb utasítást ad:

AMERICAN AUTO

WEIGAND & Co. SUBOTICA

Telefon 4-47

PAJE KUJUNŽICEVA UL. 4.

Sürgöny: „Pallas“

Lincoln, Ford, Fordson autorizált képviselője és a SACK mezőgazdasági gépgyár vajdasági képviselője

Autó és traktor javítóműhely. Olajésbenzinállomás. Autogarage. Sofförtantolyam

A. pavillon 10. szoba, földszint

A Suboticali Kiállításon 1925. augusztus 22—31.

A Beogradi „Moravija“ Kötöttárú Gyára R. T. bemutatja trikotázs-konfekciósáru nagy kollekcióját

Ajánlja a tisztelt kereskedőknek, hogy szükségleteiket csak nála fedezzék, minthogy ez a cég a legnagyobb és legszolidabb az egész országban.

Az áruk minősége kiváló, áraink a legolcsóbbak.

Női szükségleti cikkek!

Fiu- és leányka szükségleti cikkek!

Keressen fel bennünket az új nagy pavillonban

648

VADÁSZOK!

Mielőtt vadász fegyvert vennének, feltétlenül nézzék meg a suboticali vadász kiállításon augusztus 22-től augusztus 31-ig

V. BATA SIN

cég Subotica, Kralja Aleksandra ulica 7., fegyver- és lőszer nagykereskedésének, vadászfegyver és lőszer kiállítását

Kiállításon: A. Pavillon I. em. 60.

Nyolc különböző fegyvergyárnak fegyver különlegességeit lesznek bemutatva.

Minden vadásznak feltétlenül meg kell néznie!

ÓRIÁSI RAKTÁR! ÓRIÁSI VÁLASZTÉK!

Minden vadász kérje ingyen nagy képes árjegyzékünket. Saját villanyerőre berendezett puskaműves műhely

Pavillon szám: A 164.

„ORIENT“

Emir Mohamed Szkendero Tabriz, kizárólag eredeti keleti szőnyeg- és turáni kézimunka kereskedés

SUBOTICA

Aleksandrova ulica 13.

A kiállítás egész tartamára 15% engedmény!

Kiállítva: Eredeti perzsa szőnyegek és új kivitelű valódi keleti szőnyegek Perzsiából és a régi Kánságok területéről (Chiva, Buchara, Merv, Kokand), továbbá az iráni fensíkről (Afganisztán, Beludzisztán) harmonikus keleti színpompás kivitelben gyapjú és selyemfonalból 1—30 négyzetméter nagyságban u. m.

Tebris
Heris
Mamadam
Mosszul
Sino

Buchara
Saruh
Sirván
Sirasz
Kasgar

Beludzisztán
Ferahan
Hereke
Mir
Muskabad

stb.

stb.

6588

J. BRANDL

ORGONA- ÉS LONGORAGYÁR
MARIBOR

A-105-28. sz. szoba

KOLOMAN SZENES - SUBOTICA
Telefon 72 és 73.

Vaddisznó

védjegyü

1, 2, 3, 4 és 5 vasú fogatós és
TRAKTOR EKÉK

„ORIGINAL PRATZNER“ páros és páratlan sorú vetőgépek, műtrágyaszóróval kombinált.

„Novitas“ műtrágyaszórók egy lóval való huzatásra.

2 méter szóró szélességü — — — 3.500 — din.
2 1/2 méter szóró szélességü — — — 4.000 — din.

Szőlőprés, szőlőzúzó, szecskavágó, kukorica morzsoló,

EN GROS

6870

EN DETAIL

Felső-voivodina és szlavoniai képviselők:

ZENTAI SOMA

SZENES KÁLMÁN

Tekintse meg a kiállításon K 407. sz. pavilonunkat.

S. MACHNITZ

Tekintse meg kiállítási pavilonomat!!

Hangszeripar SUBOTICA, Ivana Antunovica ul. Raktáron az összes külföldi gyártmányú fuvó- és vonós hangszerek.

HANGSZER JAVÍTÁS!

A suboticali nagyvásár és kiállítás résztvevői:

A legnagyobb hazai bádogosárugyár

FÜZI I WEINER

SUBOTICA, Knjaza Mihajlova ul. 1

Gyárt: Konyhaszereket, mosógépeket, vedreket, játékarut és különféle háztartási cikkeket, fekérl lemezből, sárga- és vörösrézből és alumíniumból

Vaskereskedők, üveg- és porcellánkereskedők és bádogosmesterek legolcsóbb beszerzési forrása!

Kiállít a suboticali mintavásáron:
Pavillon F. III/18 6789

SILD JOZSEF

LEGMODERNEBBEN BERENDEZETT FÉRFI és NŐI KALAPIPAR
SUBOTICA, (CSIRKEPIAC)

A legújabb divatu francia „DUBI“ faconu kalapok minden színben. — Fehér kalapok nagy választékban legolcsóbb árban kaphatók

Az I. Nagyvásár és Kiállításon tekintse meg pavillonunkat!

Jöjjen Suboticára!

Jöjjen Suboticára!

Augusztus 22-én nyílik és augusztus 31-én zárul az

I. Általános Suboticali Nagyvásár és Kiállítás.

Nagy ipari és mezőgazdasági mintavásár!

A vásárló igazolványok feljogosítanak a kiállítás állandó látogatására s ezen igazolvány alapján az SHS vasutak 50 százaléka a tengeri és folyami társaságok pedig különféle kedvezményeket adnak. Utazási kedvezmény a csecho-szlovák, román, olasz és magyar vonalakon.

A vásárló igazolványok minden belsőkereskedelmi és iparkamarával, valamint minden nagyobb pénzintézetnél rendelkezésre állnak.

A külföldön ezek az igazolványok minden SHS konzulátusról, minden meghatalmazott kereskedelmi ügynökségtől és a nagy bankoknál beszerezhetők.

Jöjjen Suboticára!

Jöjjen Suboticára!

ERDEI BÁLINT

kocsigyára és raktára
SUBOTICA

Autó- és kocsigyártásban előforduló összes munkákat gyorsan és pontosan készíti

Állandó nagy raktár mindenféle ruganyos kocsikból

Olcsó árak, szolid kiszolgálás, jó munka!

Több kiállításon kitüntetve

BECK i DRUG SUBOTICA

Műszaki és gazdasági cikkek nagykereskedése

Telefon: 477. Jelačićeva ul. 9. Telegram: BECKDRUG.

SCHLICK-NICHOLSON

Gép- vagon- és hajógyár r. t. Budapest
vezérképvisellete.

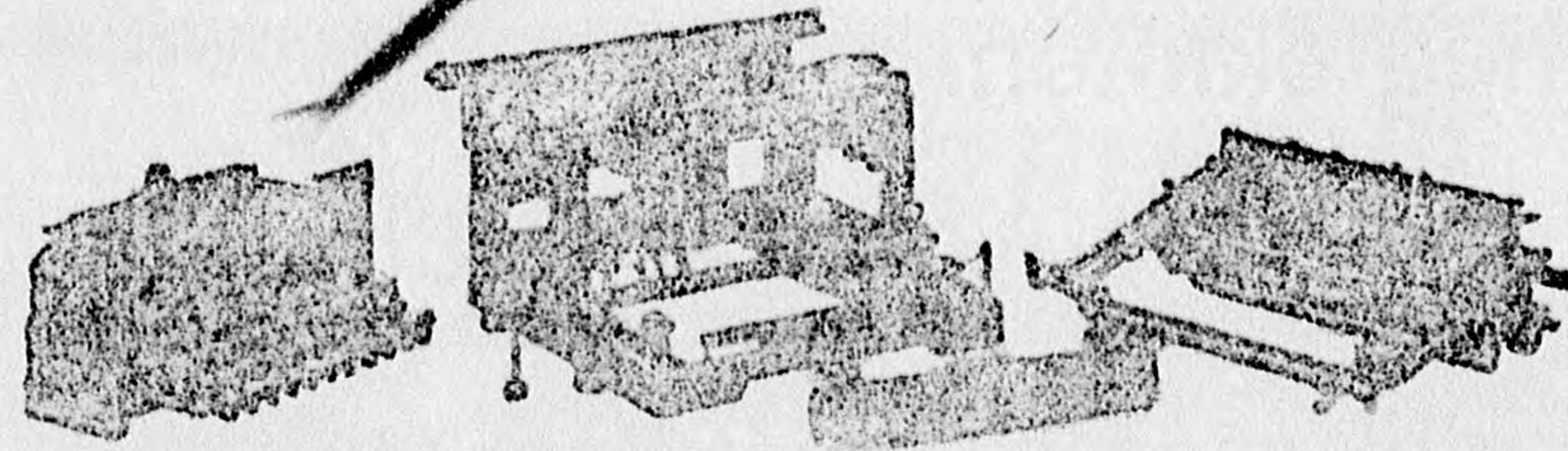
Szerszámok, szerszámgépek, motorok és az összes műszaki cikkek, valamint zsákok, ponyvák és gazdasági kötélárúk nagy raktára.

A kiállításon K 408-as pavillon!

CSAK
MERCEDES

kicszerélhető betűzetű
írógépen írjon, mely
így szétszedhető:

A) Pavillon 116/24 szobában

SHS. vezérképvisellete WILHEIM S. és FIA, SUBOTICA

„VIKTORIA“

NAGYKERESKEDÉS SUBOTICA
ZRINJSKI TRG 2. — PAŠIĆEVA UL. 2.

VARRÓGÉP KERÉKPÁR, GRAMMOPHON NAGYKERESKEDÉS

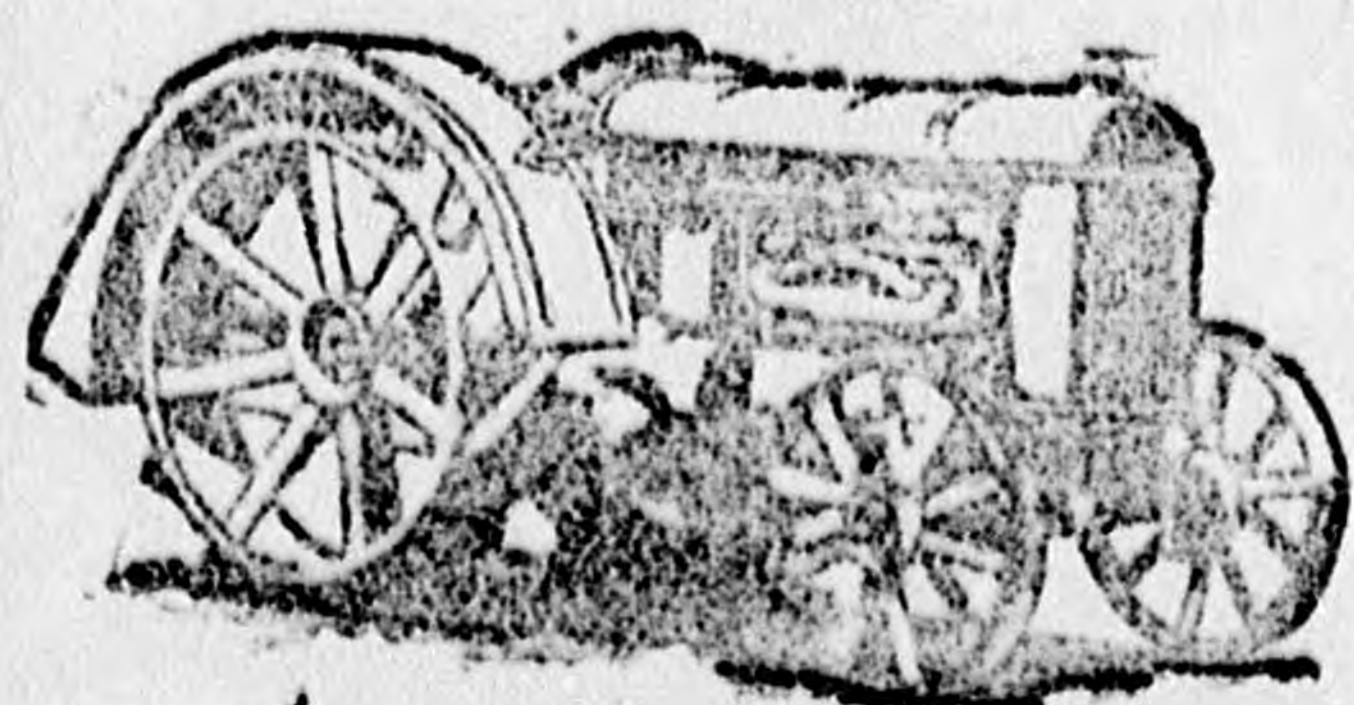
Mindennemű alkatrészek gyári raktára. — Szakmabeliek saját érdekükben keressék fel

A SUBOTICALI NAGYVÁSÁR és KIÁLLÍTÁSON
PAVILLONUNKAT

Fordson Traktorok ekével

raktáramból azonnali szállításra legolcsóbb árban

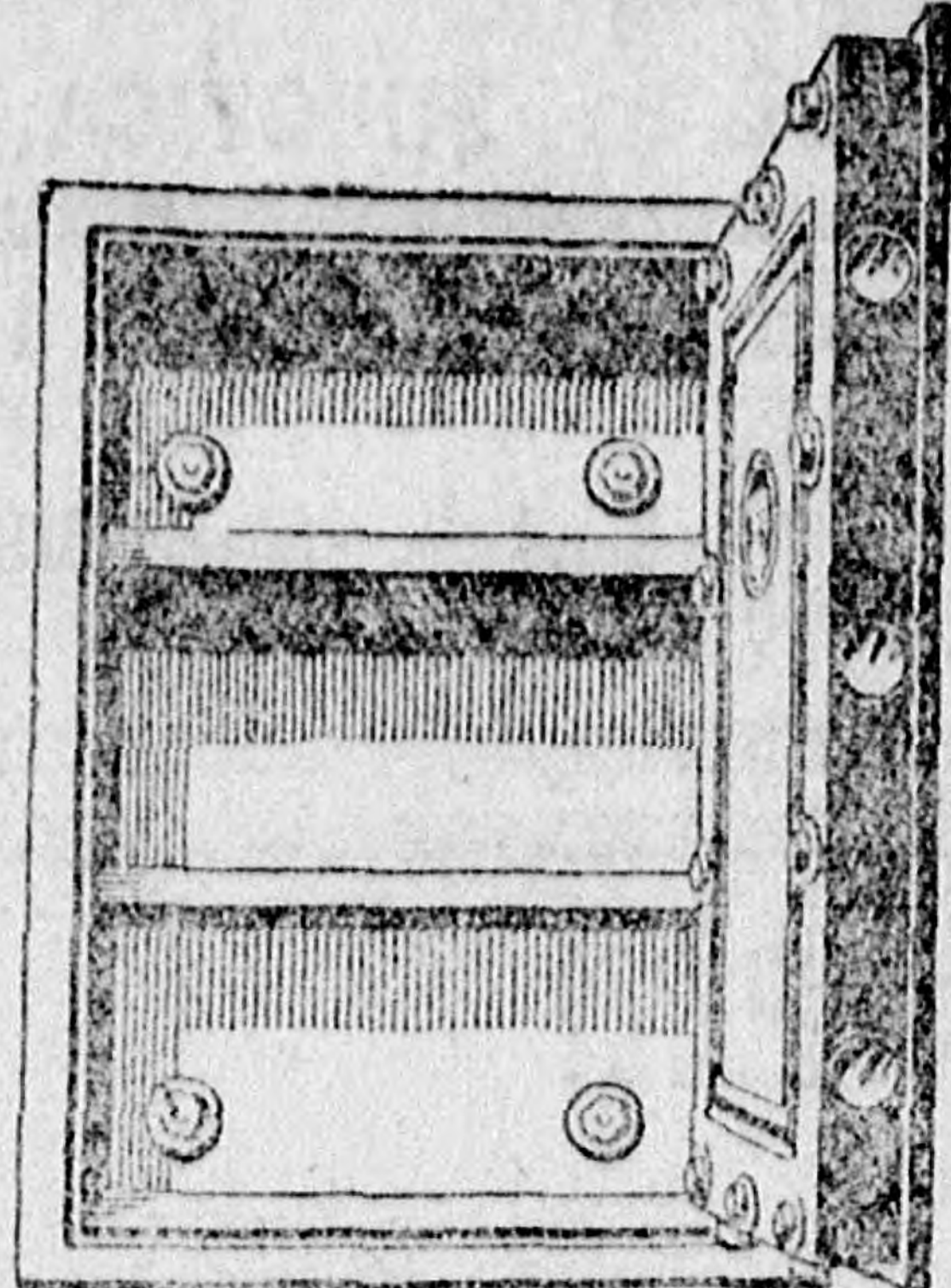
Földvári Béla St.-Becsej TELEFON 83.

A subotikai nagyvásár és kiállítás résztvevői:

**„DIOGENES“
BENZINZSEBLÁMPA**
Öngyújtó és ön-
oltó. Tűz- és szél-
biztos. Elpusztít-
hatatlan. Min-
den zsebben el-
helyezhető. Más
lámpákkal szem-
ben előnye a
hosszabb égési
időtartamban (7
óra) és cseké-
lyebb üzemköltsé-
gben vannak.
Ház, pince, istál-
ló, utazók, turis-
ták, örök részére
Ára 95 dinár

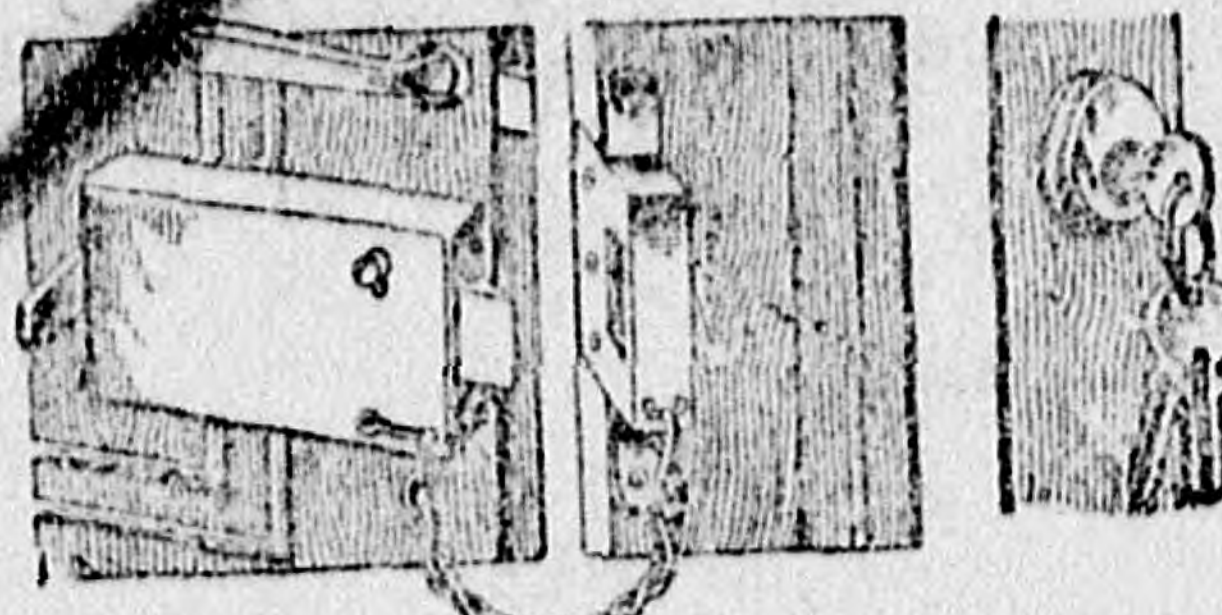
**FALI ACÉL
PÁNCÉL
PÉNZ-
SZEKRENY**

csavarokkal a falra
erősítve. Kis helyet
foglal el. A külseje
gyönyörűen zomán-
cozott. A legszebb
butorozott laká-
sban is szép bu-
tor darab. Olcsó!
Versenykívüli ár!
Legbiztosabb ö-
pénzének, ékszere-
nek, értékpapíra-
inak és okmányainak

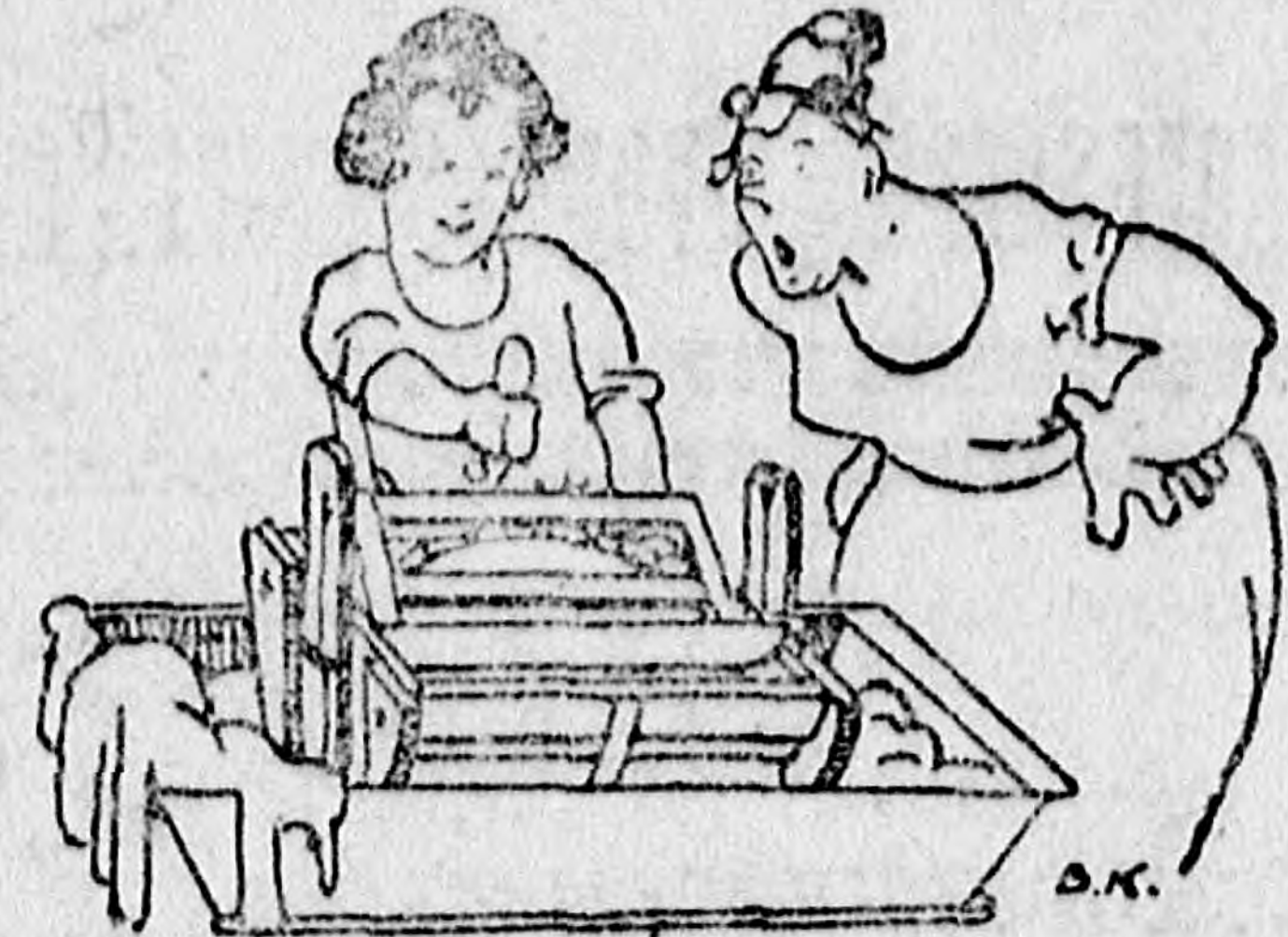
„VEB“ biztonsági zár.

Minden ki- és befelé nyíló ajtóra.

Garantálva, hogy minden zár más mó-
don zár, két egyforma nem létezik.
Távollétében legbiztosabb öre lakásá-
nak. Használatban nyugodan elutaz-
hatik. Nikkelzett luxus kivitelben
díszes minden lakásnak. Ára 175 dinár
Az ajtó előtt a szobában: Kívül:

Régen várt ideálja minden háztasszonynak!
MOSI KICSAVARI MÁNGOROLI
„RUMPLEN“ mosógép. 70 százalékos munka-, szén-,
világítás- és szappanmegtakarítás és a legnagyobb
mértékű kímélésű drága felemlővel. A 10 órás
tartózkodás a mosókonyhában 3 órára csökken.
1 év alatt kíméleti önmagát.

Uj VILÁGSZABADALMAK! Győződjön meg! Kérjen díjmentes árjegyzéket! Keressen fei bennünket minden vételkényszer nélkül!

Tekintse meg a subotikai kiállításon az „F“ pavillonban a 11. számú helyünket!

„ORION“ kom. preduzeće za uvoz i izvoz, Beograd, Gospodar Jevremova 6. A Kalimegdán közelében. Minden nagyobb helyen képviselőket keresetnek

Ha a subotikai Mintavásárra
jön, okvetlenül nézze meg
HÜTTER ÁRPÁD, SUBOTICA
A. 234. számú pavillonját

6545

Csak

NIZZA

PIPERE- ÉS MOSÓSZAPPANOKAT
HASZNÁLJON!

A kiállításon A pavillon 22. szám alatt láthatók

PAVILLON
31

CZIGLER KÁICS ÉS TÁRSA

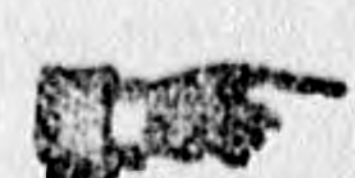
PAVILLON
31

MŰBUTORGYÁRA ÉS KÉPKERETEZÉSI VÁLLALATA

A kiállított butorainkon kívül nagy raktárunk van
művészi kivitelű műbutorokban a barátok
temploma mellett, mit saját érdekében el ne
mulasszon megtekinteni

Minősége és kivitele a külföldi gyártmányokat is felülmulja

Képosztályunk saját vizsonteladók részére saját készítésű
képkereteket, kölni keretleceket, mű és olajnyomatu képeket

ÁRAINK VERSENYKÉPESEKI

A suboticali nagyvásár és kiállítás résztvevői:

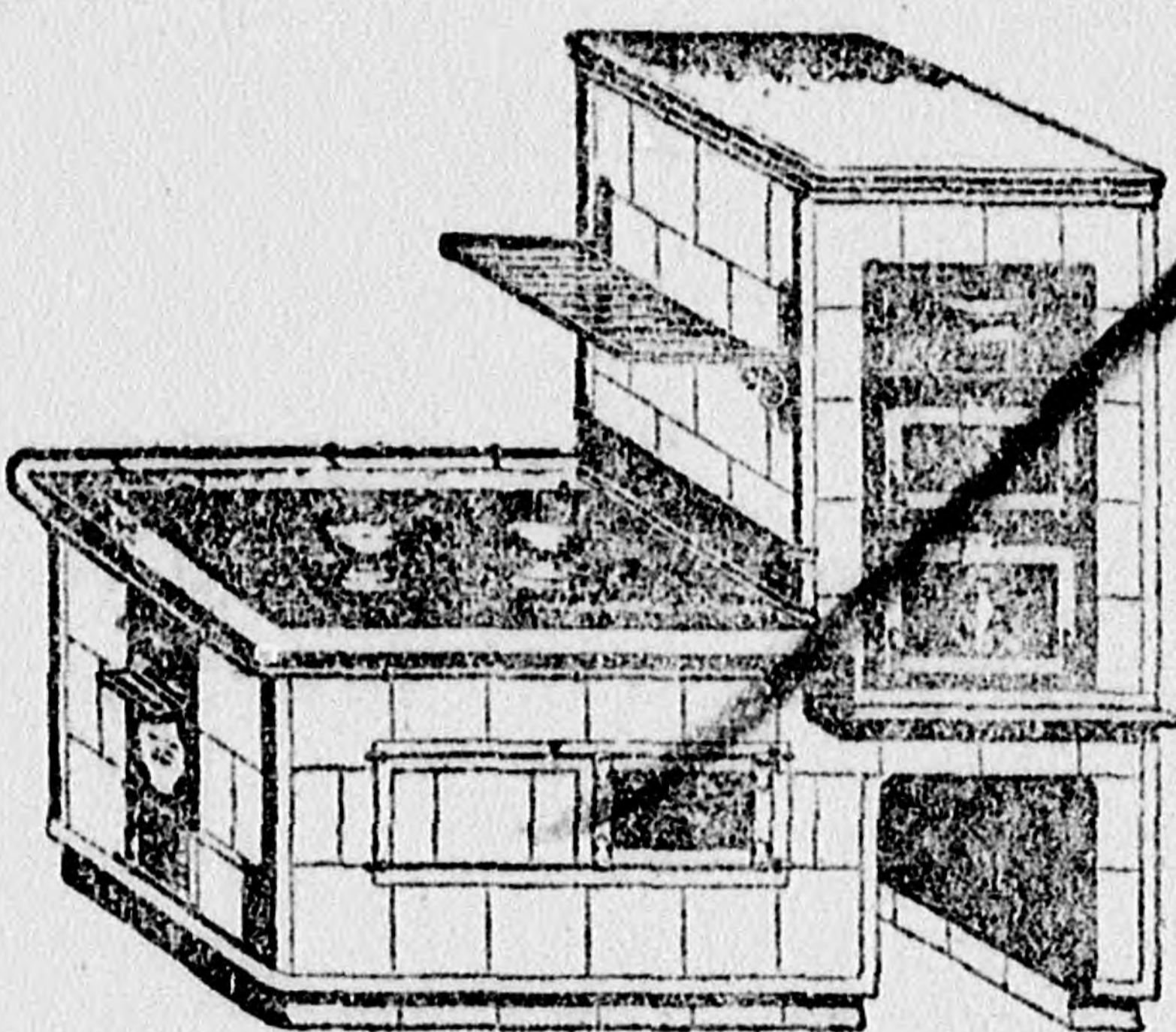
BŐRGYÁR

DRAGOLJUB MILOJKOVIĆ és TÁRSA SUBOTICA
Raktár Zmaj Jovina ul. 1. Telefon 2-50.

KONTÓ: NARODNA BANK SUBOTICA.
POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI FOLYÓSZÁMLA 46.635.

KIDOLGOZ:

MINDENMŰ BÁRÁNY- ÉS MARHABŐRÖKET,
FEKETE ÉS SÁRGA BOXRA, TALP ÉS KÉREGRE

Telefon: 147.
100% tüzelőanyagmegtakarítás.

„KATZKY“

Takaréktűzhelyek (fa, szén és gáz tüzelésre).

Elsőrendű masszív kivitelben és remek teljesítőképességben

UTOLÉRHETETLENEK.

Versenyképes olcsó árak.

Vezérképviselőt és főlerakat Jugoszlávia és a Balkán államok területére

Tekintse meg fenti tűzhelyünket a suboticali vásáron és kiállításon.
Pavillon A. 189.

Hugo Schönfeld, Zemun

Kiállítási pavillonszám:
A 170.

Kiállítási pavillonszám:
A 170.

WEISZ JENŐ

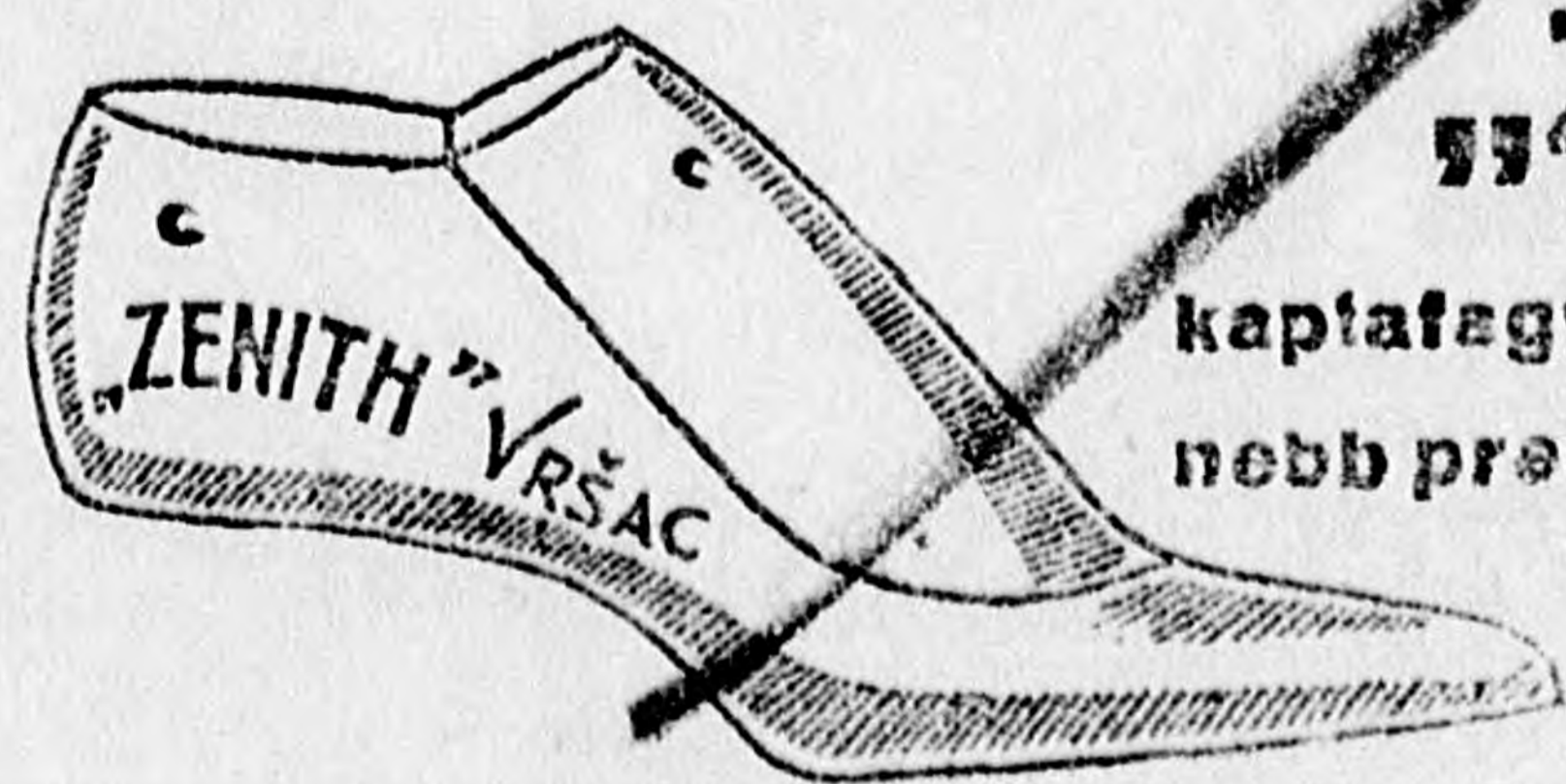
KEFEÁRUGYÁR SUBOTICA
AJÁNLI VERSENYEN KIVÜL

KEFE

ECSET

SEPRŐ

MALOMKEFE GYÁRTMÁNYAIT

„ZENITH“

kaptafagyár, a technika legmodernebb precíziós gépelvvel felszerelve

Gyárt: francia, amerikai és mindenféle modellszerű cipőkaptafákat, csizma- és cipősámfákat, cipőtelítőket és bővíítőket. Gyártmányai, melyek arany és ezüst diplomával lettek kitüntetve, a suboticali mintavásáron „A” pavillon 274. csoport szám alatt lesznek kiállítva.

Ezen alkalommal a cipőtechnika legújabb vívmánya az „Ago” ragasztási eljárás — az „Ago” pneumatikus prés — is be lesz mutatva, továbbá a párisi cipődivat-album téli és 1926 tavaszi legújabb kreációi az érdeklődőknek rendelkezésére áll.

„ZENITH” KAPTAFAGYÁR, VRSAC

FISTER ÁGOSTON

géperőre berendezett épület- és butor-asztalos üzeme, famegmunkáló teleppel

Subotica, Gajeva ulica 38.

Nagy választék legkülönbözőbb butorokból.

Tekintse meg a kiállításon raktárunkat és pavillonunkat.

RADIO

információs Iroda

Subotica, Paje Kujundžića ulica 3. A kiállítás alatt információs szolgálatot tart és pontos, megbízható **hitelinformációkat** ad az ország minden kereskedelmi és iparivállalatáról. **A. pavillon 24. számú szoba**

Alapítva 1889 évben

Telefon inter. 340

BORY BÉLA

ujjonan átalakított elektromotor és szivattyú-gyártó műhelye

Subotica, I. Stosova ul. 7.

Állítja gyártmányait: minden feszültségű elektromotorokat, dynamokat, transzformátorokat, indítókat, szabályzókat, kiégett motoroknak újra tekercselését, javítások jótállás mellett, továbbá városi, községi, ipari, háztartási kutszivattyukat, kerti locsolókat, tűzfecskendőket kézi és géperőre, mindennemű gépjavításokat, gyalulásokat, vas- és fém esztergálásokat. Állandó raktár elektromotorokból, szivattyúkból, szivattyú alkatrészekből, acél transzmissiókból, csapágycsatlókból, acél transzmissiókból, csapágycsatlókból, acél transzmissiókból, csapágycsatlókból golyós és gyűrűs rendszerrel, szíjkerekekből stb. Rajzokkal, költségjegyzékkel készséggel szolgálok mindenkor. Számos referencia.

*Ne mulassza el
megtekinteni a suboticali mintavásáron
(augusztus 22-től 31-ig)*

a
**„KULPIN”
konzervgyár r. t.**

Novisad

*látványosság számba menő
gyönyörű kiállítását!*

*Befőttek, főzelékkonzervek, gyümölcszerek
huskonzervek, sugat*

Lovassági laktanya, fölépcső, I. emelet 152. szám.

A suboticali nagyvásár és kiállítás résztvevői:

És ön nagyságos asszonyom és uram
vajjon tudja-e már, hogy a

NETTEL ÉS FARKAS szőrmedivatáruháza, Novisad

Kralja Petra 27.

Telefonszám: 137.

Központ: Wien. Képviselet: Leipzig és London.

A suboticali kiállításon az A. pavillon 149—150 sz. fülkében.

Jugoszláviában eddig még nem látott óriási választékban állítja ki ösze,
szőrmeáruit és szörmekabátokat

és pedig mindenféle szörméből készült női és férfi kabátokat, sálakat, boákat, a legolcsóbbtól a legdrágább luxusdarabokig, a legszebb kiállításban és a legfinomabb kivitelben. Valódi perzsa, valódi nutria, ausztráliai és amerikai oposum, valódi Siel és Herzog-féle amerikai szörméből.

6981

Augusztus 22.

PAVILLON:
F.VI.31.

Augusztus 31.

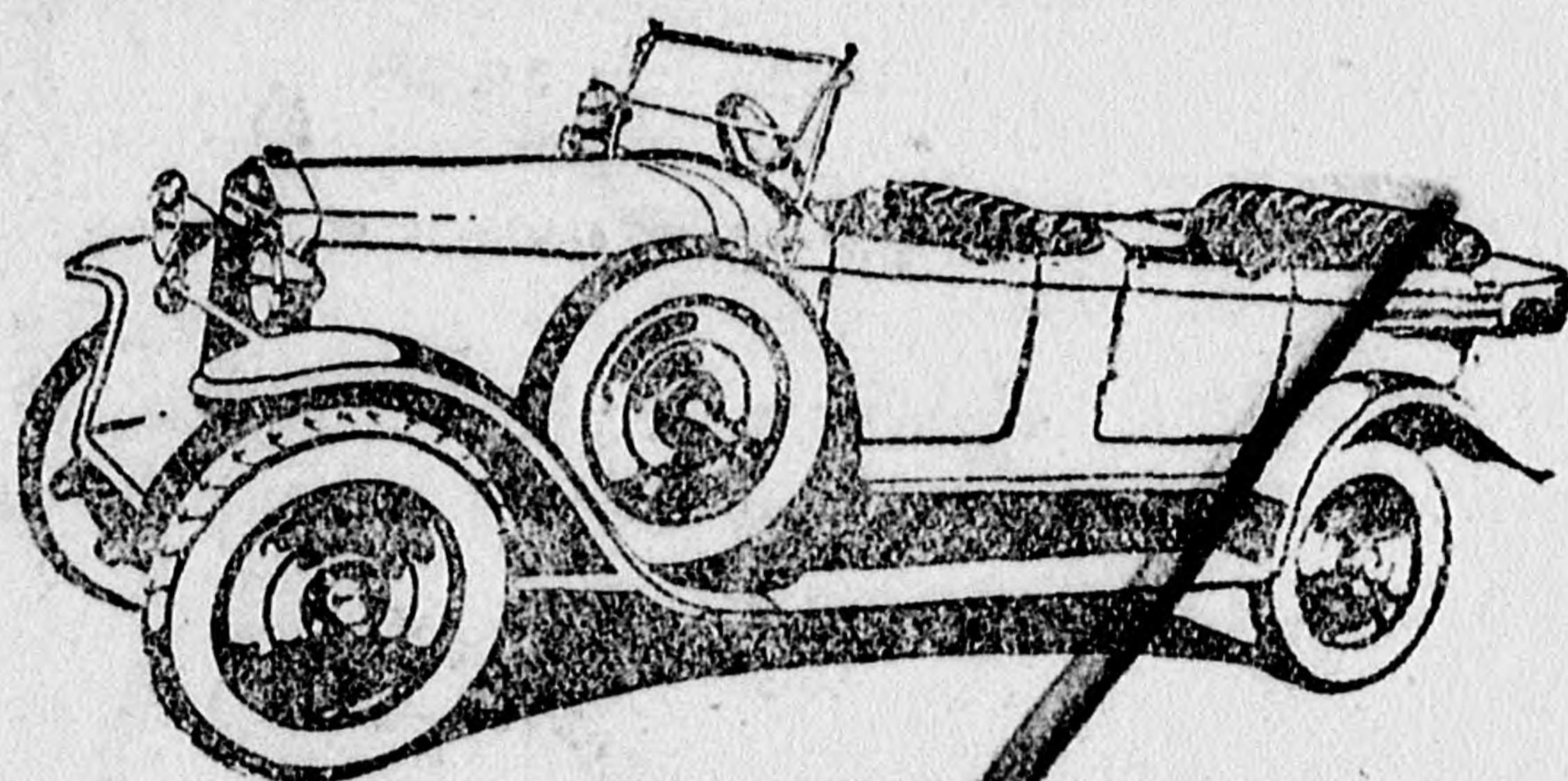
ERDÉLYI ANTAL LAKÁSBERENDEZÉSI VÁLLALATA SUBOTICA

IV. Sudarovičeva ul. 4. alatt, Kleinčina mellett
az állami adóhivatal során

Látványosságzámba menő műtutorokat állít ki I-a kivitelben.
Ugyanakkor ne mulassza el megtekinteni minden
igényt és írt kielégítő állandó
nagy raktáramat
izléses

bécsi ebédlőkből

A vajdasági utakra legmegfelelőbb autó

6960

„MAGOMOBIL”

Kis benzinfogyasztás!

Olcsó üzem!

Versenyképes árak!

Képviselet: „VULKAN-GARAGE”
ZWIRSCHITZ KÁRÓLY SOMBOR
Telefon 250-249.Képviselet a Bánát részére: „SIMPLON”
GARAG “SÁNDORTIBOR SENTA
A suboticali kiállításon „G” pavillon.

MINDENKI MEGGYŐZŐDHEK RÓLA, HOGY
A SCHULZ-FÉLE „DAGMAR DRILL 1925”

VETŐGÉPEK

A LEGJOBBAK, A LEGTÖKÉLETESEBBEK

ÉS A LEGOLCSÓBBAK A JELEN KOR VETŐGÉPEI KÖZÖTT.

„ERMA” KNOTEK & CO. NOVISAD

STRAND-UT

6982

STRAND-UT

DRUŠTVO ZA ELEKTROTEHNIKU I FABRIKA KABELA A.D. VELIKI-BEČKEREK

TELEFONSZÁM: 203.

Sürgöncim: „ELKA”

Készít mindenféle erős és gyengeáramu kábeleket, szigetelő
csöveket, préselt szigetelő anyagot

Radió-anyagokat

Azonnali szállítás!

Árjegyzék kívánatra!

Tekintse meg a 42. sz. fülkét a főpavillonban a
suboticali kiállításon!

A suboticali nagyvásár és kiállítás résztvevői:

Tekintse meg autóinkat a Suboticali kiállításon!!

FIAT-TORINO a világ vezető autómárkája!

Vojvodinai vezérképviselő:

AUTOMOBILIA

Fiat-Garage, Subotica

Skadarcka (Bledska) ulica. Telefon 151.

Az összes alkatrészek és minden méretű autógummi raktáron. Automobil-kellékek és felszerelési cikkek nagy választékban raktárra érkeztek és erősen leszállított áron kaphatók.

A kiállításra autóval érkező látogatóknak ajánljuk modern garázsunkat!

A legújabb típusokból a kiállításon és garázsunkban láthatók:

510	Torpedo	szürke	6	ülékes	6	cylinder	4	kerékfék
505	"	kék	6	"	4	"	"	"
505	"	piros	6	"	4	"	4	"
501	Coupé	söt. szürke	4	"	"	luxus	kivitel	"
501	Sport	szürke	4	"	"	"	"	"
501	Sport	sarga	4	"	"	"	"	"
501	"	kék	4	"	"	"	"	"
501	Torpedo	piros	4	"	"	"	"	"
501	"	zöld	4	"	"	"	"	"
501	"	"	4	"	"	mozgatható	ülésekkel	"

RADIO

készülékek

eredeti „BROADCASTING“

és saját gyártmányu, gyári árakban a
BROADCASTING SAS és Balkán képviselőjénél:

KONRATH D.D. SUBOTICA

Save Tekelije ulica 79. Telefonszám: 6-23.

Komplett készülékek

Alkatrészek

Akkumulátorok

Anodbatterriák

Dupla fejhallgatók

Brown hangszórók

Lámpák

Mérnöki szaktanács és rajz
önépítőknél!

Radióbemutató
nappal és este!

Engedélyek gyors meg-
szerzése!

A suboticali kiállításon

A. pavillon 290. szám.

Működésben kiállítva!

SZENTI ÉS VIRÁGH

modern villanyerőre berendezett asztalosárú telep
Subotica, I. Bene Sudarevicska ul. 66
Telefonszám 333

Készítenek: elsőrendű műtör, portál és boltberendezéseket.
Parkettázási munkálatok legolcsóbb kivitelben, jótállás mellett.
Munkát vállalunk az ország bármely részébe. Aránylat díjtalan.

EBÉDLŐK - HÁLÓK - URISZOBÁK

és konyhaberendezések művészi kivitelben állandóan raktáron.

Kiállítási pavillon: FV30

Kiállításon pavillonszám: A. 151

Chocolat Ruff Bonbons

Gyártmányai:

Táblás csokoládé

Tejcsokoládé

Deszert bonbon

Údító- és erős cukorka

Selyem bonbon

Tunkmassa

Csokoládé drageék

Csokoládé ostyák

Tejszin-, kávé-, gyümölcs-

Mogyorós karamellák

Kakaomassa, kakaóvaj

Kakaopor stb.

Braća Ruff, Subotica

A subotikai nagyvásár és kiállítás résztvevői:

GERBER NÁNDOR ÉS FIA

SÖRGYÁR

Sztari-Becsej

Ajánlja jó hírnévnek örvendő salondupla márciusi és duplamaláta

GOLIAT-söreit

Nézzék meg pavillonunkat és kóstolják meg söreinket.

6791

Mindennemű

Vas és fémbutort

elismert első minőségben szerezhethet be

Vasbutor és Fémipar R. T.-nál

Subotica

FISCHER ERNŐ GRAFIKAI MŰINTÉZETE SUBOTICA

Karadžičeva ulica 26 sz. (Saját ház). Interurban telefon 341. — Pašičeva ulica 9 sz. — Interurban telefon 62. — Dombornyomó és vésnöki műintézet. Üzleti könyv- és dobozgyár, Litografia, Cinkografia, Vonalzóintézet, Könyvnyomda, Könyvkötészet

Kiállítási pavillon A 111.

T. C. — Van szerencsém tudomására hozni, hogy vállalatomat géppel préselt dobozok gyártásával kibővítettem. — Ezen legmodernebbül berendezett műintézet teljesítőképessége a modern kor oly magas szintjén áll, hogy ezáltal teljesen szükségtelenné teszi az ezen szakmába vágó munkáknak — mint eddig — külföldről való behozatalát. — Egyben van szerencsém t. c. figyelmét felhívni az 1907 óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő litographia és könyvnyomdai műintézetemre, üzleti könyv- és dobozgyáramra és a legmodernebbül berendezett vonalzóintézetemre és könyvkötészetemre, mely üzemem az összes vállalt munkákat a modern kor igényeinek megfelelő izléses kivitelben és lehető legjutányosabb áron szállítja. — Cégetem a n. é. közönségnek a következő munkák szállítására ajánlom:

Dombornyomda és vésnöki műintézet

Cimkék, névjegyek, levélpapírok, védjegyek, lergasztó cimkék, pecsétnyomók, domborsajtók hivatalok és bankok részére. Minden vésnöki munka.

Lithographia

Egy- és többszínű cimkék, védjegyek, levélpapírok, részvények, betétkönyvecskék, cheques, plakátok, céglapok és minden modern reklám.

Üzleti könyvgyár és vonalzóintézet

Mindennemű üzletikönyvek bankok, biztosítótársaságok, nagyvállalatok stb. részére a legjobb bekötésben. Mindennemű raszterek készítése a legjobb papírból

Könyvnyomda

a legszebb és legmodernebb nyomtatványok

Géppel préselt dobozgyár

Szögletes és gömbölyű dobozokat gyógyszerárak, drogériák, parfümériák stb. részére minden nagyságban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig

Könyvkötészet

Mindennemű könyvkötészeti munkák készítése

Cinkografia

mindenféle kliséket

Gyógyszerészdobozokban a szükséglet napról-napra nagyobbodott, és ezek a dobozok eddig csak kézzel és csak jól begyakorolt munkásokkal voltak előállíthatók. Érthető tehát a dobozgyáraknak az a törekvése, hogy igyekeztek a kézi géperővel pótolni, de ezek a kísérletek nem jártak kellő eredménnyel, a géperővel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítottak a kézi géperővel előállított dobozokra, de tartósság tekintetében meg se közelítették azokat. A gépmunka tehát sokáig nem jelentett semmiemű haladást, hanem csak kísérletezéseket. Németországban és a többi ipari kultúr államokban újabb szabadalmat nyert egy új rendszerű gép, amely az eddigi előállítási módot teljesen új alapokra fektette és a kézi munkát majdnem teljesen kizárja a dobozgyártásból. Az új előállítási módszer szerint az ezzel a módszerrel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítanak a

kézzel gyártott dobozokhoz, a lényegében azonban teljesen eltérők ettől. Az új módszer szerint a fenék- vagy fedéllap nincs az oldalrészhez ragasztva, hanem abba elválaszthatatlanul beleillesztve. A patent arima nemcsak külsőleg sokkal szebb, hanem az eddigi dobozoknál hasonlíthatatlanul jobb is. Ennek tudható be, hogy az ily módon előállított dobozok a legrövidebb idő alatt minden kulturállamban határtalan elterjedést nyertek és minden gyógyszerár ma már csak ilyen dobozt használ. A dobozok tehát nemcsak külsőleg szebbek, mint az eddigi előállítottak, hanem annál sokkal tartósabbak is és árak tekintetében hasonlíthatatlanul olcsóbbak. Ezen gépdobozgyárt nagy áldozatok árán beszerkeztem, különösképpen azért, hogy ezúton a gyógyszerárak, parfümériák, drogériák legkényesebb igényeit is kielégíthessem.

Kérem egy próbarendeléssel meggyőződni munkáim elsőrendű kiviteléről és áram jutányosságáról.

9226

Teljes tisztelettel **FISCHER ERNŐ**

A suboticali nagyvásár és kiállítás résztvevői:

Az

Oesterreichische Waffenfabriks-Gesellschaft, Wien — Steyr

vezérképviselete

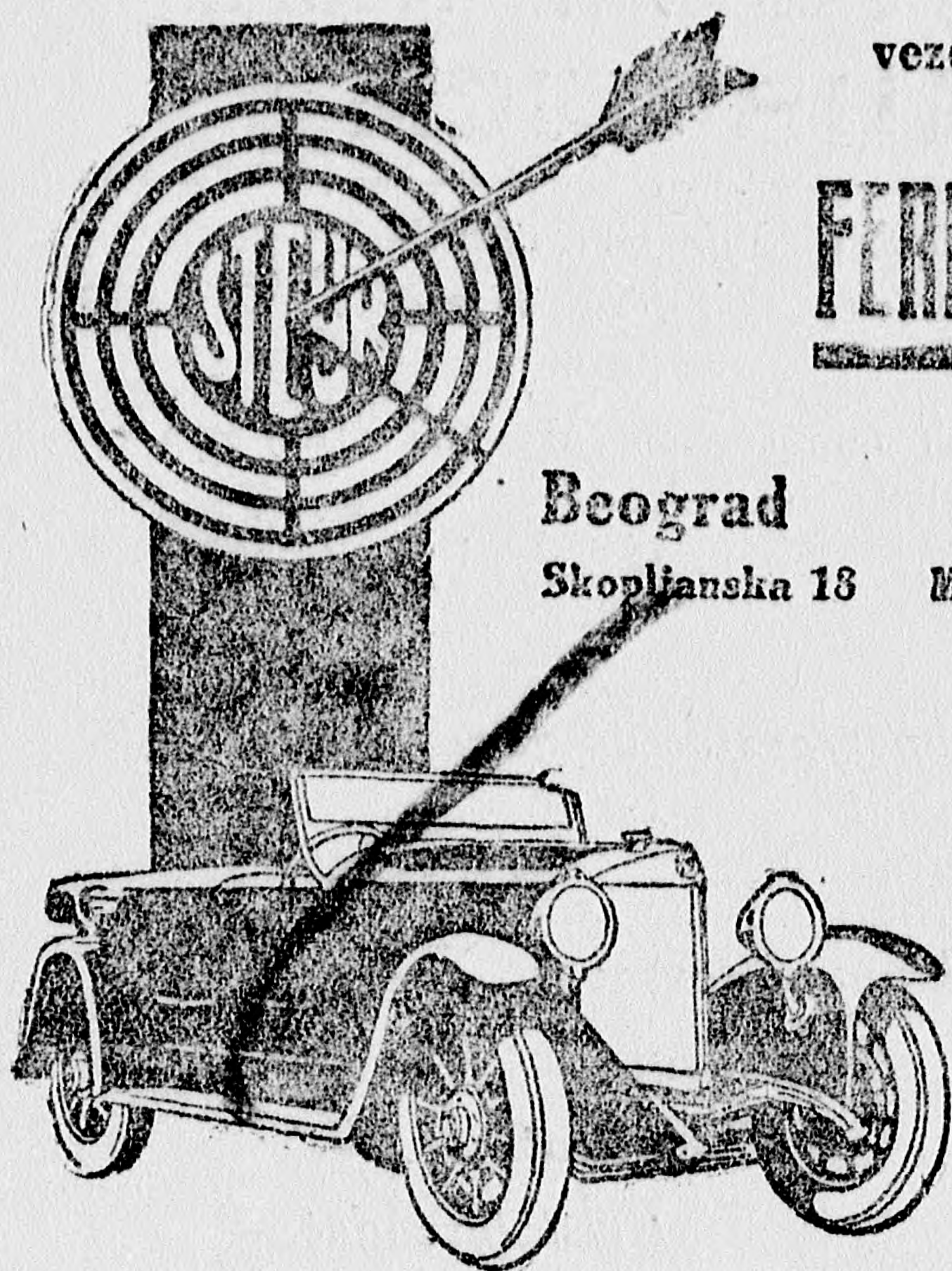
FERRUM D. D.

Beograd

Zagreb

Skopljanska 18

Mažurinićev trg 3/a

Okvetlenül keressen fel bennünket a
SUBOTICALI MINTAVÁSÁRON!

RECORD ipari és kereskedelmi r. t.

Novisad
Tomarinska 8.

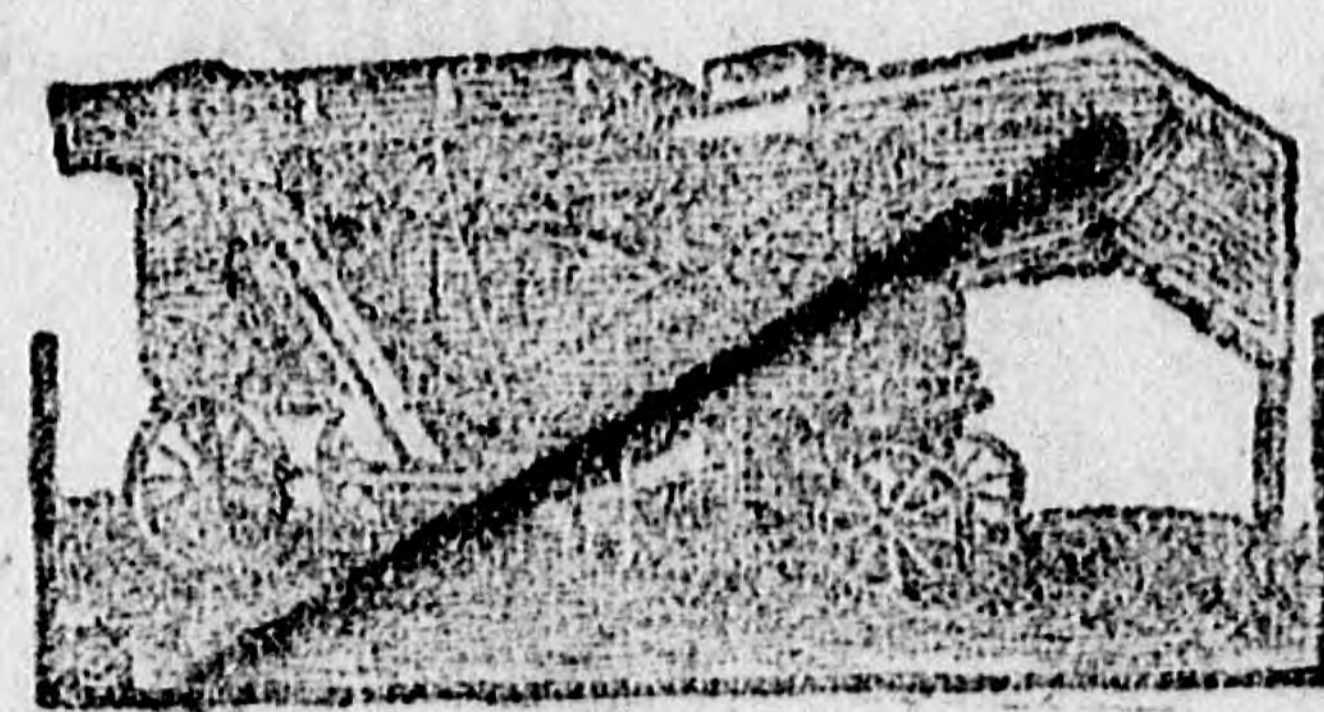
Osijek
Beogradska 2.

Vel. Bečkerek
Vilsonov trg 3.

Vezérképviseletgok:

Magyar Államvasutak Gépgyára Budapest
Massey-Harris Toronto (Canada).

„PRAGA“ AUTOMOBILOK

Raktárról szállít azonnal: MAV. gőzlokomobilokat, gőzmagánjárdákat, 1 és 2 cilinderes 14 A/m. szivógáz lokomobilokat, szivógáz magánjárdákat, stabil szivógáz készleteket, golyóscsapágyas cséplőgépeket, elevátorokat, stb.

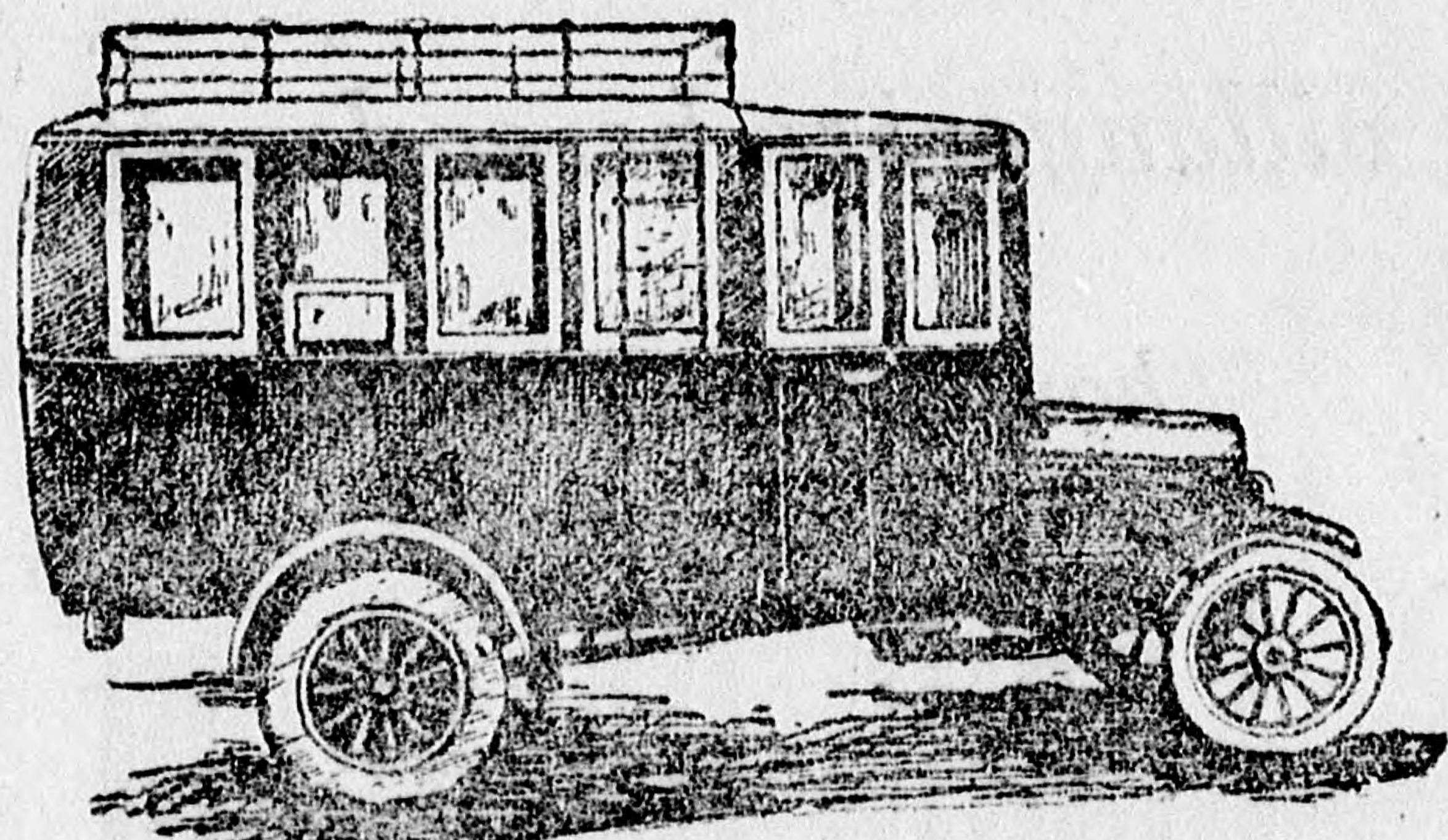
Massey-Harris: Kévektőköt, ló-, valamint traktor vontatáshoz, marokrakókat, fűkaszalókat, szénagyűjtőket, petroleum motorokat, traktor ekéket, tárcsás boronákat.

Massey-Harris aratógép alkatrészek nagy raktára.

Az összes mezőgazdasági gépek: ekék, morzsolók, motoros morzsolók, vetőgépek, trieurok, szecsavágók, répavágók, borprések, szállózuzók szemezőkészülékekkel, valamint az összes itt fel nem sorolt mezőgazdasági gépek.

„PRAGA“-automobilok állandóan raktáron!

6901

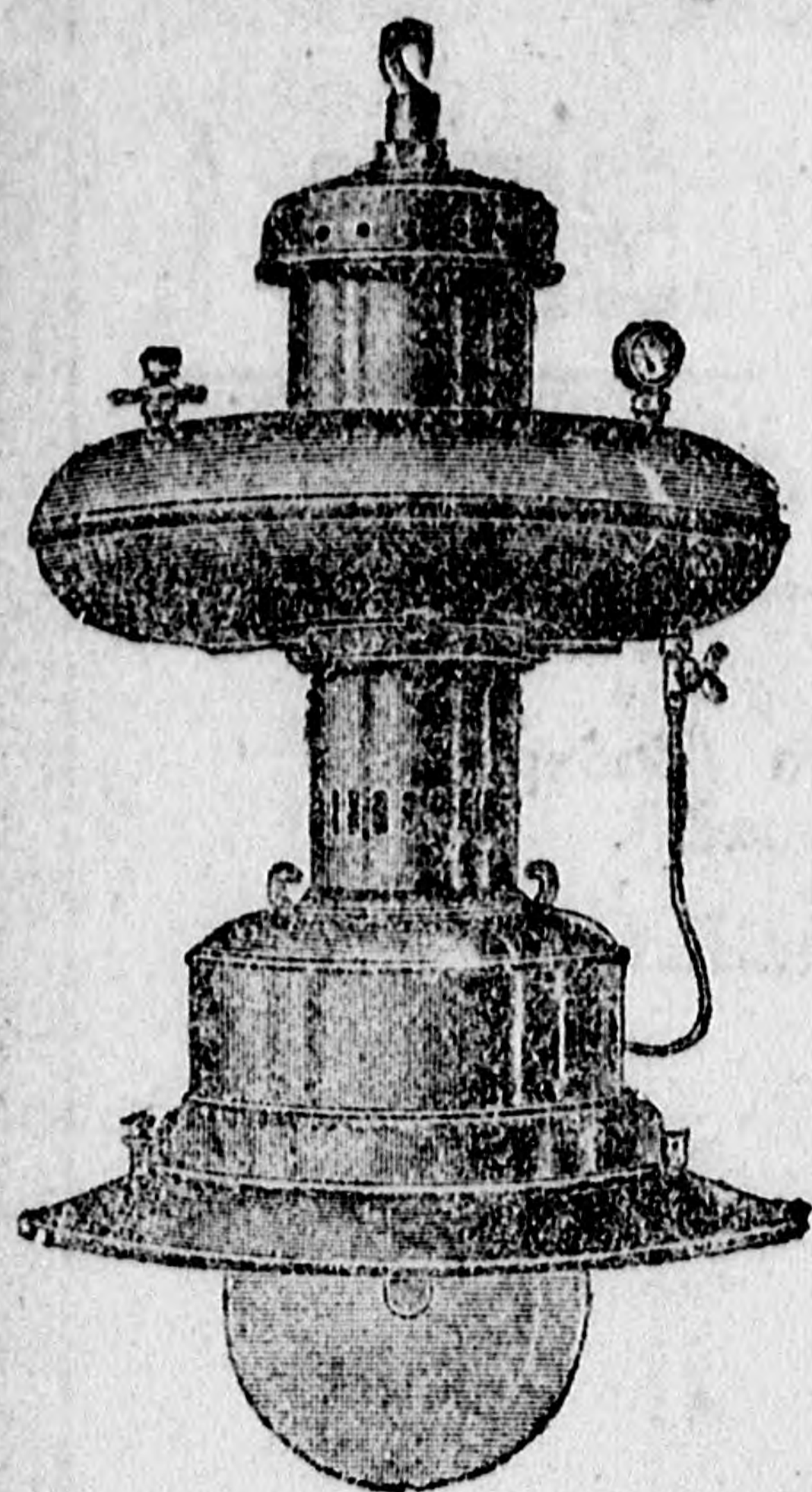

„Vulkan-Garage“
Sombor
Radomir Putnik Venac 7.

A mai kor követelményeinek megfelelőleg berendezve, modern gépekkel felszerelve, javít és felszerelt autókat, traktorokat, elvégzi az összes szakszavagó munkákat. Nagy raktárt tar Ford és Fordson alkatrészekből, auto és traktor olajakból, Michelin gumikból. Nagy modern berendezésű vulkanizáló, fényező, nyerges stb. műhelye van. Autogaragirozás és benzinállomás. Készít rendelésre tetszés szerint, teherkarosszerűakat, szódavizgyárak részére karosszerűakat, autóbuszokat stb. gyorsan, a legjobb kivitelben és a legpontosabban.

A suboticali nagyvásáron: „G“ pavillon.

A suboticali nagyvásár és kiállítás résztvevői:

TAUS BRATISLAVA
világítási cikkek
kivitelei gyára.

Villamos luszterek, függőlámpák, asztali,
fali és mennyezeti lámpák,

PETROLEUM IVLÁMPÁK

gazolin lámpák, motorok, vasbutor, fém-
és fémöntöde.

BEOGRADI LERAKAT ALAKULÓBAN.

Árajánlatokat kívánatra bérmentve küldünk Beogradból.
UTAZÓK FELVÉTELNEK!

A suboticali ipari kiállításon A. pavillion 104/28 szoba.

6965

„ZORKA”

ELSŐ JUGOSZLÁV VEGYIPAR R.-T.

SUBOTICA

Állomás: SUBOTICA-FABRIKA

TELEFON: Gyártelep 3-18, Városi iroda 3-17, 3-19

Gyárt békebeli minőségben, azonnali szállításra a leg-
olcsóbb árak mellett:

Mütrágyát

16/17% superfoszfát és minden minőségű
keveréktrágyát

Kénsavat

akkumulátorsavat

Rézgálicot

Vasgálicot

Kristálysódát

Glaubersót

és egyéb vegyszereket

A LEGPONTOSABB KISZOLGÁLÁS!

Jugoszlávia legnagyobb és legmodernebb, villanyerőre berendezett

honfektionáló vállalata:

**ZSÁK
PONYVA
ZSINEG**

Schiff Ábrahám

zsák-, ponyva és zsineg-
nagykereskedő :: Zsák-
és ponyvakölcsönző
vállalat

Telefonszám: 403

NOVISAD

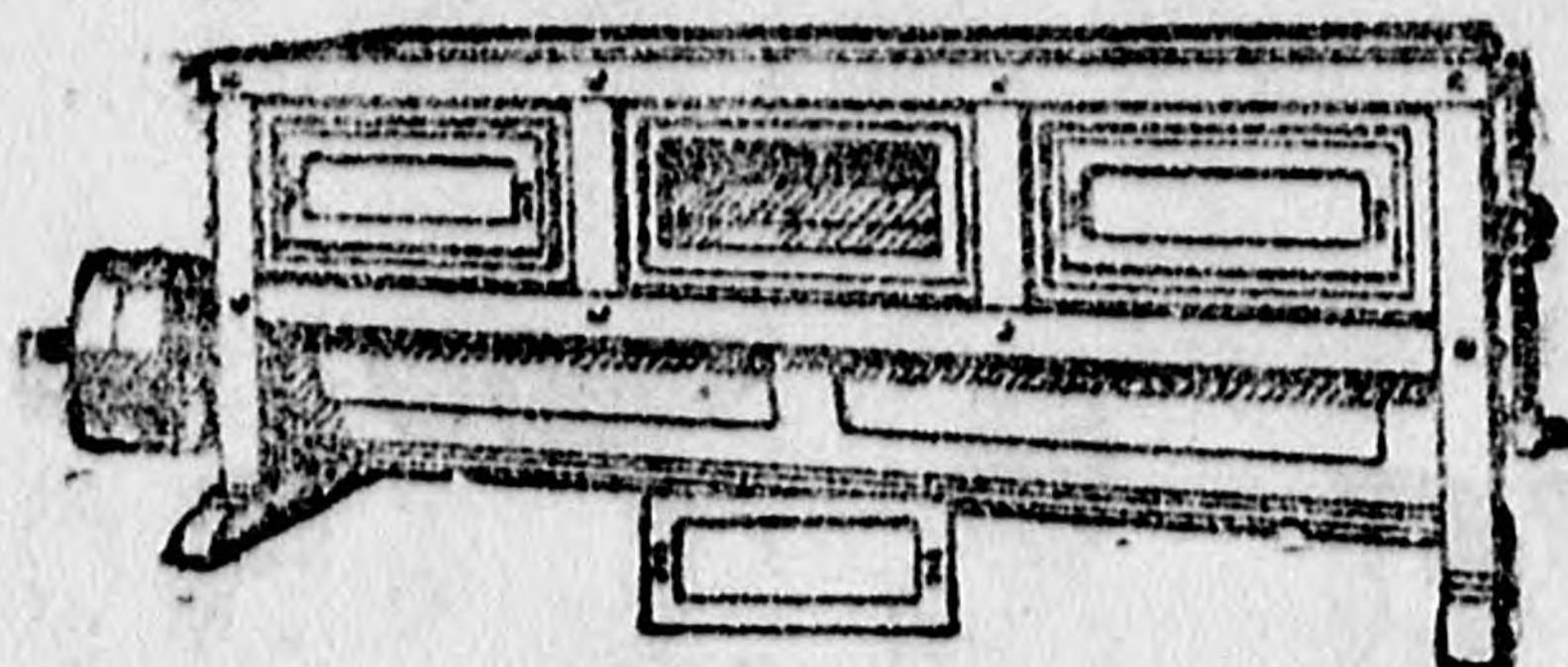
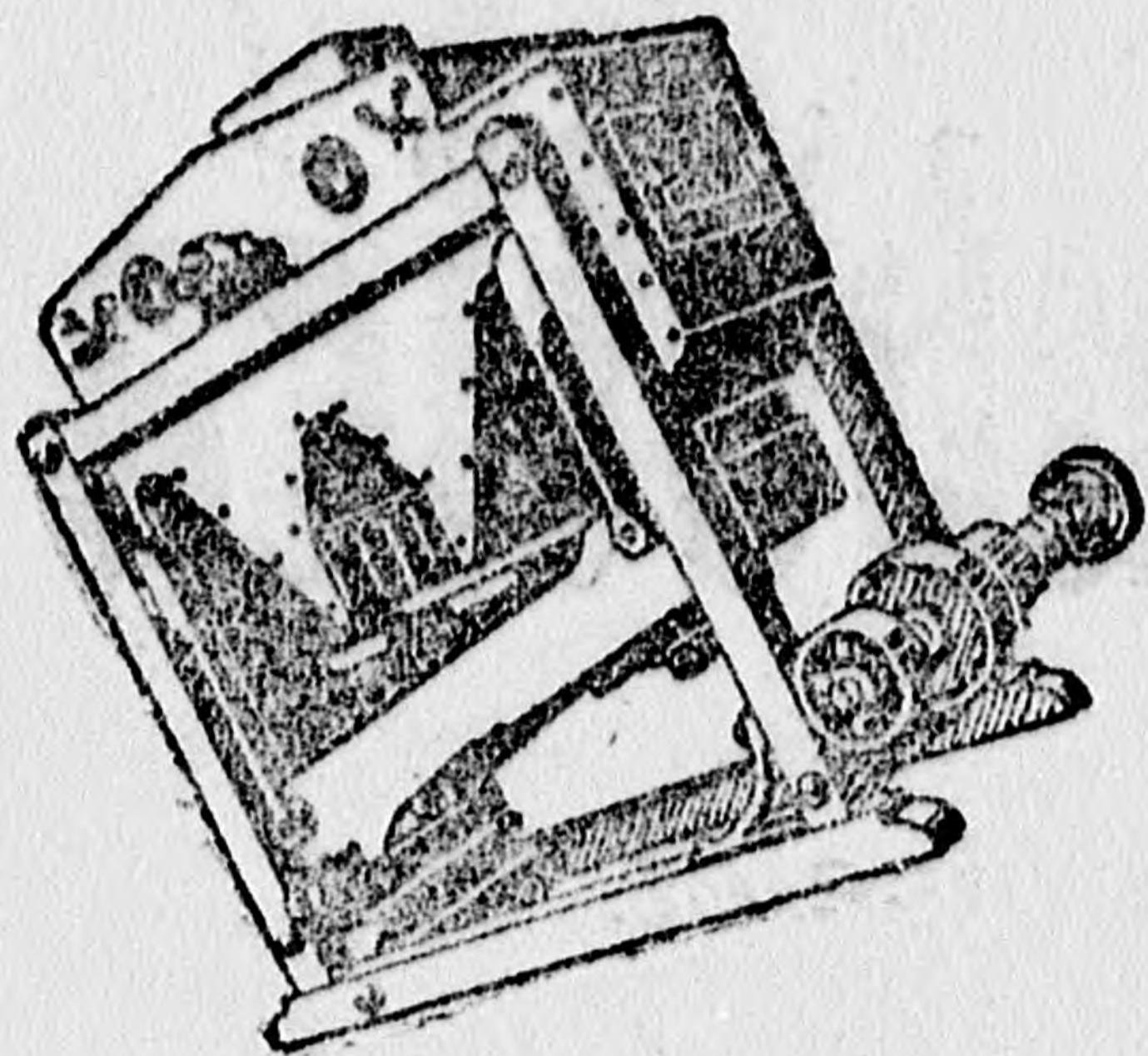
Sürgöncim: Jutešif

Fiókok: BEOGRAD, Karadjordjeva ulica 21.

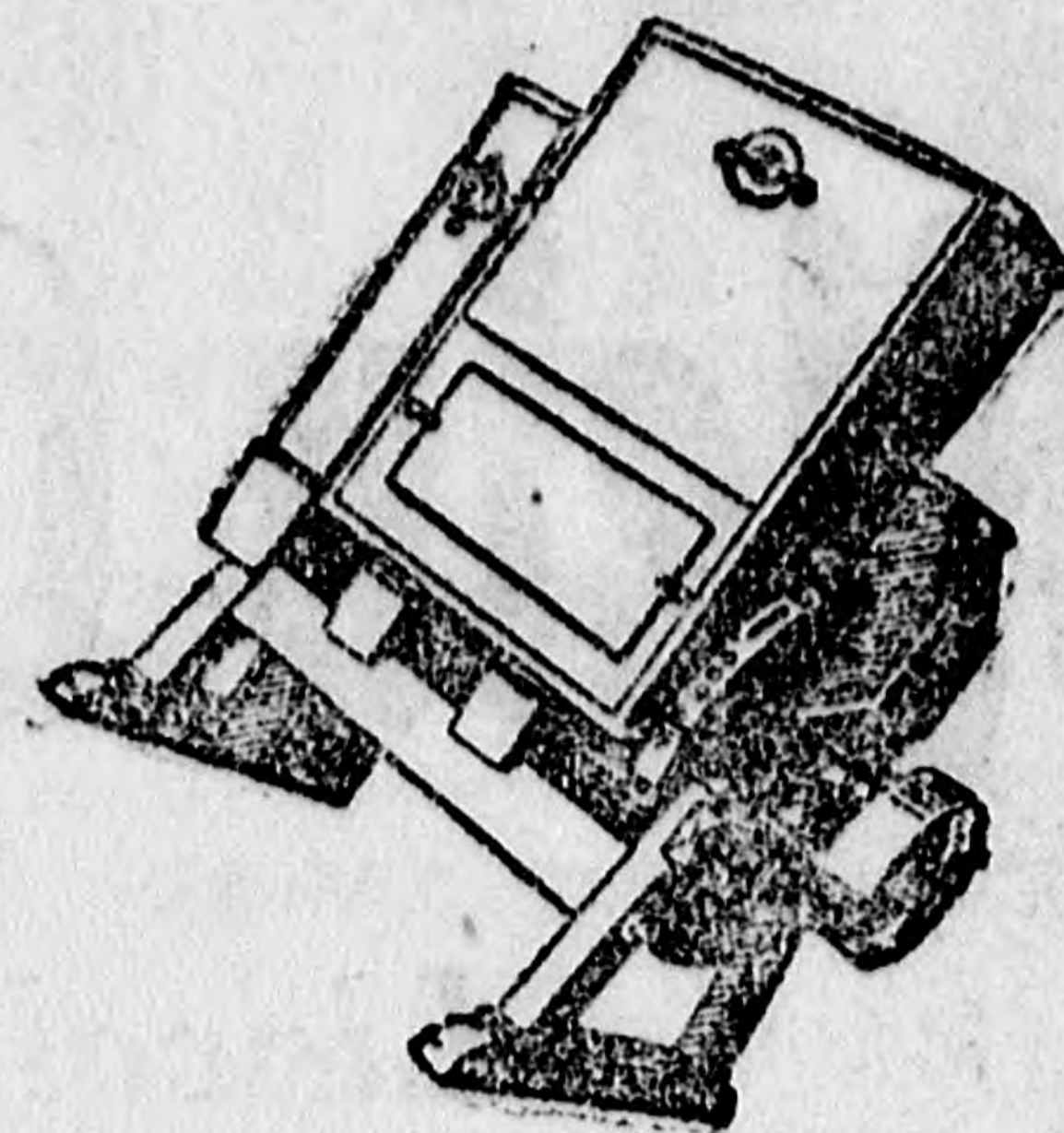
Zagreb, Triest, Bécs és Budapest

Tekintse meg 434. számú pavillonunkat a suboticali kiállításon

A suboticali nagyvásár és kiállítás résztvevői:

ALAPITVA: 1921

VELIKIBECSKEREKI

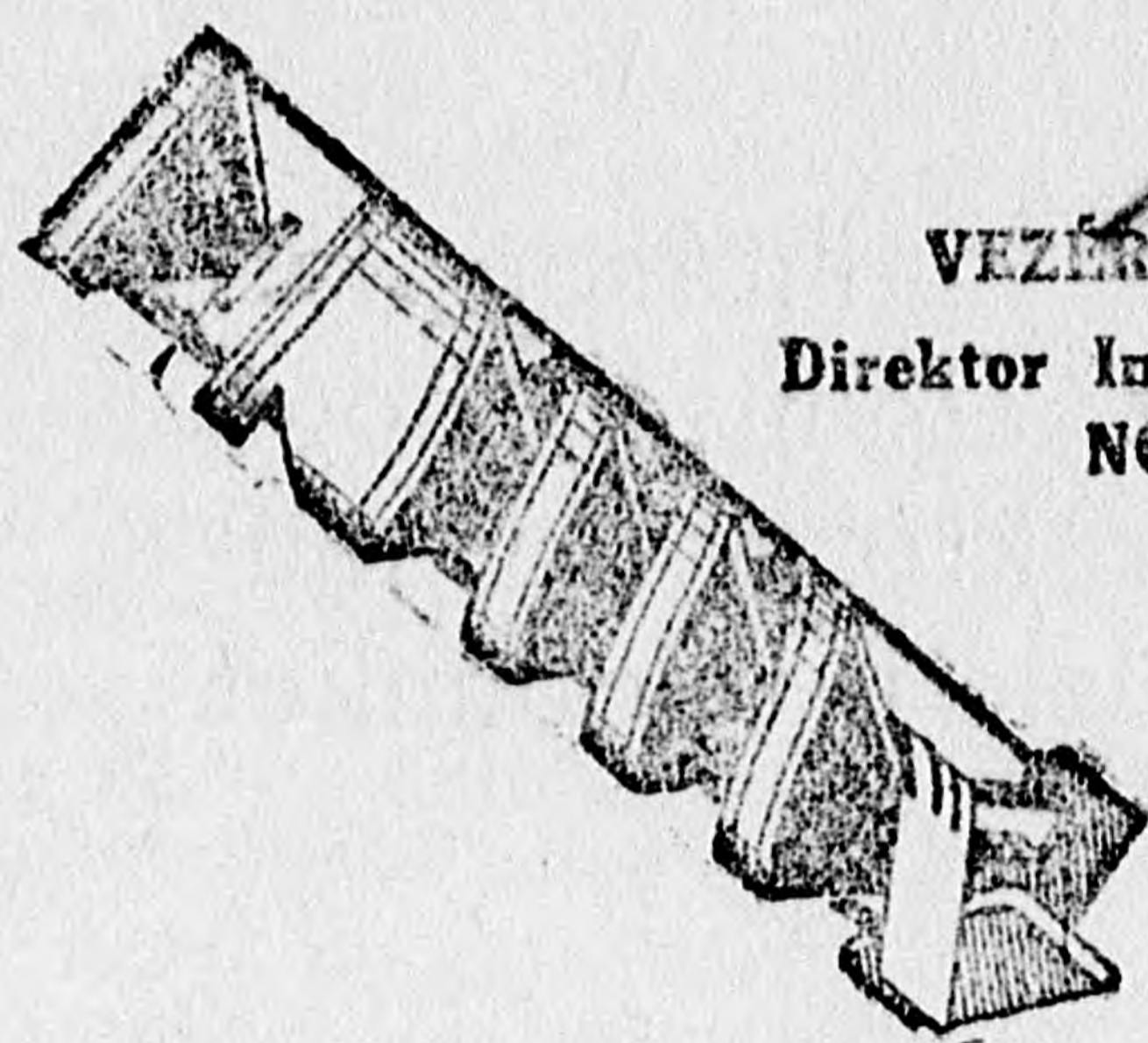
MALOMÉPÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

TELEFON SZÁM: 264

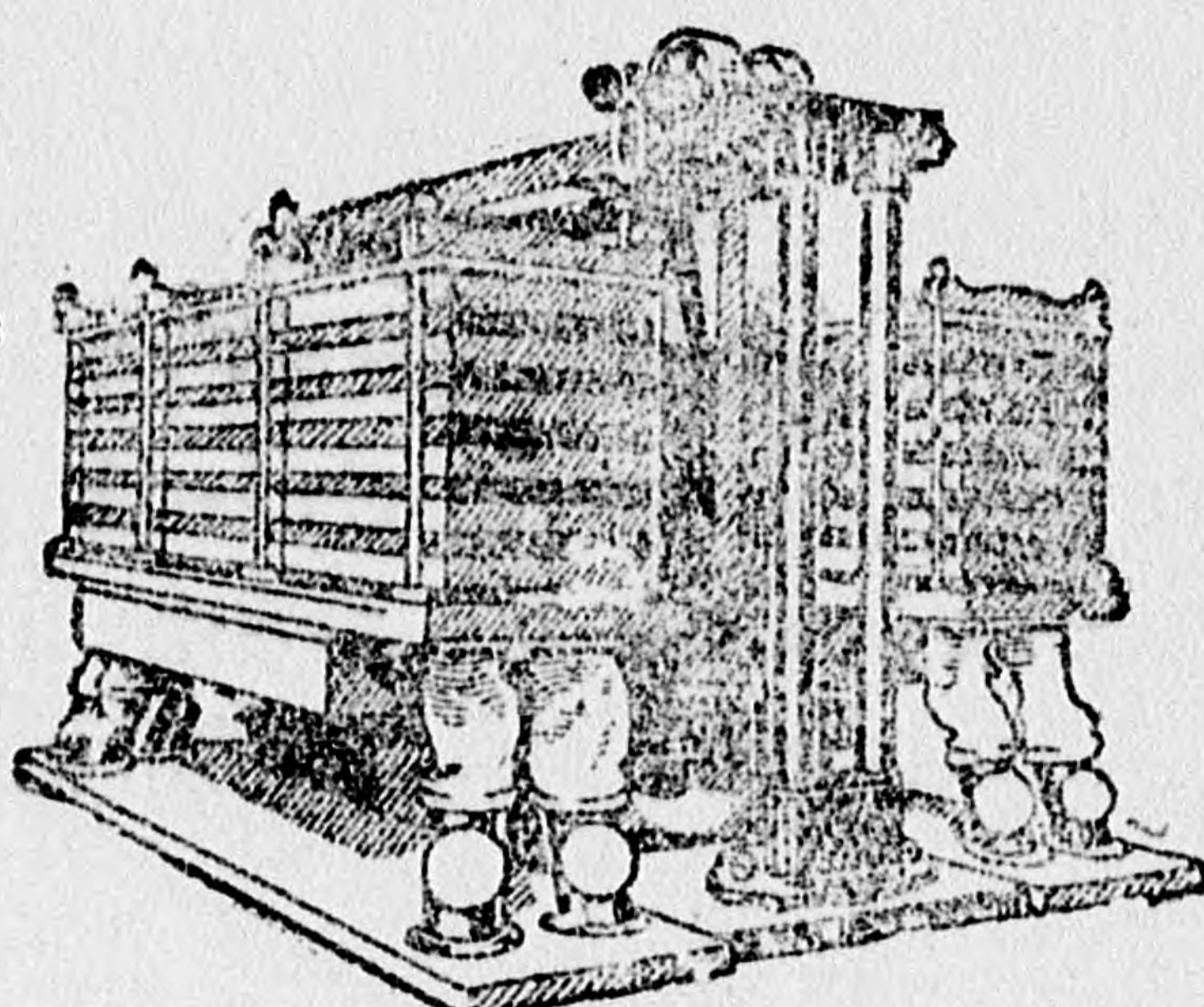
VELIKIBECSKEREK

TÁVIRAT: MALOMÉPÍTŐ

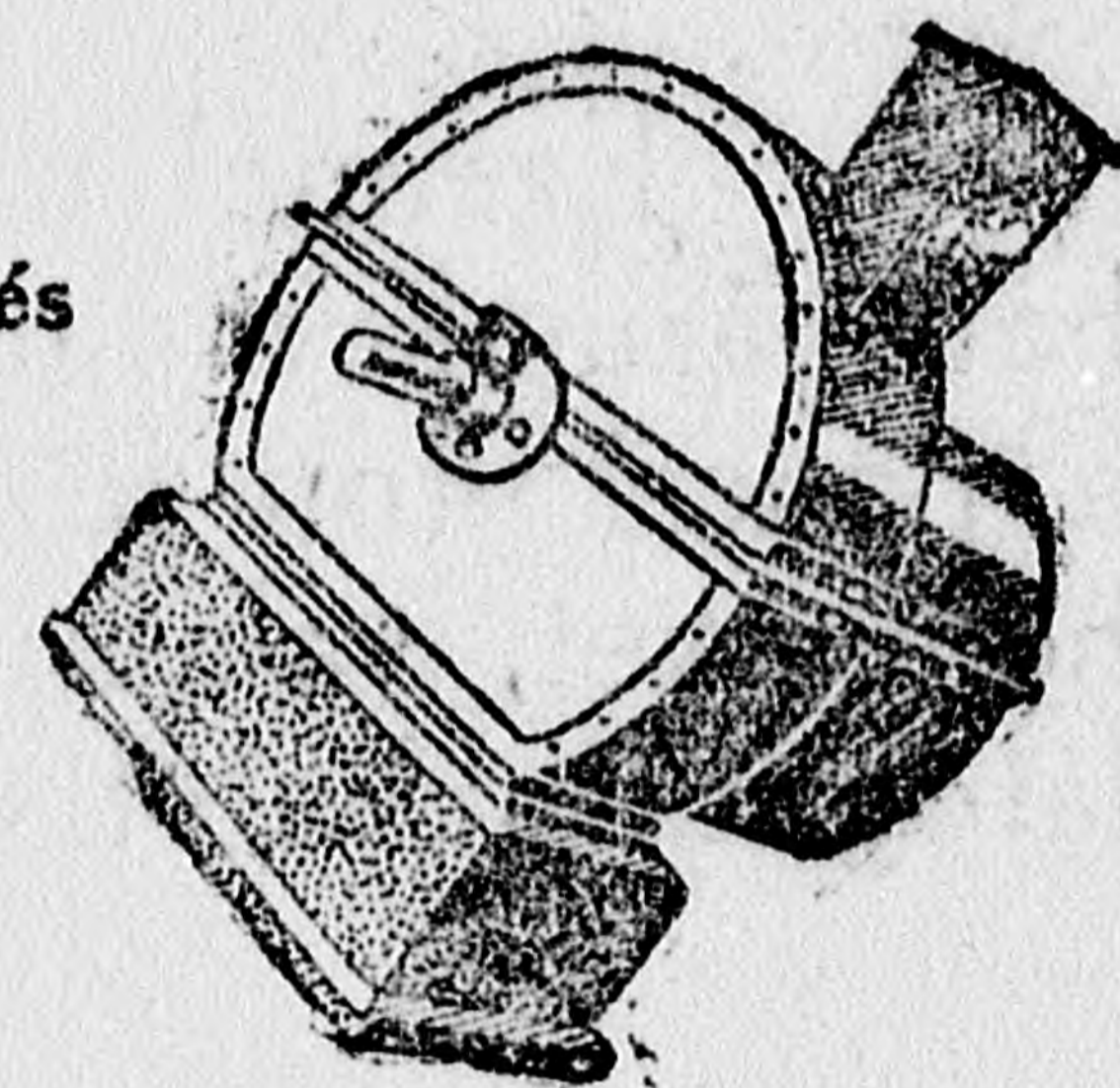
Készít teljes malomberendezéseket, állandó raktár az összes malomgépekből és kellekekből

VEZÉRKÉPVISELŐ:
Direktor Ing. Gruber Ferenc
NOVISAD

Etvállal:
malomépítéseket és
rekonstrukciókat

Tekintse meg gépeinket üzemben az „F” pavillon 49 sz. fülkében a suboticali kiállításon

Saját érdekében figyelmesen elolvasni kéretik!

„PRIMARIUS“

Első Suboticali Vegyészeti Iparművek Gyára

Gyár, iroda műszaki osztály: Majšanski Vinograd 137.

Telefon szám 8-85.

A világ legjobb gyártmányu védelmezett tengelyvédjegyű, törvényileg bejegyzett „PRIMARIUS“ uszó kocsikenőcsöt közvetlen a fogyasztóközönséggel megismertetni határoztuk el.

Ezért eladásra bocsájtunk:

- 10.000 drb. 60 kg.-os hordókban 50 kg. uszókenőcsöt és a vékony hordó súlya 10 kg.
- 10.000 drb. 30 kg.-os ládáknban 25 kg. uszókenőcsöt és a vékony láda súlya 5 kg.
- 10.000 drb. 13 kg.-os ládáknban 10 kg. uszókenőcsöt és a vékony láda súlya 3 kg.

Ezen alkalmat mindenkinek meg kell ragadni és iparkodni, hogy szükségleteit a vásár ideje alatt megszerezze, mert csak 9 napig vesszük a rendeléseket fel.

Uszókenőcseink olaj és gyantából készülnek.

Minden földbirtokos, nagygazda, kisgazda meg fog győződni, hogy kocsikra, ekékre, gépekre, még szerszámkenésre a legkitűnőbb. Nyáron nem szárad ki, télen nem fagy be, eső, sár nem mossa ki a bekent helyről.

Tehát „PRIMARIUS“-zsir használatával időt, pénzt és munkát takarít meg.

A suboticali kiállítási nagyvásáron saját pavilonunkban megtekintheti kenőcsünket vízben uszva.

Kenőcsünket ne tévessze össze utánzatokkal. Árak Subotica egész területére házhoz szállítva, vagy vasúthoz szállítva és feladva

13 kg.-os vékony láda ára	Din.	75.—
30 " " " " "	"	150.—
60 " " " hordó " "	"	300.—

Telefonon vagy egy levelezőlapon, ha megrendeli, küldünk egy postabefizetési lapot bárhova, vidékre is.

Legegyszerűbb azonban, ha bemegey a Jugoslavenska Bankhoz (Főpostával szemben) befizet a „PRIMARIUS“ javára 75, 150 vagy 300 dinárt,

bemondja a pontos címet, vagy pedig a nagyvásáron saját pavilonunkban eszközli megrendeléseit és már 48 órán belül árujának a birtokában lesz a legnagyobb meglegedésére.

Legyen Önnek garancia az, hogy a „PRIMARIUS“ vegyészeti iparművek belföldi gyár.

Ezen „PRIMARIUS“ gyártmányt senki utánozni nem tudja, mert míg más kenőcsgyártók összefőzik a kenőcsöt, a zsír és kenőcs tartalma elfővődik, azáltal elvesztette az erejét és bárhova keni, lefolyik.

A „PRIMARIUS“ gyártmányu zsirkenőcs hideg uton vegyileg lesz gyártva és így teljes egészében a kenőcs ereje megmarad.

Egyszeri próbálkozása után többé soha másmilyen kenőcsöt nem vesz használatba csakis „PRIMARIUS“ gyártmányt.

Minden hordón, lán és dobozon rajta kell, hogy legyen a „PRIMARIUS“ tengelyvédjegy, csak akkor valódi.

Azonkívül felkivjük a nb. figyelmüket, kátránytermékek, tetőlemezek, szigetelőlemezek, szurkok stb. szükségleteinek beszerzése előtt, mintakiállításunkat pavilonunkban feltétlenül megtekinteni sziveskedjenek és meggyőződést szerez, hogy a legjobbat a legolcsóbban kapja „PRIMARIUS“ gyártmányok megvételével.

Klein Géza & Fiai Subotica

Lincoln-Ford-Fordson autorizált képviselet
A Standard Oil. Co. of Newyork képviselete
A Michelin & Cie, Clermont-Ferrand gumigyár lerakata
Alapitva 1892.

MEGHIVÓ

Ezennel meghívjuk az összes érdekelteket a subotikai kiállításon látható áruink megtekintésére. Kérjük igen tisztelt látogatóinkat egyuttal, hogy a palicsi uton levő amerikai gépekkel berendezett autó- és traktorjavító műhelyünket, valamint a Sudarevičeva ulica 6. szám alatt levő üzleti telepünket látogatásukkal tiszteljék meg. A vásáron kiállításra kerülnek:

FORD luxusautók a legkülönfélébb kivitelben.

FORD teherautók, a legváltozatosabb karosszériákkal különféle célokra.

FORDSON-TRAKTOR, különböző felszerelésekkel.

FORD és FORDSON alkatrészek, autó pneumatik etc.

Érkező vendégeinket a vasutállomáson állandóan 3 személyautó várja.

Ha autót vesz, vegyen FORD-AUTÓT

Ha traktort vesz, vegyen FORDSON-TRAKTORT

És mindenesetre vegye nálunk!

A vajdasági autók 80%-a FORD

Segitsen nekünk, hogy felemeljük 100%-ra!

Traktor vevőinknek adómentes üzemanyagot szállitunk!

FORD a vezető autómárka
Klein Géza és Fiai a vezető Fordlerakat